PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo

- Cena 70 lir

Leto XXV. Št. 209 (7403)

TRST, torek, 9. septembra 1969

VROČA SINDIKALNA JESEN SE JE ZAČELA

PREKINJENA POGAJANJA Z ZVEZO INDUSTRIJCEV: V ČETRTEK SPLOŠNA STAVKA KOVINARJEV

Tajništva treh sindikatov so soglasno zavrnila zahtevo predstavnikov «Confindustrie», naj bi delavske organizacije postale «pogodbeni žandar» in omejevale borbene pobude delavcev v tovarnah - Poudarjena veljavnost in aktualnost neposrednih pogajanj v podjetjih

RIM, 8. — Tajništva treh kovinarskih sindikatov so po prekinitvi pogajanj s predstavništvom zveze industrijcev oklicala splošno vsedržavno 24-urno stavko v vseh kovinarskih podjetjih, ki bo v četrtek, 11. septembra. Poleg te stavke so tajništva treh sindikatov FIOM (CGIL), UILM in FIM (CISL), ki so se takoj po prekinitvi pogajanj sestala na skupnem sestanku, oklicala še nadaljnjih 24 delovnih ur (tri dni) stavke, ki jo bodo v posameznih pokrajinah organizirali v naslednjih dveh tednih. Navodila v zvezi s tem drugim delom stavkovnega gibanja bodo izdala pokrajinska vodstva enotnih sindikatov. Od danes, 9. septembra pa se bodo delavci odpovedali izvrševanju vsakršnih posebnil del, všteši dela ob praznikih.

V zvezi s prekinitvijo pogajanj z zvezo industrijcev so tajništva treh kovinarskih sindikatov izdala posebno sporočilo, v katerem se poudarja, da so se delavski predstavniki znašli vse od začetka pred nesprejemljivo zahtevo «Cinfindustrie», naj podpišejo izjavo, da sprejemajo že pred začetom pogajanj premiso prejšnje, stare kolektivne delovne pogodbe, ki omejuje t. im. razčlenjeno obliko sindikalnih pogajanj po podjetjih.

Sindikalni predstavniki so se odločno uprli vsakršnemu omejevanju samostojnosti delavcev in še posebej zahtevi industrijcev, naj bi prevzele sindikalne organizacije neke vrste «žandarske vloge» do delavcev, ki bi hoteli v posameznih podjetjih ali v pokrajinah s skupnimi napori premostiti nekatera določila starih delovnih pogodb. «Zveza industrijcev», in še posebej vodstvo Fiata, se namreč zelo odločno zavzemata zato, da bi se sindikati obvezali «na vrhu» in tiho obsodili vsakršno pobudo, ki bi utegnila priti «od spodaj», t.j. od samih delavcev po podjetjih. Ta zahteva pa je v nasprotju z osnovno enotno smernico, ki vodi sindikalne organizacije v teh «jesenskih spopadih» in sloni na močni opori delavskega boja in izkušnjah pogajanj v samih podjetjih. Ni slučaj, če je ena izmed prvih zahtev sindikalnih organizacij in milijonov kovinarjev prav ta, da se v kolektivni delovni pogodbi (ki ima zakonsko veljavo) prizna pravica delavcev, da sklicujejo v tovarniških obratih svoje skupščine ob prisotnosti sindikalnih voditeljev.

Pogajanja med predstavništvom kovinarskih delavcev in «Confindustrie» so se pričela včeraj popoldne ob 16.30, potem ko so sindikalne organizacije zahtevale, naj se ne odlašajo. «Confindustria» je namreč skušala zavleči začetek pogajanj, kar pa so sindikati takoj odbili.

Sestanka so se udeležili za FIOM-CGIL Trentin, Pastorino, Giovannini, Fernex in Coppola; za FIM-CISL Cavazzutti in Gavioli, za UILM pa Benvenuto, Della Motta, Guttadauro, Repetto, Muci in Degni. Industrijce pa so zastopali dr. Carpani-Glisanti in direktor «Assolombarde» (združenje lombardijskih industrijcev) dr. Dall'Aglio.

Ta sta od vsega začetka poudarila stališče industrijcev o neposrednih pogajanjih v tovarnah samih in zahtevala od sindikalnih predstavnikov, naj podpišejo izjavo, da sprejemajo kot osnovo za nadaljevanje pogajanj premiso k prejšnji delovni pogodbi. Na to so delavski predstavniki odgovorili, da se njihove zahteve omejujejo na pogodbene spremembe, ki so bile nakazane v skupnem dokumentu z dne 29. julija letos in zadevajo vprašanja mezdnih razpredelnic, delovnega tedna (sindikati zahtevajo, naj se uveljavi 40-urni delovni petdnevni teden), dopustov, bolezni in nezgod ter nekaterih sindikalnih pravic. Med temi velja omeniti predvsem zahtevo po priznanju pravice sklicevanja tovarniških skupščin, kar pa predpostavlja veljavnost neposrednih pogajanj med industrijskimi zvezami in delavci posameznih tovarn in torej neposredno odvisnost pogodbenih določil od borbenosti delavcev samih ter odločilno vplivanje delavcev v tovarnah na delo sindikatov. Stališče, ki je torej v polnem nasprotju z zahtevo, naj bodo sindikati «pogodbeni žandar» in omejujejo borbenost delavstva v skladu s sprejetimi dogovori.

Sindikalisti so predstavnikom industrijcev odgovorili, da bi to pomenilo razveljaviti izkušnje neposrednih pogajanj, do katerih je prišlo v letih od 1967 do danes. Zveza industrijcev mora pač sprejeti dejstvo, da je pogodbena moč delavstva danes večja, k čemur je pripomogla v prvi vrsti dosežena enotnost treh najmočnejših kovinarskih organizacij (naj poudarimo, na primer, da se tajništva sploh več ne sestajajo ločeno, temveč skupno in da je združitveni proces poudarjen tudi v pozivu delavcem, v katerem je govor o ustanavljanju «enotnih tovarniških odborov», ki naj odslej vodijo stavkovne akcije) in se s tem sprijazniti.

Predstavniki zveze industrijcev so pri svojem, dejansko izzivaškem stališču, vztrajali in predočili delavskim zastopnikom možnost prekinitve pogajanj, če ne pride do podpisa zahtevane izjave. Takoj nato so se pogajanja prekinila in so se sestala tajništva treh kovinarskih sindikatov.

● SANREMO, 8. — Neznanci so prejšnjo noč vdrli v sanremski sedež KPI ter ga pri tem izropali in razbili ciklostil in dva pisalna stroja. Menijo, da znaša gmotna škoda približno pol milijona ilr. Policija je takoj uvedla preiskavo, ki pa ni do sedaj dala še pozitivnih rezultatov.

Danes svečani pogreb Hošiminha

MOSKVA, 8. — Pogreb umrlega vietnamskega predsednika Hošiminha bo danes. Tako je javil moskovski radio, ki je dodal, da sta zadeven sklep sprejela CK vietnamske delavske partije in vlada DR Viet Nam. Prej je vietnamska tiskovna agencija VIA napovedala, da bo pogreb po vsej verjetnosti 10. t.m.

Medtem pa je sporočila kitajska tiskovna agencija «Hsinghua», da je iz Pekinga odpotovala v Hanoj državno - partijska delegacija LRK, ki jo vodi član politbiroja KP Kitajske in podpredsednik državnega sveta LRK Li Hsien Nien.

Pompidou na obisku v Zahodni Nemčiji

BONN, 8. — Danes je dospel na obisk v Zvezno republiko Nemčijo francoski predsednik Pompidou. Spremljali so ga tudi prvi minister Jacques Chaban Delmas in zunanji minister Maurice Schumann. Na bonskem letališču so sprejeli goste nemški kancler Kiesinger, zunanji minister Brandt in minister Stoltenberg.

V francoskih in nemških krogih pripisujejo veliko važnost temu dogodku, ker menijo, da se bosta obe delegaciji pogovarjali predvsem o vstopu Anglije v SET. Poleg tega tako važnega problema, se bodo francoski in nemški politični predstavniki pogovarjali o izboljšanju medsebojnih trgovinskih odnosov, ki so se v zadnjih časih precej poslabšali zaradi padca franka ter povzročili precejšne ovire in nesporazumevanja.

Naj omenimo še, da je prišlo do obiska v času hude francoske gospodarske in politične krize, ki se odraža tudi na sosednjo Nemčijo, kjer se politična, družbena in sindikalna nasprotstva vedno bolj zaostrujejo.

V zvezni republiki se je začela predvolilna kampanja, a istočasno je danes začelo stavkati 20 tisoč rudarjev in okrog 18.000 kovinarskih delavcev.

V Ljubljani je umrl Ivan Novak-Očka

LJUBLJANA, 8. — V Ljubljani je sinoči po dolgi in težki bolezni umrl znani slovenski revolucionarni in politični delavec Ivan Novak-Očka. Ivan Novak, rudarski delavec rojen 1898. leta v Tacnu pri Ljubljani, član komunistične partije od 1937. leta, je od samega začetka aktivno sodeloval v delavskem družbenem gibanju in bil večkrat delegat na partijskih konferencah. Novak, ki se je 1941. leta vključil v narodnoosvobodilno borbo, je bil član AVNOJ, po vojni pa poslanec zvezne republiške skupščine. O njegovi smrti je predsednik republike Tito poslal njegovi soprogi sožalno brzojavko, v kateri med drugim poudarja, da bo stari prekaljeni revolucionar Ivan Novak - Očka, na katerega ga vežejo mnogi spomini na skupno delo, ostal vsem v trajnem spominu, kot tudi njegove velike plemenite lastnosti, ki je vse svoje življenje posvetil delavskemu gibanju in stvari socializma.

Atentati na izraelska poslaništva

TEL AVIV, 8. — V Bonnu in Haagu so neznanci odvrgli bombe proti izraelskim veleposlaništvom, medtem ko so v Bruslju uničili poslovalnico letalske agencije «El Al». Vse kaže, da so akcije izvedli «komandosi» palestinske osvobodilne fronte in policijske sile v drugih evropskih državah preprečile, da bi ne prišlo do novih podobnih atentatov.

Medtem pa je prišlo v Rdečem morju, južno od Sueza do pomorskega spopada med izraelskimi in egiptovskimi torpedovkami. Izraelski vojaški glasnik je sporočil, da so bile med spopadom potopljene egiptovske torpedovke, priznal pa je, da so tudi izraelski vojaški čolni utrpeli smrtne izgube.

Medtem pa so v Bagdadu izvršili tri nove smrtne obsodbe proti trem državljanom, ki so bili obtoženi vohunske dejavnosti v korist Izraela in ZDA. Dva sta civilista, eden pa vojak. Nihče pa ni judovske vere.

Pogled na del množice med govorom tov. Marinca ob odkritju spomenika v Knežaku

Na popoldanski prireditvi pred ostanki gradu na Kalcu, kjer je bil pred sto leti pivški tabor

OB STOLETNICI LJUDSKEGA TABORA NA KALCU

Odkritje spomenika Tomšiču, Valenčiču in Vilharju ter otvoritev šole v Knežaku

Ob tej priložnosti je bilo srečanje bivših borcev in aktivistov - Govor sekretarja tajništva CK ZKS inž. Andreja Marinca in književnika ter zveznega poslanca Cirila Kosmača

V nedeljo je bilo na Pivki veliko slavje: proslava stoletnice ljudskega tabora na Kalcu, odkritje spomenika Miroslavu Vilharju, Alojzu Valenčiču in Tonetu Tomšiču ter otvoritev nove šole v Knežaku. To je bila največja letošnja prireditev v občini Ilirska Bistrica in je privabila množico domačinov iz Ilirske Bistrice ter postojnske občine ter goste s Koprskega, iz Ljubljane in Trsta. Ob tej priliki je bilo tudi srečanje bivših borcev istrskega vojnega področja in prvih aktivistov s Pivke in Ilirske Bistrice. Na Kalcu je bil namreč septembra 1941 prvi sestanek aktivistov Osvobodilne fronte iz teh krajev.

Pred novo šolo je govoril Vitomir Dekleva, predsednik skupščine občine Ilirska Bistrica, ki je pozdravil goste, med katerimi so bili Vida Tomšič, Andrej Marinc, Ludvik Zajc, Ciril Kosmač, poslanec Albin Škerk, predsednik Slovenske kulturno - gospodarske zveze Gorazd Vesel, predstavnik društva «Pravnik» dr. Franc Škerlj itd. V svojem nagovoru je pripomnil, da je nova šola velika pridobitev za te kraje in se je zahvalil ameriškim rojakom, ki so dali pobudo za postavitev spomenika ter prispevali svoj delež za spomenik in šolo, ki je poimenovana po Tonetu Tomšiču. Ob odkritju spomenika, ki je blizu nove šole, je spregovoril Andrej Marinc, sekretar tajništva CK ZK Slovenije, ki je najprej poudaril zasluge treh mož, katerim je postavljen spomenik. Vsak izmed njih je v svojem času sejal tod seme nacionalne zavesti in napredne misli, Valenčič in Tomšič pa sta darovala svoje življenje za ideale svobode in pravice. Podrobneje je orisal lik in veliko vlogo narodnega heroja Toneta Tomšiča, nato pa se je dotaknil nekaterih aktualnih problemov. Dejal je med drugim: «Slovenija postaja odprta, samozavestna, svobodna družba, ki je pripravljena sprejemati in sprejema vse, kar je naprednega, kar prispeva k socialnemu in kulturnemu napredku. Slovenski narod skupaj z drugimi narodi Jugoslavije nemoteno razvija svojo državno samoupravno in humano socialistično družbo. Posebni zgodovinski geografski položaj nudi Sloveniji široke možnosti za poglabljanja odnosov Jugoslavije z drugimi deželami posebno še s sosednimi državami in sosednimi pokrajinami.

Slovenci v zamejstvu in manjšine v Sloveniji opravljajo pozitivno vlogo dejavnikov sožitja, sporazumevanja in sodelovanja med sosednimi narodi. Narodne manjšine pri nas imajo vse politične in nacionalne ter socialne pravice in si poleg tega celo prizadevamo, da bosta italijanska in madžarska narodna skupnost, ki živita v Sloveniji, ustvarjali čedalje tesnejše stike z matičnim narodom. S slovensko narodno manjšino v sosednih državah tesno sodelujemo, zavzeli pa se bomo še za tesnejše stike na gospodarskem, kulturnem, prosvetnem in drugih področjih.»

Popoldne se je na Kalcu zbrala še večja množica. O pomenu ljudskih taborov je govoril književnik in zvezni poslanec Ciril Kosmač. Opisal je razmere pred sto leti in borbo naših prednikov za svoje kulturne, socialne in gospodarske pravice. Njihove zahteve so prihajale do izraza na taborih, avstrijske oblasti pa so jih kaj kmalu zatrle. To so bila množična, politična zborovanja; glavna misel je bila o nujnosti zedinjene Slovenije. Slovenci so bili tedaj razdeljeni na razne pokrajine in je bila nevarnost nadaljnjega cepljenja in priključevanja, kakor se je zgodilo z Beneško Slovenijo in Prekmurjem. Zahteve naših prednikov po enakopravnosti so se uresničile v narodnoosvobodilni borbi, vsak čas

(Nadaljevanje na 2. strani)

SPOROČILO EGIPTOVSKE TISKOVNE AGENCIJE IZ TRIPOLISA

Ustanovljena nova libijska vlada

Pristanišče v Tripolisu odprto za promet - Vzpostavljena telefonska zveza z Italijo

KAIRO, 8. — Egiptovska tiskovna agencija MEN poroča iz Tripolisa, da je bila danes zvečer sestavljena nova libijska vlada, in sicer: predsednik vlade, minister za finance, za kmetijstvo in za agrarno reformo Mahmud Soliman El Maghrabij; minister zveze in zunanje zadeve Salah Busir; minister za obrambo polk. Adam L. Hawaz; minister za notranje zadeve polk. Mussa Ahmad; minister za promet, za javna dela in za socialne zadeve Anis Ahmad Shteui; minister za gospodarstvo, načrtovanje in industrijo Ali Omeish; minister za šolstvo Mohammad Shteui; minister za pravosodje Mohammad Ali El Giddi; minister za zdravstvo in promet Ahmad El Esti Omar.

Nova libijska vlada je sestavljena iz šestih civilistov in dveh vojakov. V vladi ni nobenega ministra iz prejšnjih vlad. Ista agencija poroča, da je libijski revolucionarni svet imenoval polkovnika Moammerja El Kadhafyja za vrhovnega poveljnika oboroženih sil. Po vesteh iz Tripolisa je bila vlada sestavljena sporazumno z vsemi voditelji libijskih oboroženih sil. Takoj po objavi nove vlade so bile v Tripolisu manifestacije v podporo nove libijske oblasti.

Iz Ženeve poročajo, da je stalno zastopstvo libijske republike v Ženevi sporočilo, da se je libijski predstavnik pri evropskem uradu Združenih narodov Mufta sestal s predstavniki OZN. Libijski predstavnik je ob tej priložnosti obvestil zastopnike OZN o nedavnih dogodkih v Libiji in o politični usmeritvi novega režima. Mufta je zagotovil predstavnikom OZN, da bo Arabska republika Libija zvesto spoštovala listino Združenih narodov.

Po vesteh libijske tiskovne agencije je pristanišče v Tripolisu danes začelo ponovno delovati. 45 ladij, ki je čakalo pred pristaniščem od dneva državnega udara, je priplulo v pristanišče in so takoj začeli z izkrcavanjem blaga. Prav tako iz Tripolisa poročajo, da so Španija, Kuvait, Indija, Holandska in Grčija priznale novo libijsko republiko. Iz Rabata pa je prišla vest, da je maroški kralj danes izrazil libijskemu odpravniku poslov v Rabatu željo njegove vlade, da obdrži in razvija prijateljske odnose med dvema državama v obojestransko korist.

Radio Tripolis pa je danes sporočil, da bo nova libijska oblast izdala dovoljenje vsakemu tujcu, ki želi zapustiti Libijo. Hkrati pa je radio sporočil, da posebni uradi v Tripolisu, Bengaziju in Beidi izdajajo dovoljenja za potovanja po Libiji. V zvezi s postopno normalizacijo življenja, je radio Tripolis ponovno pozval prebivalstvo, naj se vrne na delo za izgradnjo nove socialistične republikanske družbe. Nova libijska oblast je sklenila odpoklicati bivšega libijskega zunanjega ministra Ali Husseina, ki je vodil libijsko delegacijo na konferenci Organizacije za afriško združitev v Adis Abebi, v Tripolis. Njegovo mesto na omenjeni konferenci je prevzel libijski veleposlanik v Kairu Bisekri.

Egiptovska tiskovna agencija je danes sporočila, da namerava libijski revolucionarni svet čimprej sestaviti revolucionarno sodišče, ki bo sodilo vidnim osebnostim starega režima, ki so odgovorne za razne korupcije in vse tiste, ki so obogateli na nedopusten način.

Bivši podpredsednik libijskega parlamenta Masaud Buyslr, ki je bil v izgnanstvu v ZAR že od leta 1955 zaradi nasprotovanja monarhičnemu režimu, se bo v najkrajšem času vrnil v Libijo. Buysir je imel danes na ambasadi Arabske republike Libije v Rimu tiskovno konferenco, na kateri je najprej poudaril, da je bil od prvega dne revolucije vsak dan v neposrednem stiku z revolucionarnim svetom. O bivšem monarhičnem režimu je Buysir dejal, da sta kralj in njegov dvor vedno vsiljevala svojo oblast vladam, omogočala slabo upravljanje in s privilegiji in korupcijami teptala ustavo. Poleg tega pa sta uničila vrhovni sodni zbor in razočarala želje naroda, ki je stremel po večji socialni pravičnosti. Buysir je nato dejal, da kljub velikemu bogastvu v Libiji po odkritju petrolejskih vrelcev, monarhična oblast ni poskrbela za ustrezen gospodarski in razvojni načrt za napredek dežele. Po drugi strani pa je imela monarhija v svoji službi policijo, ki je bila bolj oborožena kot vojska in je odločala o svobodi prebivalstva. Med volitvami, je poudaril Buysir, je policija aretirala voditelje opozicije, da je lahko omogočila kralju diktatorsko oblast, kljub navideznemu parlamentarnemu sistemu.

Nato je izjavil, da je libijsko ljudstvo del arabskega sveta in da je katerikoli dogodek, ki zanima ta svet, najtesneje povezan z Libijo. Zatem je dejal, da je bila samo vojska sposobna napraviti revolucijo v Libiji, ker predstavlja dejansko težnje vsega prebivalstva in je edini tvorec vsega, kar se je zgodilo 1. septembra.

Glede odnosov z Italijo je Buysir poudaril, da priznanje italijanske vlade nove libijske oblasti sloni na obojestranskem prijateljstvu.

Britanski minister prispel v Beograd

BEOGRAD, 8. — Sodelovanje med Jugoslavijo in Veliko Britanijo se dobro razvija, je izjavil danes ob prihodu v Beograd britanski minister za tehnologijo Anthony Vedgwood Benn in pri tem poudaril velike možnosti, ki se nudijo medsebojnemu sodelovanju v znanosti in tehniki, posebno na področju elektronike, kjer da imata obe državi precej skupnih problemov. Med sedemdnevnim bivanjem v Jugoslaviji bo minister Benn obiskal več gospodarskih organizacij v Nišu, Kragujevcu, Sarajevu, Mostarju in Ljubljani.

Špiljak v Sofiji

BEOGRAD, 8. — Na današnji slovesni seji v Sofiji ob 25-letnici socialistične revolucije v Bolgariji, je v imenu Jugoslavije čestital bolgarski vladi in narodu predsednik sveta narodov zvezne skupščine SFRJ Mika Špiljak. Vodja jugoslovanske delegacije na proslavi je v svojem govoru dejal, da so narodi Jugoslavije vedno s pozornostjo spremljali napore bolgarskega ljudstva v zadnjih 25 letih. Špiljak je poudaril, da je Jugoslavija dajala in daje poseben pomen odnosom s sosedno Bolgarijo, prepričana, da so dobri jugoslovansko - bolgarski odnosi v interesu obeh držav in bistven pogoj za stabilnost in mir na Balkanu.

Politika Jugoslavije, je poudaril Špiljak, je usmerjena na razvoj dobrososedskih odnosov z vsemi sosednimi državami ter pripomnil, da je popolnoma razumljivo, da je uresničenje takih odnosov odvisno od skupnih naporov. Mi smo vedno poudarjali in se zavzemali, je poudaril Mika Špiljak, da z vsemi državami in posebno z balkanskimi razvijamo odnose in da vsestransko sodelujemo na osnovah spoštovanja in načela miroljubne in aktivne koeksistence, na osnovah popolnega spoštovanja neodvisnosti, suverenosti, ozemeljske celovitosti in nevmešavanja v notranje zadeve. Samo od spoštovanju teh načel se lahko razvija plodno in konstruktivno sodelovanje, zagotovi mir in stabilnost.

● SPLIT, 8. — Z udeležbo okrog 120 jedrskih fizikov iz Jugoslavije in drugih držav se je pričel danes v Splitu mednarodni simpozij za jedrsko fiziko.

ODKRITJE SPOMENIKA PARTIZANOM V CUNEU

Parri: «Naj mladina nadaljuje naše delo»

Med častnimi gosti minister Bo, predsednik posl. zbornice Pertini, predsednik ANPI Boldrini in osvoboditelj Genove tov. Tone Ukmar

CUNEO, 8. — «Naj živi Odporništvo! Naj živi Italija!» je dejal predsednik poslanske zbornice Sandro Pertini, ko je odkril veličasten spomenik odporništvu v partizanski prestolnici severne Italije, Cuneu. Manifestacije so se med drugimi udeležili najvidnejši predstavniki antifašističnih strank, od Terracinija za KPI, do Parrija, predsednika ANPI Boldrinija, sen Pelle za KD, Badinija Confalconierija za PLI. Med častnimi gosti se je svečanosti udeležil tudi primorski rojak, poveljnik IV. italijanske cone in osvoboditelj Genove tov. Tone Ukmar. Predsednik republike Saragat, ki je sprva sporočil, da se bo manifestacije udeležil pa je poslal samo brzojavko, v kateri je poudaril svojo privrženost idealom odporništva.

19 metrov visok spomenik iz brona je delo kiparja Mastroiannija in se pne pred goro Bisalto, na kateri se je rodilo partizansko gibanje v Piemontu in jo je gledal narodni heroj Duccio Galimberti, ko je 26. julija 1943, ko je z balkona rojstne hiše oznanil ljudstvu začetek odpora in ustanovitev prve partizanske republike v Cuneu.

Pred odkritjem spomenika je spregovoril župan iz Cunea Tancredi. Ta je desetisočglavi množici, ki je trmasto kljubovala močnemu dežju, naročil, naj ponese mlajšim generacijam ideale «odporništva, katerih ime je svoboda, neodvisnost, pravičnost, demokracija in so osnovni navdih naše republiške ustave.»

Spomenik so nato blagoslovili v treh obredih - katoliškem, hebrejskem in protestantskem (valdejskem). Nato ga je odkril predsednik poslanske zbornice Sandro Pertini, ki je predal besedo predsedniku vsedržavne zveze partizanov ANPI Boldriniju. Ta je svoj govor naslovil padlim, katerim je svečano obljubil: «Nismo vas izdali včeraj, ne bomo vas izdajali danes, ne jutri, ker čutimo, da smo izraz gibanja, ki hoče zgraditi novo, pravičnejšo in bolj svobodno družbo, ker čutimo, da smo gibanje ljudstev, ki se borijo za svobodo in demokracijo, ker smo vest vseh, ki se zavzemajo za mir in bratstvo med ljudmi!»

Senator Ferruccio Parri pa je opozoril prisotne, da spomenik ne sme biti samo izraz hvaležnosti do padlih, temveč «klic našim sinovom, mladini, ki bo živela tedaj, ko bomo umrli, kako naj se časti spomin padlih junakov: tako, da nadaljuješ njihovo delo v idealih, za katere so žrtvovali svoja življenja. Odporništvo ni bilo samo oborožen upor proti tiraniji, temveč v prvi vrsti konec enega zgodovinskega obdobja in rojstvo novega, ki mu ni poti nazaj».

Vlado so na manifestaciji zastopali minister Bo in podtajnika Sarti in Forma.

V NEDELJO V BRDIH

Veliko slavje na Vrhovljah v znamenju dobrega sosedstva

Ogromna množica pripadnikov obeh narodnosti na proslavi začetka skupne borbe na desnem bregu Soče

(Od našega posebnega dopisnika)

Goriška Brda so v nedeljo sprejela v goste nad 2500 bivših borcev in aktivistov Brd in Benečije. Prihiteli so domala vsi, ki so se v teh krajih borili med NOB, Slovenci, Hrvati in Italijani, celo iz najbolj oddaljenih furlanskih vasi. Prisotna je bila tudi velika množica prebivalstva iz Brd, kakor tudi iz Gornjega Posočja, Goriškega, Vipavske doline, Krasa in Idrijskega. Domačini v Vrhovljah so se potrudili, da bi ustvarili čim bolj prijetno partizansko vzdušje. Na vseh vpadnicah v Brda so čakala dekleta v narodnih nošah in pripenjala rdeče nageljne starim partizanom, v velikih kotlih je čakal udeležence tradicionalni partizanski golaž. Koliko stiskov rok starih znancev in koliko spominov so obudili na pohod XXX. divizije v Slovensko Benečijo, na akcije briško beneškega odreda, na boje italijanskih garibaldincev, na svobodna partizanska ozemlja tostran in onstran meje! Vsepovsod kramljajoče skupine, vsepovsod stare partizanske pesmi, slovenske in italijanske!

Kmalu po deseti uri se je začel slavnostni del prireditve. Na tribuni so se zbrali predstavniki oblasti in političnih oblasti in političnih organizacij ter predstavniki organizacije ANPI iz Italije. Po otvoritvenih besedah predsednika pripravljalnega odbora srečanja Joža Gačnika je imel slavnostni govor predsednik Zveze združenj borcev Slovenije narodni heroj Janko Rudolf. Obširno je očrtal pomen vstaje primorskega ljudstva in obudil spomin na številne druge dogodke pred 25. leti ko se je v boju proti skupnemu sovražniku skovalo bratstvo med italijanskim in slovenskim narodom. V zvezi s tem je med drugim rekel:

«Ob tej priložnosti naj še posebej podčrtam skupni boj. z italijanskimi tovariši. Sodelovanje z italijanskimi partizanskimi enotami je bilo nadvse pomembno. Njihov vojaški delež v vseh naših akcijah je bil znaten, pa tudi mi smo jim dajali potrebno podporo, da so svoje vojaške naloge čim uspešnejše opravljali. Njihove akcije so rodile zelo pomembne sadove, saj so širile boj proti nemškemu nacističnemu okupatorju daleč na italijansko področje in podžigale odpor italijanskih delovnih množic proti nacizmu. Hkrati pa so italijanski partizani v skupnem boju z jugoslovanskimi tovariši zgradili trajen most sodelovanja med italijanskim in jugoslovanskim ljudstvom. Zato so prijateljski in tovariški stiki z njimi trajni in jih doslej ni mogio pretrgati prav nič, niti najhujše povojne preizkušnje, ko smo bili priča vsakovrstnim poskusom za popolno osamitev Jugoslavije.»

V nadaljevanju svojega govora je govoril še o nekaterih aktualnih problemih v Jugoslaviji in v zvezi s tem rekel:

«Popolnoma razumljivo je, da je politika neodvisnosti, suverenosti, nevmešavanja v notranje zadeve drugih in pravica odločanja vsakega naroda o njegovi poti prihodnjega razvoja, kakršna najbolj ustreza njegovim lastnim konkretnim razmeram, temelj no izhodišče za urejanje vseh vprašanj naše lastne samoupravne, socialistične, demokratične družbe. To je tudi izhodišče za naše odnose z drugimi, tako s sosedi, kot s tistimi, ki so od nas bolj oddaljeni in ki so pod takimi pogoji pripravljeni podobno sodelovati z nami. Ureditev nacionalnega vprašanja v lastni domovini nam je hkrati lahko merilo pri presoji vseh takih in podobnih vprašanj, ki nanje naletimo v svojih odnosih zunaj meja naše domovine. Mi si seveda ne lastimo nikakršnega monopola tem, da smo vse stvari uredili enkrat za vselej, niti ne želimo ustvarjati mnenja, da je pri nas že doseženo vse. Nasprotno, mi smo dokaj zapletena družba, ki vsebuje mnogo protislovij in v kateri je še mnogo ostankov preživelega. Poleg tega se zavedamo, da naša odprtost navzven neprestano vnaša v naš notranji razvoj

(Nadaljevanja na 2. strani)

V NEDELJO V BRDIH

Veliko slavje na Vrhovljah

(Nadaljevanje s 1. strani)

našemu samoupravnemu sistemu, socializmu tuje pojave, ki nam dostikrat kazijo njegovo podobo. Gre pač za to, da pred temi problemi ne zapiramo oči, marveč se jih aktivno lotevamo, jih skušamo urejevati z zavestno, organizirano akcijo vseh najnaprednejših sil naše družbe, v neprestanem spopadu z vsem, kar nam je tuje, in tako pospešimo proces revolucionarne preobrazbe naše družbe.»

Svoj govor je Janko Rudolf zaključil z besedami:

«Naj bo sodelovanje med jugoslovanskimi in italijanskimi borci, kot je bilo med skupnim bojem proti skupnemu sovražniku, in kot se je nepretrgoma razvijalo ves čas po končani vojni, tudi v sedanjem času zgleden primer skupnega nastopanja, pa tudi trajen most sporazumevanja med narodi in državami ne glede na različnost notranjih ureditev in ne glede na nekatere različne poglede na posamezna vprašanja. Zato naj bo tudi današnje srečanje bivših borcev proti fašizmu in nacizmu skromen prispevek pri utiranju poti v lepšo prihodnost, prihodnost miru in trajnega sodelovanja, prihodnost brez vojn in razprtij med narodi.»

Zatem je govoril še nekdanji komandant brigade Garibaldini Natisone Mario Fantini - Sasso. Množici je najprej sporočil pozdrave italijanskih odporniških organizacij, ki združujejo partizane italijanske in slovenske narodnosti. Obširno je govoril o skupnem boju in o sadovih tega boja, ki se kažejo danes v dobrih odnosih med sosednjima državama, zlasti pa še konkretno na tem ozemlju, kjer imamo najbolj odprto mejo v Evropi. Ob koncu je rekel, da slovenski in italijanski partizani in tudi drugi pripadniki medvojnih odporniških gibanj v svetu ne smejo misliti, da je njihov boj že končan. Marsikje namreč še zmeraj poskušajo oživljati fašizem in še zmeraj smo priča vojnim žariščem, kot na primer v Vietnamu, ki predstavljajo stalno grožnjo nove svetovne vojne.

Z zborovanja so poslali tudi pozdravno brzojavko predsedniku Titu, kjer je med drugim rečeno: «V najzahodnejšem delu naše domovine, v Brdih, smo se zbrali preživeli borci in aktivisti iz najrazličnejših krajev Primorske, Slovenije in Istre ter sosednje Furlanije in Benečije, Slovenci, Hrvati in Italijani, da bi tako potrdil priwrženost tistim vrednotam, za katere se Ti tako zavzeto boriš: miroljubnost in miroljubno sožitje med narodi, enakopravnost med njimi in pravica, da bi vsak lahko živel človeka dostojno življenje.»

V kulturnem delu programa so nato sodelovali pevski zbor Srečka Kosovela iz Ajdovščine, briški oktet ter godbi na pihala iz Nove Gorice in iz Idrije.

Ljuban Omladič

Ob stoletnici ljudskega tabora na Kalcu

(Nadaljevanje s 1. strani)

pa prinaša vsakemu narodu nove naloge.

Na pivškem taboru pred sto leti je pripomnil govornik, so govorili tudi o Beneški Sloveniji, in je prav, da se tudi na proslavi stoletnice spomnimo na Slovence, ki žive izven meja matične domovine. Malemu narodu, kot je slovenski, ni moč očitati nacionalizma, ker ni nikdar bil napadalen, ker je in bo samo samoobramba. Ne bomo kvarili sosednih odnosov, pač pa bomo pripomogli k utrjevanju dobrih odnosov, če podpiramo zahteve naših rojakov na Tržaškem, na Goriškem in v Beneški Sloveniji, je poudaril govornik, ki je še pripomnil, da smo Slovenci v Italiji še vedno deljeni na tri kategorije.

V stolpu nekdanjega gradu na Kalcu so v nedeljo popoldne odprli razstavo o Miroslavu Vilharju, ki je tam živel in ustvarjal. Razstavljeni so rokopisi, fotografije, pesmarice in razne publikacije. Razstava ni obsežna, vendar zelo zanimiva. Poleg spominske plošče, ki omenja prvi sestanek aktivistov Osvobodilne fronte, pa so vzidali spominsko ploščo o proslavi stoletnice tabora.

Igrala je godba iz Postojne, kulturni spored (narodne pesmi in odlomki iz govorov na taboru leta 1869) pa so izvajali pevci iz Ilirske Bistrice in Postojne ter dijaki in prosvetni delavci iz Ilirske Bistrice. Gostinska podjetja iz Ilirske Bistrice so dobro poskrbela za hrano in pijačo, igral je priznani velik orkester iz Ljubljane. Pripravili so velik «brjar» za ples, večinoma pa so gostje rajši posedali pod starimi lipami in na lepi poljani okrog ostankov starega gradu na Kalcu

Študijske štipendije za otroke krvodajalcev

Združenje krvodajalcev v Trstu sporoča svojim članom, da bo ob tretjem prazniku krvodajalcev v Trstu, ki bo 5. oktobra letos, dodelilo 7 študijskih štipendij, in sicer:

2 štipendiji po 20.000 lir za nižje srednje šole; 3 štipendije po 40.000 lir za višje srednje šole in 2 štipendiji po 100.000 lir za univerzo. Štipendije bodo dodelili dijakom, otrokom včlanjenih krvodajalcev ali pa krvodajalcem (vseučiliščnikom), ki imajo najboljše rede in so najbolj potrebni. Za udeležbo na natečaju je treba predložiti tajništvu združenja krvodajalcev v Ul. Pietà št. 2/3 prošnjo na navadnem papirju, družinski list, potrdilo dolodajalca o prejemkih družinskega glavarja, potrdilo šole ali univerze, iz katerega je razvidna ocena študenta v zadnjem trimesečju šolskega leta 1968-69 ali zadnjih izpitov, če gre za vseučiliščnika. Rok za vlaganje prošenj zapade ob 19. uri 27. septembra letos.

Deželna udeležba na velesejmu v Bari

Jutri dopoldne bodo v Bariju odprli 33. Levantski sejem na katerem nastopa 8.565 razstavljavcev iz 80 držav. Sejem se deli na štiri specializirana področja, in sicer na področje kmetijstva in živinoreje, na področje tehničnih naprav, področje notranje opreme in področje sodobnega oblačenja. Med tujimi državami nastopa tudi letos na barijskem sejmu sosedna Jugoslavija, in sicer s kolektivno razstavo domače proizvodnje industrijske in obrtniške proizvodnje. Letos je prvič prisotna na tej prireditvi tudi dežela Furlanija-Julijska krajina, kateri je v okviru prireditev posvečen poseben dan. Paviljon naše dežele je urejen v skladu z geslom: «Kaj bo jutri lahko nudila Furlanija-Julijska krajina». Otvoritvenih slovesnosti se bo med drugimi udeležil tudi deželni odbornik za industrijo in trgovino Dulci.

KLJUB PRISOTNOSTI ANGLEŠKE VOJSKE V SEVERNI IRSKI

Ponovna zaostritev dvoboja med katoličani in protestanti

V Belfastu je bil ustreljen 23-letni protestantski aktivist - Izjave kardinala Conwaya

BELFAST, 8. — Kljub množični prisotnosti angleških vojakov, ki so jim poverili nalogo, da skrbijo za javni red v Severni Irski (Ulster), so spori med katoliškim delom prebivalstva in protestanti ponovno izbruhnili ter povzročili zelo napeto stanje.

Glavni dogodek dneva predstavlja predvsem do sedaj še nepojasnjena smrt 23-letnega protestantskega aktivista Jacka Todda. Kdo je ustrelil mladeniča, se še ne ve. Nekatere priče pravijo, da so ga podrli streli iz nekega avta, ki se je peljal mimo, drugi pa trdijo, da so ga ustrelili iz okna nekega poslopja v Ulici Alloa Street.

Domneva, da je mladi Todd padel pod streli ljudi, ki pripadajo katoliškim skupinam, je zelo verjetna, posebno če se upošteva dejstvo, da so angleške vojaške oblasti ukazale vsem katoliškim družinam, ki bivajo v omenjeni ulici, naj se začasno odselijo.

Umor mladega Todda je seveda razplamtel štiristoletno sovraštvo med katoličani in protestanti. Ti skušajo seveda prikazati svoje politične nasprotnike kot nekakšne marksistične in leninistične vpadnike ,ki grozijo z vsesplošno socialno in politično revolucijo. V tem smislu govorijo predstavniki protestantov tudi v londonski spodnji zbornici, kjer skušajo prikazati vse te dogodke kot poskus «mednarodne socialistične revolucije».

Irski kardinal Conway je včeraj podal nekaj izjav v intervjuju posebnemu dopisniku agencije združenega katoliškega časopisja «ASCA». Po kardinalovem mnenju ne gre pri spopadih med katoličani in protestanti v Severni Irski za socialna ali verska nasprotja. Conway je med drugim omenil, da so delavci, ki pripadajo obema veroizpovedima, ostali ločeni in celo sovražno razpoloženi drug do drugega. Kardinal je prav tako podvomil, v konkretnem primeru, o pomenu ekumenskega duha, kajti po njegovem mnenju se tako protestantovski kot katoliški skrajneži bojijo, da bi ta duh zmagal ter omajal njihove položaje. Kardinal Conway je prepričan, da gre samo za politično bitko.

TABOR NAPREDNE MLADINE NA OPČINAH

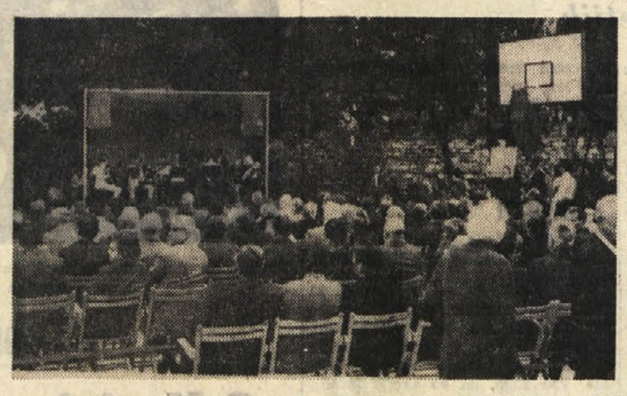

V nedeljo je bil na Općinah I. tabor napredne mladine. Dopoldne so bila na sporedu športna tekmovanja v odbojki, popoldne pa so v prostorih Prosvetnega doma odprli razstavo, posvečeno delavskim borbam v Trstu, študentovskemu gibanju, borbi za mir in viogi, ki jo je v tej zvezi imela ZKMI. Na prostem pa je bil v večernih urah kulturni spored, ki ga je izvajal harmonikarski orkester Glasbene matice «Miramar» pod vodstvom dirigenta prof. Oskarja Kjudra, nakar sta o pomenu tabora govorila Zorko Spetič v slovenščini in inž. Cuffaro v italijanščini. Oba sta se v svojem govoru spomnila tudi umrlega vietnamskega voditelja in revolucionarja Ho Ši Minha, katerega so vsi prisotni počastili z enominutnim molkom. Tabor mladine, ki je privabil lepo število občinstva, se je zaključil s plesom.

Izvajanje harmonikarskega orkestra «Miramar» je občinstvo spremljalo pozorno in ga nagradilo z zasluženim aplavzom. Pripomnimo lahko samo, da je škoda, da ni ansambel nastopil v zaprtem prostoru, saj so se mnogi tehnično dognani in občuteni pianissimi izgubljali v nemirnem vrvežu dela občinstva, zaradi česar so izvajane skladbe izgubile mnogo na svoji učinkovitosti.

KRATKE VESTI

● ANKARA, 8. — Ta teden bi moralo priti v Sredozemsko morje približno 20 sovjetskih vojaških ladij. Med temi naj bi bilo večje število križark, rusilcev, lovcev in podmornic.

Ta teden pa bosta odplula v Črno morje dva ameriška rušilca «Perry» in «Norris», ki bosta ostala v bližini sovjetske obale približno štiri dni.

● NEW YORK, 8. — Danes so s Kube izgnali ameriškega časnikarja Fentona Wheelerja, ki je bil dopisnik Associated Pressa. Izjavili so, da je moral odpotovati danes zjutraj takoj, ker so kubanske oblasti ugotovile, da je imel redne stike z ameriško obveščevalno službo CIA.

BELA IN ČRNA AFRIKA

R STRANJ

Nigerija

Država, ki je vredna drugačnega slovesa

44.

Datum za popolno neodvisnost je bil določen na prvi oktober 1960. Decembra 1959 so bile zadnje volitve. V zakonodajni skupščini je sever dobil 142 sedežev, Zik 89, Yorobuvci 73 in neodvisni 8. Vlado je sestavila koalicija severnjakov in Zikove stranke. To je bilo krhko, in nevarno zavezništvo med dvema nasprotujočima si silama. Tako je Nigerija dočakala neodvisnost.

Nigerijska neodvisnost je bila važnejša od ganske, ki je imela skoro simboličen pomen. Nigerija je bila ena izmed največjih afriških držav poleg Sudana in Konga, ki je postal tudi neodvisen nekaj mesecev prej in je dajal zelo slab zgled. Nigerijo je čakala naloga, da pokaže, da so Afričani kos problemom velikih dežel, tudi med jezikovnimi, plemenskimi, verskimi in gospodarskimi ovirami. A Nigerijci niso dokazali nič.

Neodvisnost je prinesla le eno vidnejšo spremembo; namesto prejšnjih treh pokrajin so bile sedaj štiri; zadnja je bila srednjezahodna pokrajina, stisnjena med Ibovci in Yorubovci. V vsaki pokrajini je ostala na oblasti stranka prevladujočega plemena: NPC na severu, AG, Akcijska skupina Obafema Awolowa na zahodu in Zikova NCNC na vzhodu. Predsednik republike je postal Tafawa Balewa.

Nigerijsko gospodarstvo je občutilo vpliv kolonializma v isti meri kot politična gibanja. Industrija je bila popolnoma odvisna od tujih investicij, ki so navadno bile v protislovju z razvojnimi potrebami. Kmetijstvo je bilo odvisno od monokultur, tujci so služili z izvažanjem surovin, o težki industriji pa se ni govorilo kljub prisotnosti ležišč premoga in petroleja. Tuji kapitali so pritekali, do 90 milijonov dolarjev letno in kljub protislovjem je gospodarstvo napredovalo.

Ob prvih političnih volitvah po neodvisnosti je vsa politična šibkost države prišla na dan in Nigerija se je zamajala. Sever in jug sta se vzajemno obtoževala, da sta potvorila izide ljudskega štetja, da bi tako lahko prevzela nadzorstvo nad zvezno vlado. Splošne volitve januarja 1965 so bile v razžarjenem ozračju.

Koalicija med NCNC in NPC je visela na niti. Neredi so se spreminjali v kaos. Politična borba za izvolitev 312 predstavnikov se je izrodila v nasprotje demokracije. Nasprotniki so drug drugemu motili zborovanja, razprševali poslušalce; na severu so dale oblasti nezakonito zapreti 40 voditeljev opozicije in preprečile vpis v kandidatne sezname drugim dvajsetim. Voditelji so zahtevali razveljavitev izidov, grozili so z odcepitvami.

15. januarja 1966 je vojska napravila državni udar. Tafawa Baleva in mnogo drugih severnih voditeljev je bilo ubitih. Sestavljena je bila nova vlada, ki pa ni bila točen izraz sil, ki so izvedle udar, ker je oblast medtem prevzel Ironsi, visok častnik plemena Ibo.

Narod je bil skoro naklonjen padcu pokvarjene Balewove vlade, a pričakoval je, da se bo z novo vlado spremenil način vladanja. Ironsi tega ni storil. Res je hotel preklicati federativni sistem in ustvariti osrednjo oblast, a to oblast je izkoriščal kot Tafawa Balewa. Ta je izkoriščal jug v korist severa, Ironsi bi izkoriščal sever v korist juga. Ironsi je imel priliko in oblast, da bi ublažil pokrajinska nasprotovanja, skušal pa jih je uzakoniti v korist enega samega plemena, v korist Ibovcev, ki niso bili tako priljubljeni in spoštovani, da bi ostala plemena verjela v plemenitost namenov njihovih voditeljev.

Kot vsi narodi in kot posamezne osebe, imajo tudi Ibo dve plati. Ena je njihova dojemljivost za napredek, druga pa je izkoriščanje tega napredka sebi v korist, in o tem bi vedeli drugi nigerijski narodi povedati marsikaj. Poleg sodelovanja Ibov z belimi lovci na sužnje na račun severnih ljudstev, imajo severnjaki še nekaj pomislekov pri sprejemanju oziroma odklanjanju ibovske nadoblasti.

Ibo so se prvi pokristjanili. S tem so prehiteli druga nigerijska ljudstva v angleški naklonjenosti. Ibo so prvi prišli v angleško upravo, Ibo so prvi razvili trgovsko meščanstvo, ki je sodelovalo z Angleži in jim lajšalo prodor v notranjost, da je pri tem zaslužilo.

Haussa, ki so se zadnji vdali Angležem, so ostali največ časa odrezani od angleške kulture, in to se jim je maščevalo. Južnjaki so jih izkoriščali kot ceneno delovno silo, kot se dogaja v vseh deželah, kjer sta razvojna tečaja v eni sami meji, to je, kjer sta v isti državi vključeni razvito in manj razvito področje.

Podrobnost: Ojukvu, vrhovni poveljnik biafrskih čet je sin enega najbogatejših Ibov. Njegov oče je milijarder in zelo verjetno eden tistih, ki bi imel največjo korist od ibovske neodvisnosti, če že ne nadoblasti v centralizirani Nigeriji.

Ibovska nadoblast ni trajala dolgo, le pol leta. 29. julija 1966 so severnjaki izvedli protiudar. Oblast je prevzel visoki oficir Gowon. Ironsi je bil ubit, in ne samo on. Na severu, kjer so živeli Ibovci, so se začeli pokoli, katere bi lahko imenoval pogrome. Slepo ljudsko sovraštvo severnih plemen se je zneslo nad najbližjimi predstavniki ibovskih «zatiralcev»; v nekaj dneh je bilo ubitih 17.000 Ibov.

Ibo so odgovorili na nasilje z nasiljem. 30. oktobra 1966 je privozil v njihovo pokrajino vlak s 400 Haussami, ki so neprevidno prišli po opravkih; bili so vsi poklani. Rahlo ravnotežje med večjimi plemeni, katero so Angleži prepustili domačinom, ob neodvisnosti, se je podrlo. Ibo so bežali iz vseh vodilnih mest, ki so jih imeli zunaj svoje pokrajine, ker se niso čutile varni. Nigerija je padala v kaos.

Pogromi so privedli Ibovce do prepričanja, da je neodvisnost njihove pokrajine neobhodno potrebna za njihov obstoj. Pod pritiskom tega ljudskega mnenja, katero je potrjevalo divjanje nad rojaki na severu so morali kloniti tudi vplivnejši ibovski voditelji, kot Azikive, ki je privolil na secesijo zadnji trenutek, ko je bila skoro izvedena.

6. julija 1967 je izbruhnila vojna. Vladna vojska je štela kakih 10.000 mož, biafrska pa 7000. Vladna vojska je imela tudi 4 ladje in 30 letal, medtem ko je imela Biafra le 6 helikopterjev in s tem se je morala odpovedati zračni obrambi.

Zahodne države so se opredelile za eno ali za drugo stran. Biafro podpirajo Portugalska, verjetno v imenu nekoga drugega, Belgija in Francija. De Gaulle je upal na zmago Biafre, ker bi tako Francija prevzela tamkajšnji petrolej, katerega je do sedaj črpal angleški Shell, ki je vložil v tamkajšnja ležišča nad 100 milijard lir. Biafro podpira tudi Južna Afrika, kar je zelo slabo priporočilo za afriško državo, ki stopa v neodvisnost.

Nigerijsko vladno vojsko podpirajo Anglija, iz očitnih interesov, Rusija, ki verjetno upa na koncesijo kakega novega oporišča na poti v Južno Ameriko in globlje v Afriko, ter ZDA, ki bi raje podpirale Biafro.

Sredi septembra 1957 se je uporniški Biafri pridružila tudi srednjezahodna pokrajina, toda o tej pridružitvi se je slišalo bore malo. Nekaj ur po tej proglasitvi so vladne čete pregazile novo uporno pokrajino, zavzele prestolnico Benin in nadaljevale pot proti vzhodu.

Vojna sreča je omahovala nekaj mesecev. Biafri je uspela prva ofenziva, potem pa so se njene sile začele umikati.

Po prvih desetih mesecih bojev je bilo uradno 100.000 mrtvih, dve tretjini od teh so bili Biafrovci. Julija 1968 pa je bilo poprečno že 3000 mrtvih na teden. Pritisnila je lakota. Januarja 1969 je mednarodna organizacija UNICEF ocenila žrtve same lakote na milijon in pol, zlasti otrok v Biafri, ki so umrli zaradi nigerijske blokade živil.

Doslej je Ojukvu izkoriščal poraze na bojišču in trpljenje naroda, ki je sledilo, zato da je na političnem področju skušal dvigniti mirovne pogoje sebi v korist. V ta namen je tudi plačal neko švicarsko agencijo, ki je poskrbela za pritisk na javno mnenje. Tudi vojne potrebujejo reklamo.

Siera Leone

Trudni junaki so jo skupili

Sierra Leone je po nastanku podobna le eni afriški deželi: Liberiji. Belci so ustanovili obe državi črncem iz «dobrodelnih» namenov. Liberijo so ustanovile ZDA, Sierro Leone pa Anglija. Bilo je v času, ko so Angleži proglasili nezakonitost trgovine s sužnji. Da bi dali večjo utemeljenost svojim besedam, so ustanovili posebno državo za osvobojene črnce.

Leta 1787 so poslali na obalo današnje Sierre Leone 4000 osvobojenih sužnjev, tem so dodali 30 žensk, katere so polovili po londonskih predmestjih, in po katerih se ni nihče jokal. Danes je v Sierri Leone 30.000 potomcev teh prvih in poznejših priseljencev, ki so se postavili nad ostalo domače prebivalstvo.

Zgodilo se je isto kot v Liberiji. Črnci so dobili možnost, da se lahko vedejo kot belci, in črnci so se vedli točno kot belci. Liberija je danes sramota za afriške intelektualce in je bila do včeraj sramota za ves kontinent, dokler niso Afričani pokazali, da so zmožni boljšega vladanja, kot je Liberijsko.

(Nadaljevanje sledi)

šport šport šport šport šport

OD SINOČI V OKVIRU 11. SŠI V PADRIČAH

Balinarski turnir že v polnem razmahu

Danes ob 20. uri nadaljevanje tekmovanja na dveh igriščih ŠZ Gaje

V Padričah se je sinoči začel balinarski turnir letošnjih SŠI. Prireditev je privabila ne le veliko število igralcev, ampak tudi gledalcev, ki so prihiteli, da bi sledili igri svojih sovaščanov in jih seveda tudi z navijanjem podprli.

Prve borbe na obeh balinarskih stezah so pokazale, da si letos ne bo lahko priboriti naslova prvaka SŠI. Tako mlajši, kot tudi starejši balinarji so z občudovanja vredno točnostjo valili krogle proti balinčku in občinstvo je od časa do časa s ploskanjem dalo duška svojemu zadovoljstvu nad prikazano igro.

Po prvem večeru seveda še nikakor ni mogoče govoriti o favoritih, saj je nastopil šele manjši del tekmovalcev, razen tega pa tudi sestava ekip še ni znana. Pri mnogih ekipah je namreč prišlo do zamenjave soigralcev in tako seveda predstavljajo te dvojice različno moč od tiste, ki jo je pokazala prva sestava ekip.

Sinočnji izidi so bili naslednji:

Igrišče A

Anton Kalc in Ivan Gojča (Gaja) - Zlatan Bogatec in Nino Sirk (Vesna) 13:11

Viktor Milič in Josip Simoneta (Kras) - Silvester Križmančič in Rudolf Marc (Zarja) 13:11.

Igrišče B

Bruno Guštin in Ljubo Košuta (Vesna) - Franc Berdon in Oskar Guštin (Barkovlje) 13:10.

Alojz Žagar in Ivan Grgič (Gaja) - Miroslav Zagar in Oskar Grgič (Gaja) 13:11.

Izidi teh tekem torej jasno kažejo, da so bile borbe napete in ostre.

Drevi se bo turnir nadaljeval v Padričah z naslednjimi srečanji:

Igrišče A

Henrik Markuč in Egon Perisutti (Vesna) - Anton Kalc in Ivan Gojča (Gaja).

Viktor Milič in Josip Simoneta (Kras) - zmagovalec prejšnje tekme.

Igrišče B

Mirko Križmančič in Lucijan Križmančič (Zarja) - Bruno Guštin in Ljubo Košuta (Vesna).

Alojz Žagar in Ivan Grgič (Gaja) - zmagovalec prejšnje tekme.

Tekme se bodo začele ob 20. uri.

Da bi v zadnjih dneh ne prišlo pri prijavah do gneče, naproša organizator, naj društva prijavijo svoje tekmovalce in ekipe čim prej. Ker mora letos imeti vsak tekmovalec za nastop na igrah izkaznico, vabi OO 11. SŠI vsa društva, naj dvignejo te izkaznice v uradu SŠI ter jih nato izpoljnjene prinesejo zopet v urad zaradi registracije.

• • •

ŠD Zarja vabi, kot organizator letošnjega odbojkarskega tekmovanja 11. SŠI za članice in mladinke, vsa društva, ki so se prijavila za to tekmovanje, da se udeleže žrebanja nasprotnikov, ki bo danes 9. t. m. ob 21. uri na društvenem sedežu v Bazovici. Društva, ki so za turnir članic ali mladink prijavila po več kot 12 igralk naj (če tega še niso storile) v najkrajšem času sporoče, če bodo v odgovarjajoči starostni kategoriji nastopala z eno ali dvema ekipama. V nasprotnem primeru bo organizator štel katerokoli število prijavljenih igralk v isti starostni kategoriji za eno samo ekipo.

• • •

Organizator moške odbojke na 11. SSI, PD I. Cankar, obvešča predstavnike društev, ki so se prijavila za moško odbojko (MO in MI), da bo žrebanje nasprotnikov jutri, 10. t. m. ob 20. uri, na sedežu društva v Trstu, Ul. Montecchi 6. Predstavniki društev so vabljeni, da se žrebanja udeleže.

OBVESTILO

Organizacijski odbor 11. SŠI obvešča, da bo v svojem uradu, v Ul. Geppa 9 v Trstu, sprejemal v uradnih urah prijave tekmovalcev in ekip v naslednjih rokih:

DO 10. SEPTEMBRA: namizni tenis;

DO 16. SEPTEMBRA: košarka, bližanje; planinsko orientacijski pohod, atletika (MO, ŽE, MI, ME) badminton in šah;

DO 2. OKTOBRA: «med dvema ognjema», atletika (NI in NE) ter streljanje.

prijaviti poimensko postavo prijavljenih moštev in sicer za vsako ekipo najmanj 6 igralcev oz. igralk. Društvo, ki bi tega ne storilo, bo lahko nastopilo le z eno samo ekipo. Organizatorji so podvzeli ta ukrep, da bi lahko določili nosilce skupin.

ATLETIKA

VIAREGGIO, 8. — Med atletskim mitingom v Viareggiu je Francoz Arese izboljšal danes s časom 5'03"4 italijanski rekord na 2000 m. Prejšnji rekord je od maja 1967. leta pripadal s 5'08" Renzu Finelliju. Evropski in svetovni rekord pripadata s 4'56"2 Francozu Michelu Jazyju.

TOTIP

1. —	1. Toscan	1
	2. Zizi	2
2. —	1. Orvieto	2
	2. Gudula	2
3. —	1. Decadramma	X
	2. Giullare	X
4. —	1. Bleriot	2
	2. Fustel	1
5. —	1. Cabochard	1
	2. Willer	X
6. —	1. Quemada	X
	2. Dexer	2

KVOTE

12 — 2.045.489
11 — 78,672
10 — 6.756

Nekaj sprememb v pravilnikih SŠI

V pravilnike raznih športov letošnjih SŠI so morali organizatorji vnesti nekaj sprememb.

Tako so pri plavanju moško progo 100 m prosto skrajšali na 66 m, uvedli pa so — poleg drugih — tudi 33 m metuljček moški.

V namiznem tenisu bo pravilnik nekoliko skrajšan in bodo v glavnem odpadle točke 5., 10., 12. in del točke 13. Popravljeni pravilnik bomo objavili v kratkem.

V moški odbojki je bil pomotoma objavljen nepravi datum rojstnega leta mladincev. V mladinski kategoriji lahko nastopajo tudi mladinci, ki so rojeni leta 1951 ali kasneje (in ne le leta 1952, kot je bilo prvotno objavljeno). Zaradi te napačne objave, lahko društva izjemoma še naknadno prijavijo svoje mladinske ekipe, če bi to želela, in sicer do jutri do 13. ure na uradu SŠI.

Za vsa društva, ki so prijavila v isti kategoriji za odbojkarsko tekmovanje (MO, ŽE, ME, MI) ve^ kot eno svojo ekipo, pa velja obveza, da morajo pred žrebanjem

V ZADNJI PREDPRVENSTVENI TEKMI

Triestina brez volje: s Portogruarom 0:0

PORTOGRUARO - TRIESTINA 0:0

PORTOGRUARO: Rigamonti (Forti), Scarpa, Zanella; Nadalutti, Tonetti, Chiarveslo; Biasotto (Azzoni), Mazzoleni, Pagura, Flaborea, Tosetto.

TRIESTINA: Colovatti, Kuk, Martinelli; Del Piccolo, Sadar, Varnier; Tumiatti (Moretti), Giacomini, Paina, Moretti (Scala), Sigarini.

SODNIK: Tenderini iz Benetk.

Kotov je bilo 4:4. V 5' se je poškodoval domači vratar Rigamonti, ki je zapustil igrišče. Proti koncu polčasa se je poškodoval tudi Tumiatti

Zadnji prijateljski nastop Triestine, ki bo drugo nedeljo že odigrala prvo prvenstveno tekmo v Leccu, ni potrdil dosedanjega dobrega vtisa moštva. Razen nekaterih igralcev, katerih kondicija je že dosegla standardni nivo, je bilo pri vseh opaziti še veliko ne zanesljivosti in nevigranosti. Obramba, v kateri sta se le Kuk in pazljivi Sadar zadovoljivo premikala, je imela z gibčnimi in bor benimi domačini veliko dela in se je nekajkrat le po sreči rešila. V drugem polčasu je na primer Colovatti že klonil, ko je prečka odbila Nadaluttijev strel na prazna vrata. Nekaj pozitivnega je bilo videti le na sredini igrišča, kjer je Varnier končno izpolnil želje trenerja in učinkovito dialogiral z odličnim Giacominijem in z vedno zanesljivejšim Morettijem. Trener Trevisan je sicer hotel v drugem polčasu poslati ravno mladega Morettija v krilsko vrsto, toda program se mu je izjalovil zaradi poškodbe Tumiattija, ki je po odmoru ostal izven igrišča. Na vsak način pa je majica štev. 6 za sedaj oddana Varnieru, ki bi moral vsek čas doseči standarno gro.

Negotovi je bil tudi napad, ki se je sicer do sedaj še najbolj izkazal. V slabem dnevu Sigarinija in Scale, je bila vsa teža premaknjena na sredino igrišča, kjer je aktivni Paina z Giacominijevo pomočjo izvedel nekaj zanimivih prodorov. Krili sploh nista prišli do izraza: Sigarini je zapadel v abuličnost, ki je bila zanj značilna lani, Tumiatti pa je kljub požrtvovalnosti le redkokdaj poslal kakšen zadovoljiv kros pred domača vrata.

Trevisan je po tekmi govoril o ležernosti igralcev, katerim so morda pohvale dale preveč samozavesti. Na vsak način pa je prvenstvo že pri startu in si tržaško moštvo ne more več dovoliti lahkomiselnosti in odmorov.

Pobudo so imeli stalno domačini. V 20' in 27' je sicer Paina dvakrat za las zgrešil vrata, toda najlepšo priložnost je imel Portogruaro, ko je v 37' Colovatti z odličnim posegom ubranil Mazzoleniljev strel. Tudi v drugem polčasu ni bilo veliko nevarnih prodorov. Že smo omenili, da je Nadalutti po lepem prodoru, ki je popolnoma presenetil tržaško obrambo, zadel drog. Triestina pa bi kmalu dosegla zmagoviti gol v 88', ko je Forti komaj odbil v kot silovit Painov strel.

uk

VESLANJE — EVROPSKO PRVENSTVO

Tri zlate za SZ dve za vz. Nemke

Po eno kolajno so osvojile še Avstrija, Romunija in ČSSR

CELOVEC, 8. — Evropsko prvenstvo v veslanju za ženske se je včeraj zaključilo na Vrbskem jezeru z oddajo naslovov. Najbolj uspešne so bile veslačice Sovjetske zveze, vzhodne Nemke pa so le malo zaostajale za svojimi tekmicami. Sovjetska zveza je osvojila tri zlate, eno srebrno, in eno bronasto kolajno, vzhodnonemške bronasto kolajno, vzhodne Nemke pa dve zlati, dve srebrni in eno so osvojile Avstrija, Romunija in ČSSR.

Jugoslovanski posadki sta se morali zadovoljiti le z nastopi v malih finalah, kjer se je skiffistka Budimševićeva uvrstila na 11., Bulata - Franov pa v double scullu na 9. mesto.

NOGOMET

Kriška Vesna je v nedeljski prijateljski tekmi premagala enajsterico CR Provincia 4:0 (0:0).

• • •

Tržaška Libertas je v nedeljo premagala v prijateljski tekmi proseško Primorje 3:1 (1:1).

AVTOMOBILIZEM — ZA VELIKO NAGRADO ITALIJE

Jackie Steward praktično osvojil v Monzi naslov svetovnega prvaka

Čeprav manjkajo še tri dirke, Škota ne more nihče ogrožati

MONZA, 8. — Po razburljivi dirki in še bolj razburljivem zaključku mednarodne dirke avtomobilov formule 1 za Veliko nagrado Italije, je zmaga pripadla Škotu Jackiju Stewartu, ki si je, pa čeprav manjkajo še tri dirke, matematično zagotovil naslov svetovnega prvaka 1969.

Na drugo mesto se je uvrstil Avstrijec Jochen Rindt, ki je bil med poskusnimi vožnjami najhitrejši in so ga imeli za favorita. Toda Stewart je dal vse iz sebe, njegovo vozilo je brezhibno delovalo in tako zasluženo privozilo prvo skozi cilj.

Najhitrejši krog pa je zabeležil Francoz Jean Pierre Beltoise z «Matra Ford»: 242,967 km na uro.

Vrstni red na cilju dirke v Monzi je naslednji:

1. JACKIE STEWART (VB) — «Matra Ford» — 191 km v 1.39'11"26 s poprečno hitrostjo 236,522 km/h;
2. Jochen Rindt (Avstrija) — «Lotus Ford» — 1.39'11"34;
3. Jean Pierre Beltoise (Francija) — «Matra Ford» — 1.39'11"43;
4. Bruce McLaren (N. Zel.) — «McLaren Ford» — 1.39'11"45
5. Pierrs Courage (VB) — Brabham BT 26 — 1.39'44"70;
6. Pedro Rodriguez (Meh.) — «Ferrari»;
7. Denis Hulme (N. Zel.) — «Mc Laren Ford»;
8. Joseph Siffert (Švica) — «Lotus Ford»;
10. Jack Ickx (Belgija) — «Brabham» itd.

Lestvica za svetovni naslov (po 8 dirkah)

1. Stewart 60 točk (svet. prvak)
2. McLaren 24
3. Ickx 22
4. Hill 19
5. Beltoise 16 itd.

LETOS OB DNEVU JUGOSLOVANSKE MORNARICE

V Ninu proslavljajo deveto stoletnico Krešimirove listine

Malo dalmatinsko naselje bo povsem preurejeno

Vzdolž vsega vzhodnega Jadrana se te dni vrstijo svečanosti ob praznovanju dneva jugoslovanske vojne in trgovinske mornarice. V teh dneh so slavili na primer že v pomorski šoli v Divuljah, kjer so se v nedeljo zbrali bivši kadeti te pomorske akademije, ki so sedaj pomorski strokovnjaki, profesorji na raznih akademijah, admirali in kontraadmirali jugoslovanske vojne mornarice. Sem so prišli, da bi se srečali z mladimi, sedanjimi gojenci akademije.

Na predvečer dne so dan jugoslovanske vojne in trgovinske mornarice slavili tudi v Splitu in Zadru, kjer so odprli tudi razstavo del prof. Vjekoslava Peraća z naslovom «Komunikacije in risbe v zgodovini našega morja». Naslednjega dne so v Zadru odprli razstavo, ki prikazuje jugoslovansko mornarico v raznih zgodovinskih razdobjih.

Podobne prireditve se ob dnevu mornarice prirejajo v skoraj vseh pomembnejših obalnih mestnih središčih vzdolž Jadrana, da bi se s tem poudarila vloga, ki jo ima morje za svoje zaledje, saj je morje vedno veljalo za okno v svet.

Najpomembnejše letošnje prireditve ob dnevu mornarice pa so brez dvoma v Ninu, tem malem mestu, za katero je nekdo napisal, da je «vas, ki je bila nekoč slavno mesto, kraljevsko mesto», misleč pri tem na veliko vlogo v hrvatski zgodovini, ko je hrvatski kralj pred devetimi stoletji v svojem darilnem pismu zapisal: «mi, kralj Hrvatske in Dalmacije, Krešimir IV.» «pred priči poklanjamo in z vsebino tega dokumenta darujemo tebi... naš otok, ki leži v našem Dalmatinskem morju...»

Ker slavijo letos deveto stoletnico tega zgodovinskega dogodka, se v Ninu primerno pripravljajo na praznovanje. Vse stare arheološke spomenike so obnovili in uredili, napeljali so vodo po vsem mestecu, uredili so obrežje, izdelali nov urbanistični načrt in postavili spet na mesto velikemu škofu Grguru Ninskemu spomenik, ki ga je naredil veliki Meštrović.

Pri obnovi Nina je sodelovalo veliko dalmatinskih podjetij, ki so prispevala finančna sredstva, še več pa je napravilo samo prebivalstvo, ki pa bo moralo še krepko zavihati rokave, da se uresničijo vsi načrti, ki jih predvideva sedaj, kakor je rekel Ante Maštrović, ki vodi vsa dela za obnovo tega tako pomembnega mesteca v hrvatski zgodovini.

V kratkem izide Hošiminhov življenjepis

V teh dneh, ko se toliko piše o vietnamskem voditelju Hošiminhu, je bilo rečeno tudi marsikaj, kar prav gotovo ne ustreza resnici. Zato bo tembolj dobrodošla knjiga, ki bo v kratkem izšla pri založbi Editori Riuniti. Gre za kratek vendar popoln življenjepis vietnamskega državnika in azijskega ideologa, ki bo izšel že v prihodnjih dneh in ki ga je napisal predsednik vietnamskega parlamenta Truongking, eden najtesnejših Hošiminhovih sodelavcev.

Avtor je razdelil knjigo v tri dele: v prvem delu prikaže življenje velikega političnega voditelja in državnika, v drugem delu prikaže njegovo politično usmeritev, v tretjem pa opiše Hošiminha kot človeka in njegovo revolucionarno etiko.

Prijavljenih že 317 filmov

RIM, 8. — *Italijanska filmska podjetja ter tuja filmska podjetja, ki pa delujejo v Italiji, so za sezono 1969—1970 napovedala, da bodo izdelala 317 filmov. Od tega odpade 159 filmov ali nekaj nad 50 odst. na povsem italijanske filme ali na koprodukcijo, ostala polovica pa odpade na filme tujih družb, ki bodo delale v Italiji ali tujih družb s sedežem v Italiji, ki bodo delale v tujini.*

Največ filmov je napovedala družba «Titanus», ki namerava izdelati 36 filmov. Od teh je 21 «nacionalnih naslovov». Sledi nato družba «DCI», ki je napovedala 26 filmov, od katerih pa bo kar 20 tujih, družba «EURO» pa bo izdelala 21 filmov, od katerih bo 16 italijanskih, 5 pa tujih.

Kar zadeva tuja podjetja, največ italijanskih filmov je prevzela družba Paramount, ki bo izdelala 17 filmov, od teh pa kar 7 italijanskih. Družba «CEIAD» pa napoveduje 14 filmov, od tega štiri italijanske.

V programirani proizvodnji za sezono 1969—1970 se predvidevajo filmi najrazličnejših slogov in najrazličnejših vsebin. Seveda bo tudi v tej sezoni veliko erotike

Baletna šola v Kopru ima za seboj že vrsto let napornega, hkrati pa tudi uspešnega dela. Prav te dni, začenši z včerajšnjim dnem in z zaključkom v petek, 12. t.m., se vršijo na sedežu šole v Verdijevi ulici štev. 3 v Kopru vpisovanja in sicer od 11. do 12. ter od 16. do 18. ure.

RAZVESELJIVA VEST ZA DIABETIKE

Bolje bomo spoznali «zagonetni» insulin

Angleška znanstvenica je odkrila strukturo molekule insulina in jo prikazala na zasedanju v New Yorku

Z zdravnikovo pomočjo ali točneje s pomočjo zdravstva more človek, ki ga tare sladkorna bolezen ali strokovno povedano diabetes, živeti kolikor hoče dolgo. Le paziti mora na hrano, točno se držati reda in po nasvetih in predpisih zdravnika uživati določene pilule ali prejemati določena zdravila. In zanimivo je pri tem to, da zdravniki niti ne vedo, zakaj ta človek more s to boleznijo živeti tudi desetletja. In ko diabetik umre, noben zdravnik ne more točno reči, zakaj je umrl, oziroma, kako je do smrti prišlo. Zdravstvo namreč še vedno ugiba o osnovnih vzrokih sladkorne bolezni in vse do danes strokovnjakom ni uspelo pojasniti, kako najvažnejše sredstvo proti sladkorni bolezni — hormon insulin — povzroča zmanjševanje sladkorja v krvi. Rekli smo, da zdravniki ugibajo in da še ne vedo. Verjetno pa bodo o vsem tem v kratkem poučeni, kajti ključ, ki vodi do teh spoznanj, do dokončnih odgovorov, je odkrila neka angleška strokovnjakinja, neka kemičarka.

Na nedavnem, 8. mednarodnem kongresu za kristalografijo v Stony Brooku v New Yorku je Angležinja prof. Dorothy Crowfoot Hodgkin v svojem referatu točno pojasnila položaj več kot 700 atomov, ki sestavljajo skrajno zapleteno molekulo insulina. In tako so medicinci dobili od kemika točen opis sredstva, ki ga že toliko časa predpisujejo svojim pacientom. Medicinci so prvi zvedeli, kako so razporejene hormonske sestavine, tako imenovane aminokisline, ki so tako pomembne za delovanje insulina. Na osnovi tega se more sklepati, kakšen učinek ima posamezna aminokislina: zmanjševanje količine sladkorja v krvi (kar se dejansko želi) in tudi kako prihaja do tega, da mnogi bolniki ne prenesejo vbrizganega insulina (kar ni niti priporočljivo niti zaželeno).

Na osnovi tako temeljitega spoznanja mehanizma delovanja, napovedujejo strokovnjaki, bodo mogli kemiki izdelati tudi izboljšani insulin, to se pravi boljše sredstvo, kakršno je sedanje, ki pri precejšnjem delu pacientov povzroča tudi tako imenovane stranske motnje. Nekateri pa menijo, da bi se dale izdelati tudi različne formule insulina, ki bi bile pač prilagojene posameznim primerom sladkorne bolezni. V tem primeru bi imel zdravnik možnost izbirati med raznimi vrstami zdravila tisto, ki bi bilo za določen primer najprimernejše.

Kemična formula insulina pa ni nova, izdelana je bila že pred štirinajstimi leti. Leta 1955 je prav tako angleški kemik dr. Frederick Sanger odkril kar 51 aminokislin (iz tolikih sestoji molekula) razporejenih v dveh tako imenovanih verigah, od katerih vsebuje A 21, B pa 30 aminokislin. V decembru 1963. leta se je kemiku prof. Helmuthu Zahnu iz Aachna v Zahodni Nemčiji posrečilo, da je napravil prvo umetno sintezo insulina.

Dva pomembna strokovnjaka sta, kot vidimo, odkrila dva bistvena elementa na področju spoznavanja in uporabe insulina. Dr. Frederick Sanger je temeljiteje razčlenil strukturo ali kemično formulo insulina, prof. Helmuth Zahn pa je prišel do prve sinteze tega tako pomembnega sredstva. Nikomur pa ni uspelo pojasniti, kako sta ti dve verigi, ti dve sestavini medsebojno povezani, celo kako je posamezna veriga aminokislin povezana v samem svojem okviru. In brez takšne slike, brez spoznanja strukture, se ni moglo pojasniti delovanje insulina. Zaradi lažjega razumevanja bomo rekli, da je v tem primeru bilo in je podobno naslednjemu: vsakdo more videti šahovsko ploščo s 64 polji in tudi vse figure na njej, toda vse to mu nič ne pomaga, da bi znal zaigrati partijo šaha, kaj šele, da bi odigral dobro partijo šaha. Strokovnjaki so se v primeru insulina znašli v istem položaju. Šele položaj na šahovnici more pokazati, s katerimi figurami se more nasprotnik napasti, da bo uspeh igre, v primeru sladkorne bolezni uspeh nad boleznijo, pozitiven. To se pravi, da šele model insulina, ki ga je sestavila in prikazala Dorothy Hodgkin omogoča analizo biokemične «šahovske partije». Aminokisline v vsem tem klopku atomov komaj opazno povzročajo kak učinek. Kaže pa, da je aktiven le zunanji del molekule, ki prvi prihaja v stik s celicami.

Prof. Dorothy Hodgkin, ki sicer poučuje na oxfordskem vseučilišču, je uspelo napraviti analizo modela molekule insulina s preprostim postopkom, ki je doslej omogočil pojasniti strukturo kakih šestih ali sedmih beljakovinastih sestavin s pomočjo rentgenske kristalografije. Rentgenski žarki, ki prodirajo skozi «luknje», ki jih zasledimo v molekuli, ali celo med atomi, na neki način «spremenijo» svojo pot, svojo smer. Po teh «spremembah smeri» na raznih krajih morejo raziskovalci izračunati, kako so molekule sestavljene, točneje povedano, kako so atomi razporejeni v posamezni molekuli.

Izredno zapletena struktura še bolj zapletenih sestavin, med katere spada insulin, pa se more prikazati šele s pomočjo nekakšne «igre». Prof. Dorothy Hodgkin je izločila iz molekule insulina lahke atome cinka in jih nadomestila s težkimi atomi svinca, urana in živega srebra. In ti težki atomi so na rentgenski sliki zelo izraziti. Raziskovalec je te atome izkoristil, da bi lokaliziral preostale atome.

Seveda so merilne in računske naloge pri takšnem raziskovanju tolikšne, da jim človekove sposobnosti niso kos. To delo je prof. Hodgkin, kot je povedala na kongresu v New Yorku, poverila dvema robotoma in sicer posebnemu avtomatskemu merilnemu aparatu, ki je kristal insulina obseval vedno iz novega kota; drugo delo pa je poverila posebnemu računskemu stroju.

Pred nekaj dnevi je neki znani raziskovalec na tem področju izrazil mnenje, da tisti, ki bi odkril obliko molekule insulina, zasluži Nobelovo nagrado. Zakaj? Odgovor je zelo enostaven: povedali smo že, kako je molekula skrajno zapletena. Z druge strani pa vemo, da je na svetu vedno več ljudi, ki jih tare sladkorna bolezen. Strokovnjaki zatrjujejo celo, da bo sladkorna bolezen zajela še večji odstotek ljudi in da bo postala resno socialno zlo. In vendar prof. Dorothy Hodgkin po vsej verjetnosti ne bo dobila Nobelove nagrade, celo ne bo postala niti kandidat za to. Dobila jo je namreč že pred petimi leti. Leta 1964 je dobila to visoko priznanje zaradi tega, ker je z isto metodo obdelala modele molekul penicilina in vitamina B 12. Če bi ji se daj dali še eno Nobelovo nagrado, ki jo povsem zasluži, bi jo dali dejansko le za ponovljeno delo, pa čeprav na drugem objektu.

Josip Gorjan 80-letnik

Goriški rojak Josip Gorjan je pred nedavnim praznoval 80-letnico rojstva. Rodil se je v Gorici in se tam šolal ter se po končanem šolanju zaposlil v trgovski stroki. Delal je nekaj let v papirnici in knjigarni ter bil priljubljen v slovenskih goriških krogih, kjer se je uveljavil v družbenih organizacijah. Zadnja leta pred vojno pa je delal v znani podgorski tovarni celuloze in papirja v časih, ko je vrelo ne samo narodno življenje, ampak so se pojavili prav v papirniški in zidarski stroki v Gorici in goriški okolici prvi organizirani nastopi slovenske socialne demokracije. Seveda je Gorjana pobrala v vojaške vrste prva mobilizacija ob izbruhu prve svetovne vojne. Vrnil se je takoj po končani svetovni vojni v razrušeno Gorico, potem ko je še opravil svojo dolžnost kot zaveden Slovenec v narodni straži.

Z družino, ki je okusila vse težave begunskega življenja, je v Gorici v novi politični situaciji dobil službo pri deželnem odboru v oddelku za vojno škodo. Ni se pa odrekel javnemu delu in je posebno živahno delal v organizaciji slovenskih strank pri viharnih volitvah leta 1921. Dolgo ni trajala njegova služba v deželnem odboru, ker je fašizem sovražil vseherno samoupravo in razpustil deželni odbor za Goriško, kjer so imeli skromno besedo tudi slovenski zastopniki.

Šel je v Brkine, kjer je štiri leta opravljal službo občinskega tajnika na Premu. Kot Slovenec je mnogo pomagal ljudem, posebno ker je uradoval z ljudmi samo v slovenščini. Ko so spojili več malih brkinskih občin v eno, je vse te operacije izvedel Gorjan. Na Premu se mu je rodil sin Božidar, ki je kasneje kot partizanski borec opravljal odgovorne upravne, diplomatske in na koncu zakonodajne funkcije v novi Jugoslaviji in, kajpada po očetu, prevzel skrb za primorske Slovence z obeh strani meje.

Ko je okoli 1926 napredovala totalizacija fašističnega režima, ki je vpeljal po vseh slovenskih občinah fašistične imenovane podeštate, ki so imeli seveda nalogo razgnati slovenske občinske tajnike in vse slovensko občinsko osebje, so prišle težke ure za Gorjana. Tudi on se je znašel na

cesti z družino in brez službe. Dolgo je bil brez dela in je šele l. 1928 dobil službo v občinskem uradu v Boljunu pri Pazinu. Toda le za kratek čas. Fašizem ni trpel slovenskih občinskih uradnikov, prav tako ne v Istri. Že naslednje leto, torej 1929 so Gorjana odpustili iz službe in ga kratkomalo izgnali iz Istre.

Zbežati je moral v Jugoslavijo, kjer je trajalo v dobi gospodarske krize precej dolgo, da je spet dobil stalno zaposlitev v upravni stroki pri banovini. Do druge svetovne vojne in do zasedbe je bilo le malo let in spet se je Gorjan izkazal, ko je preizkušnja leta 1941 terjala od vsakega Slovenca, da se izkaže v obrambi slovenske zemlje. Od vsega začetka je delal v Osvobodilni fronti a njegov mladoletni sin je odšel v partizane.

Starejši rod na Primorskem se Josipa Gorjana spominja in mu želi še mnogo zdravih in mirnih let. **A. R.**

DR. FRAN VATOVEC:

Slovenska in jugoslovanska časniška beseda

20.

Ob mladoturški revoluciji se porajajo časniki s čistim socialističnim publicističnim programom. Tako se na primer *«Rabotničeska iskra»* (Bitola-Solun-Sofija, 1909) bojuje za zaščito delavskih interesov. Poltednik *«Socialistička zora»* (Skopje, 1910) pa se že poraja kot glasilo skopljanske socialno demokratske organizacije.

Na posebne razmere naletimo v *Črni gori*. Dr. Niko Martinović ne navaja v svojem že omenjenem najnovejšem pregledu črnogorskih periodičnih tiskov nobenega časnika ali časopisa, ki naj bi bil domače glasilo socialno demokratske stranke. Sicer so cetinjski delavci ustanovili l. 1907 *«Cetinjsko delavsko društvo»*, ki se ukvarja s kulturno umetniško dejavnostjo, pa v bistvu prehaja tudi na politično področje. Borilo se je za pravično nagrajevanje delavcev, za skrčenje delovnega časa, proti brezposelnosti in akordnemu delu. Ob organiziranju političnih stavk se je prek stolpcev delavskih časnikov in osebnih stikov povezovalo s socialno demokratskim gibanjem v Srbiji in Hrvatski. Društveni emblem razodeva socialistično smer; dve delavski roki držita kladivo. Sploh so črnogorski oblastniki obravnavali cetinjsko organizacijo kot socialistično. Na splošno so črnogorski delavci, ki so simpatizirali s socialno demokracijo, prebirali predvsem časnike srbskih socialno demokratskih glasil. Socialistične napredne publicistične prvine pa kaže na primer že omenjeni «Črnogorac», prvi črnogorski časnik. 26)

REVOLUCIONARNA, KOMUNISTIČNA PERIODIČNA PUBLICISTIKA

1. MED OBEMA VOJNAMA NA SLOVENSKEM

Bakla oktobrske revolucije je vzburkala ves svet. Tudi slovenske ljudske množice. Pričevanje? Upor slovenskih vojakov v avstroogrski monarhiji: v Boki Kotorski in Judenburgu, v kraju Murau in v Radgoni. Pa množični pobegi s fronte. Nadalje delavska mezdna gibanja in mirovni shodi. In tridnevna viniška republika v Beli krajini v aprilu 1919 ter prekmurska «Murska republika». Obe sta bili pričevalen izraz silnega razočaranja ljudskih množic ob reakcionarnem režimu v kraljevini SHS.

Ob zibelki stare Jugoslavije je neogibno stopilo v ospredje vprašanje, ki je terjalo nujno združitev proletariata jugoslovanskih narodov. Pred 50 leti je bila na zedinjevalnem kongresu 21. — 23. aprila 1919 v Beogradu ustanovljena «Socialistična delavska stranka Jugoslavije «komunistov)». Na II. kongresu v Vukovarju leta 1920 se je preimenovala v «Komunistično partijo Jugoslavije» 11 aprila 1920 pa je bila v Ljubljani ustanovljena Socialistična delavska stranka (komunistov) za Slovenijo, ki se je pridružila enotno sklenjenim vrstam revolucionarno zavednega jugoslovanskega proletariata.

Prelomni miselni sunek je imel svoj odzvok tudi v stolpcih nove časniške in časopisne izpovedne kvalitete, ki je vzklila na slovenskih tleh. Pod osatom, ki se je bohotno razrasel čez preperelo velesrbsko meščansko vladavino, je trdoživo vznikal, ponikal in spet vznikal tok revolucionarnega komunističnega periodičnega tiska na jugoslovanskih tleh.

V razvojnem toku te periodične publicistike na Slovenskem opažamo naslednja razvojna obdobja: *začetni poskusi, ustalitev, prvi vrh, nasledniki, drugi vrh*, preusmerjeni *meščanski mladinski listi* revolucionarna *revialna* publicistika.

Začetni poskusi. Prvi napredni publicistični predhodniki. Socialno demokratična revija *«Demokracija»* (1918—19) razglaša v svojem prvem letniku publicistični program mlade protistarinsko obarvane opozicije, v drugem pa že izpoveduje gesla oktobrske komunistične revolucije. Tudi družinski mesečnik *«Svoboda»* (1919—20), ki ga urejuje Fran Albrecht kot pooblaščenec delavskega izobraževalnega društva «Svoboda», se ogreva za napredno publicistično misel Socialno politično revijo *«Baklja»* (1919) je uredil revolucionarni publicist Nino Furlan v izrazito komunističnem duhu. 11. oktobra 1919 se pojavi tednik *«Vstajenje»* Zahteva združitev proletariata jugoslovanskih narodov v «mogočni, kompaktni Jugoslovanski socialistični delavski stranki (komunistov)» Želi postati «tribuna izkoriščanih in brezpravnih». Cenzura ga je prepovedala.

Revolucionarno časniško pot je nadaljeval poltednik *«Ujedinjenje»* (1920). Vzdržal je le do osme izdaje. Oznanja marksistični socializem in zedinjenje slovenskega delovnega ljudstva z ostalim proletariatom. Drugo (sindikalno) *«Ujedinjenje»* (1920) se je kot desetdnevnik pretolklo le do 21. številke. Tudi *«Novemu železničarju»* (1921), glasilu «Splošne železničarske organizacije za Jugoslavijo», je bilo usojeno le kratko življenje do 3 izdaje. Zavzema se za čiste strokovne organizacije, ki načelno zagovarjajo stališče neizprosnega razrednega boja. Podobna usoda je doletela tednik *«Delo»* (Ljubljana, 1921), osrednje glasilo zedinjenega strokovno organiziranega delavstva Jugoslavije. Programska smer: «Le razredna zavednost, solidarnost, enotnost, zedinjenje in požrtvovalnost bodo rešile delovno ljudstvo Jugoslavije». Nasilen oblastveni posežek je presekal njegovo publicistično pot.

Pomembnejši publistični delež lahko prisodimo poltedniku *«Rdeči prapor»* (Ljubljana, 1920), glasilu Socialistične delavske stranke Jugoslavije (komunistov), oziroma pozneje Komunistične stranke Jugoslavije. Zastopa interese proletarskega razreda Slovenije in vsega sveta. V svoji uvodni programski besedi napoveduje, da bo «stvarno, toda brezobzirno razkrinkaval politiko meščanskih, reakcionarnih, polmeščanskih in lažisocialističnih strank, ki zastopajo veleposestvo in kapital.»

Nekaka časniška dvoživka je tednik *«Delavske novice»* (Ljubljana, (1921—24) V ozadju sta bila Vladislav *Fabjančič* in Lovro *Klemenčič* s svojo skupino Emil Stefanović je kot lastnik in odgovorni urednik le figuriral V prvem obdobju (do konca 1922) so se *DN* sicer zavzemale za enotno fronto revolucionarnega proletariata jugoslovanskih narodov proti sklenjeni fronti kapitala. Prav tako tudi za združitev in enotnost osrednjih strokovnih delavskih organizacij.

———

26) Razen omenjenih periodičnih tiskov ter že navedenih del in spisov:
Istorijski arhiv KPJ, Tom III, IV in VI.
Jugoslovanska štampa. Beograd 1911 (referati za srbski, hrvatski, slovenski in bolgarski periodični tisk).
Vuk Dragović. Srpska štampa izmedju dva rata. Beograd 1956.
Bibliografski podaci o Crnoj gori i Boki Kotorskoj. Knj. III, sv. 1, 2 i 3. Cetinje 1958.
Ljubiša Manojlović: Svetozar Marković. Beograd 1903.
Moša Pijade: O Dimitriju Tucoviću. CZ. Ljubljana 1950.
Mihailo Bjelica: Prve vesti u Našoj štampi o oktobarskoj revoluciji. Naša štampa 1967. Br. 152.
Vinko Ćesić: Prve radničke novine u Hrvatskoj u svijetlu arhivskih dokumenata. Telegram 24. II. 1961 i 3. III. 1961
Ibro Karabegović: «Glas slobode» (1909—29) i njegov značaj za proučavanje istorije radničkog pokreta u Bosni i Hercegovini. Prilogi 1966. Br. 1.
Ivan Katardžiev: Podaci o socijalističkoj štampi u Makedoniji od pojave prvog lista do balkanskih ratova. Historijski pregled, 1957. br. 2.
Čedomil Mitrinović: Savremena štampa. Beograd 1928
Jože Munda: Bibliografija delavskega tiska socialdemokratskega razdobja na Slovenskem (1888—1920). Prispevki za zgodovino delavskega gibanja, 1962, štev. 1.
Vlado Oštrić: Radnički prijatelj — prvi radnički list u Hrvatskoj Putevi revolucije, 1965, br. 5.
Osamdesetih godina XIX veka u Beogradu. Godišnjak grada Beograda, 1962—1963
Vojo Rajčević: Prilog bibliografiji naprednih novina i časopisa izmedju dva rata. Putovi revolucije, 1964, br. 3—4.
Pribulja Sudhija: Radnička štampa u Bosni i Hercegovini do 1941. godine. Bibliotekarstvo, 1964, br. 2
Jovan Marjanović: Bogata socijalistička tradicija. Iz istorije napredne štampe. Naša štampa 1955. Br. 34.
Veselin Masleša: Svetozar Marković. Ljubljana 1946.
Napredna štampa u Srbiji, 1871—1949. Beograd 1949.
Toma Milenković: Radnička štampa u jugoslovenskim zemljama. Naša štampa, mart i april — maj 1969
Boro Mokrov: Makedonija i makedonski pokret u predilindanskoj štampi. Novinarstvo 1969 (1—2) — — — Velika oktobarska revolucija na stupcima «Socijalističke zore». Novinarstvo 1967 (2—3).
Novak Kilibarda: Osvrt na pisanje «Crnogorke», prvog književnog glasila u Crnoj gori.
Slobodan Nešović: Borba za slobodu štampe u Srbiji od 1875 do 1912. godine. Novinarstvo 1968 (1—2).
Dr. Fran Vatovec: Odjeci oktobarske revolucije u slovenačkoj periodičkoj publicistici. Novinarstvo (Beograd) 1967 (2—3).

(Nadaljevanje sledi)

NOVOSTI NA KNJIŽNI POLICI

Knjiga o plazilcih

Peta knjiga Ilustrirane enciklopedije živali

Kot strokovnjaki lahko samo informativno poročamo o novi knjigi iz zbirke ILUSTRIRANA ENCIKLOPEDIJA ŽIVALI, ki jo izdaja v slovenščini založba Mladinska knjiga. Ne bi ponavljali tega, kar smo zapisali že ob izidu prejšnjih knjig, posvečenih sesalcem, pticam, ribam in dvoživkam. Gre za izdajo živalske enciklopedije, ki jo je ob sodelovanju najpomembnejših svetovnih zoologov izdala založba Dubleday v New Yorku, ki naj v poljudni, a vendar na strokovno neoporečni način predstavi širokemu krogu ljubiteljev bogastvo živalskega sveta; za to so tako zanimivo napisane, ki s svojim izrednim slikovnim gradivom predstavljajo doslej še nepoznane primere.

V štirih knjigah, — vseh jih bo osem — je torej sedaj pred nami peta knjiga, posvečena plazilcem. Napisala sta jo strokovnjaka prirodoslovnega muzeja v Chicagu Karl P. Schmidt in Robert Ingert. Oba sta svetovno znana herpetologa — strokovnjaka za plazilce — oba avtorja mnogih znanstvenih del. Posedujeta ogromno znanje, ki sta si ga pridobila tudi na številnih popotovanjih po svetu in pri strokovnem delu v prirodoslovnem muzeju v Chicagu. Bila sta prav zato poklicana, da napišeta knjigo o plazilcih, in res je njuna knjiga verjetno najodličnejše delo o teh živalih. Posebej velja to še posebno za nas Slovence, ki imamo o plazilcih bolj skromno literaturo.

Zanimivo je, da v tej knjigi najdemo tudi podatke o plazilcih, ki živijo v Sloveniji, kar bo za slovenskega bralca še posebej dragoceno. Prevajalca Lili Istenič in Boris Sket sta delo dopolnila z najnovejšimi podatki o plazilcih, ki živijo pri nas, navedla pa sta tudi nekaj podatkov o literaturi, strokovno dostopnejši in s podatki o naših krajih.

V uvodnem poglavju, ki govori o mestu plazilcev v živalskem svetu, je že samo izredno zanimivo prikazana razvojno usodo teh živali in njih položaj danes, sledi šest poglavij knjige, ki govore o želvah, kuščarjih, krokodilih, lu... kuščarjih in kačah. V okvirju vsakega od teh delov knjige pa so v posameznih poglavjih, posvečenih posameznim družinam, prikazani najrazličnejši plazilci vsega sveta. V knjigi dajeta opise posameznih plazilcev, posredujeta njih življenjske navade, razširjenost po svetu, njih nevarnost ter pač vse tisto, kar mora taka knjiga, namenjena širokemu krogu, vsebovati. Njuno pisanje je polno podrobnosti, toda izredno zanimivo.

Ob prebiranju teh strani, zvemo toliko novega, da smo naravnost presenečeni, šele po prebiranju te knjige lahko spoznamo, kako malo smo vedeli o teh živalih, ki pa jih toliko različnih vrst živi na našem planetu. Zato nas njuno živahno pisanje priteguje k branju, obenem pa predstavlja kar najbolj popoln vodič po tem živalskem svetu. Zlasti še, ker je slikovno gradivo tako številno in tako popolno, da ga doslej nismo našli še v nobeni taki knjigi.

Sploh je v knjigah Ilustrirane enciklopedije živali slikovno gradivo, zlasti barvne fotografije, edinstveno. Toda pri krokodilih, kačah, želvah, kuščarjih, ki jih prikazuje sedanja knjiga o plazilcih, pa je to slikovno gradivo še toliko pomembnejše. Gre torej za dragoceno dopolnitev tovrstne literature v slovenskem jeziku, za knjigo, ki bo skupaj z ostalimi knjigami živalske enciklopedije dala našim ljudem pravo predstavo o živalskem svetu.

Sl. Ru.

HOROSKOP

OVEN (od 21.3. do 20.4.) Zlahka res ne gre, toda šlo bo. Postavite se na stran nekoga, ki mu delajo krivico.

BIK (od 21.4. do 20.5.) Svoj smoter bi utegnili doseči že v kratkem, če bo šlo vse po sreči. Nepozabno srečanje.

DVOJČKA (od 21.5. do 21.6.) Pojavile se bodo še nekatere zapreke, toda ne kdove kako pomembne. Dobro knjigo v roke.

RAK (od 22.6. do 22.7.) Ne butajte z glavo ob zid, ker ga ne boste prebili. Bodite previdni v pogovoru z nekim neznancem.

LEV (od 23.7. do 22.8.) Nezmotljivo boste zadeli cilj, čeprav se je zdelo, da je to nemogoče. Veder večer v družbi z dekletom.

DEVICA (od 23.8. do 22.9.) Slabo vam ne gre, zdi pa se, da vam bo šlo še boljše. Doživeli boste zanimivo pustolovščino.

TEHTNICA (od 23.9. do 23.10.) Nepričakovano velik dobiček. Vest iz tujine, ki vas bo razveselila.

ŠKORPIJON (od 24.10. do 21.11.) Zavarujte se pred napadom nekega konkurenta. Nekoliko poslabšano razpoloženje.

STRELEC (od 22.11. do 21.12.) Optimizem je dober, treznost pa nič manj. Ne razočarajte svojih prijateljev z malodušnostjo.

KOZOROG (od 22.12. do 20.1.) Trdo zagrabite za delo, pa boste uspeli. Izpolnite neko svojo moralno dolžnost.

VODNAR (od 21.1. do 19.2.) Sklenjeno zavezništvo jo začelo dajati plodove. Ne dovolite, da bi vas ljubljena oseba poniževala.

RIBI (od 20.2. do 20.3.) Težko vam je kaj svetovati, ko pa nasvetov ne upoštevate. Poravnajte čim prej neki dolg.

RADIO TELEVIZIJA

TOREK, 9. SEPTEMBRA 1969

TRST A

7.15, 8.15, 13.15, 14.15, 20.15 Poročila; 7.30 Jutranja glasba; 11.35 Slov. narodne; 12.00 «Pratika»; 12.15 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Ansambel Pacchiori; 17.20 Program za mladino; 18.15 Umetnost in prireditve; 18.30 Duo Perpich-Passaglia; 19.00 Jazz; 19.10 A. Spaini: Novinarji na delu; 19.45 Zborovsko petje; 20.00 Šport; 20.30 Gotovac: «Ero z onega sveta; 21.15 Pogled za kulise.

TRST

12.05 Plošče; 12.25 Tretja stran; 13.15 Juke box; 13.45 Simf. koncert; 14.00 Dnevnik gledališče.

KOPER

7.30, 8.30, 12.30, 15.30, 17.00, 20.15 Poročila; 7.40 Glasba za dobro jutro; 8.40 Pisana glasba; 9.00 Pod senčnikom; 10.00 Happening; 10.45 Znani popevkarji; 11.15 Plošče; 11.30 Današnji pevci; 12.00 in 12.45 Glasba po željah; 14.00 Jugoslavija v svetu; 14.10 Prisluhnimo jim skupaj; 14.35 Danes po jo; 15.00 Za mlade poslušalce; 16.30 Od popevke do popevke; 17.40 Uspele plošče; 18.00 Tretja stran; 18.30 Strani iz albuma; 19.00 in 20.30 Prenos RL; 20.00 Stare pesmi; 23.10 Orkester v večeru.

NACIONALNI PROGRAM

7.00, 8.00, 13.00, 15.00, 20.00 Poročila; 8.30 Jutranje pesmi; 9.06 Zvočni trak; 10.05 Ura glasbe; 11.30 Baritonist L. Quilico; 12.05 Kontrapunkt; 13.15 Pisan spored; 14.45 Nove pesmi; 15.45 Nove plošče; 16.00 Spored za najmlajše; 17.05 Mladina in poletje; 19.15 Radijska priredba; 20.15 Wolf-Ferrari: «I quattro rusteghi».

II. PROGRAM

7.30, 8.30, 13.30, 14.30, 19.30 Poročila; 8.40 Plošča za poletje; 9.05 Kako in zakaj; 10.00 Radijska priredba; 10.40 Telefonski pogovori; 13.35 Nastopa Little Tony; 14.00 Juke box; 15.18 Sopranistka Y. Macumoto; 16.00 Glasbeno-govorni spored; 17.10 Nove pesmi; 18.20 Poljudna enciklopedija; 19.00 Ping pong; 20.00 Glasba in počitnice; 20.10 Radijska priredba; 22.10 Poje Aznavour

III. PROGRAM

10.00 Kodaly, Bartok itd.; 11.15 Skladbe za pihala; 12.20 Operna glasba; 13.55 Sodobna ital. glasba; 14.30 Vivaldi, Galuppi itd.; 15.30 Simf. koncert; 18.15 Gospodarska rubrika; 18.30 Lahka glasba; 18.40 Psihologija dela; 19.15 Koncert; 20.25 «I virtuosi di Roma»; 21.00 Glasba izven programa.

FILODIFUZIJA

8.00 Koncert za začetek: Schumann in Ravel; 9.15 Polifonija; 10.20 Vzporedna glasba; 12.20 Iz Donizettijeve opere «La Favorita».

SLOVENIJA

6.00, 7.00, 8.00, 11.00, 14.00, 16.00, 20.30 Poročila; 7.50 Danes za vas; 8.25 Telesna vzgoja; 8.45 Inform. oddaja; 9.08 Operna matineja; 10.05 Spomini na šolska leta; 10.35 «Morda vam bo všeč»; 11.15 Pri vas doma; 13.10 Divertimento in suita; 13.30 Kmetijski nasveti; 13.40 Slov. narodne; 14.30 Pripovočajo vam...; 15.05 Iz albuma skladb za mladino; 15.20 Koncert lahke glasbe; 16.40 Stara glasba; 17.00 Vsak dan za vas; 18.05 Popoldanski koncert; 19.15 V torek na svidenje!; 20.00 Lahko noč, otroci!; 20.15 Trio Vitala Ahačiča; 21.00 Shakespeare: «Vihar»; 21.46 Parada popevk; 23.15 Jugoslovanska glasba; 24.05 Mickiewicz: Iz Krimskih sonetov; 24.15 Plesni orkestri.

ITAL. TELEVIZIJA

18.15 Spored za najmlajše; 19.45 Šport; 20.30 Dnevnik; 21.00 Lawrence-Del Bono: «Snaha»; 22.45 Četrt ure z Alainom Barrierejem.

II. KANAL

21.00 Dnevnik; 21.15 Ch. Kurault: Lakota v Ameriki.

JUG. TELEVIZIJA

21.00, 24.10 Poročila; 10.35, 15.45 TV v šoli; 10.30, 16.35 Ruščina; 19.45 Risanka; 19.55 Po Sloveniji; 20.15 Po sledeh napredka; 20.30 Plesni orkester RTV Zagreb; 21.35 Dober dan, žalost — film; 23.05 Dosežki medicine: Operacija kolka; 24.15 Waterpolo Italija-Jugoslavija — posnetek iz Budimpešte.

Vreme včeraj: Najvišja temperatura 23.7, najnižja 19.7, ob 19. uri 23.1 stop., zračni tlak 1016,9 rahlo raste, veter 15 km/h severovzhodnik, vlaga 49 odst., nebo 7/10 pooblačeno, morje rahlo razgibano, temperatura morja 19.3 stopinje.

Tržaški dnevnik

Danes, TOREK, 9. septembra PETER
Sonce vzide ob 6.36 in zatone ob 19.29 — Dolžina dneva 12.53 — Luna vzide ob 3.44 in zatone ob 18.43
Jutri, SREDA, 10. septembra NIKITA

SPOMINSKA SLOVESNOST OB 39-LETNICI FAŠISTIČNIH STRELOV

Bazoviške žrtve proslavljamo z bojem za naše narodne pravice

Na slovesnosti pri spomeniku so govorili Bojan Brezigar za Odbor za proslavo bazoviških žrtev, Willer Bordon za ANPI in druge organizacije ter prof. Monfalcon za FIAP - Venci SKGZ, Odbora, ANPI, ANPPIA, ANED in Zveze borcev ter upokojencev iz Nove Gorice - Žalostinke je pel zbor «Lipa»

«Bazoviški spomenik, ki ga ne more zrušiti nobena sila», kot je zapisano v knjigi pričevanj iz tiste težke dobe pred 39 leti, je bil v nedeljo popoldne ponovno cilj romanja ljudi, ki jim v srcih še ni zamrl odmev šestinpetdesetih strelov v tistem davnem septemberskem jutru. Bilo je 6. septembra 1930, ko so se v odjeku strelov utrnila mlada življenja Ferda Bidovca, Frana Marušiča, Zvonimira Miloša in Alojza Valenčiča, in danes, po 39 letih, prihaja do nas odmev takratnih strelov iz cevi, sicer modernejših pušk, a prav tako naperjenih v prsi novih tisočev borcev za svobodo, bratstvo med narodi, za socialno pravico, za mir.

V tem duhu in pod temi vtisi se je tudi v nedeljo zbrala na bazovski planoti, pred spomenikom množica, da bi s sicer običajnimi,

Bojan Brezigar med govorom

a zato občutenimi sredstvi, kot so enominutni molk, slavnostni govori, borbene slovenske pesmi in polaganje vencev, počastila bazoviške junake, se ob njih spomnila še tisočev drugih ter ob njih podoživljala njihove plemenite želje in hrepenenja po pravičnejšem svetu.

Nedeljsko manifastacijo je pripravil Odbor za proslavo bazoviških žrtev, zato je tudi prva beseda med proslavo pripadla enemu od članov odbora in domačinu iz Bazovice, Miru Preslu, ki je z vabilom k enominutnemu molku začel spominsko svečanost. Nato je bazovski moški pevski zbor «Lipa» zapel pod vodstvom Ivana Sancina žalostinko «Žrtvam».

V slovenščini je zatem spregovoril v imenu Odbora mladinec Bojan Brezigar. Poudaril je, «da so štirje junaki dali svoje življenje zato, da danes lahko živimo drugače, da v demokratični državi lahko na svoji zemlji govorimo v svojem jeziku. Svoje življenje so dali zato, da se nam danes ni treba bati orožnika, ki ga srečamo na cesti, da lahko na hišna vrata napišemo svoje pravo, nepopačeno ime». Nato je med kratkim orisom zgodovinskega ozadja, ki je karakteriziralo tisto temačno dobo pred 39 leti, med drugim dejal: «Svobodni ljudje ne povzročajo vojne, ko pa se je ta začela, se vržejo v boj s podvojeno silo. Tisti, ki kot zvesti hlapci sledijo svojemu poveljniku, tega ne morejo storiti: njim pripadajo posamezne bitke, končna zmaga pa je vedno v rokah svobodnih ljudi».

Svoje izvajanje je zatem prenesel na stvarne probleme, ki še vedno tarejo slovensko manjšino na naših tleh. Omenil je vrsto nerešenih vprašanj, kot so dvojezični napisi, nezadovoljivo reševanje poimenovanja ulic po slovenskih krajih, vprašanja ustanovitve slovenske strokovne šole in poudaril da moramo «stvar, do katere imamo pravico, glasno zahtevati».

Ko je nato omenil položaj vseh slovenskih šol in šolnikov, je med drugim dejal: «Tukaj, na tem za nas svetem koščku slovenske zemlje, pa želim izreči ostro kritiko tistim šolnikom, ki poučujejo na slovenski šoli a imen njihovih otrok na slovenskih šolah ne izsledimo. Naj se zavedajo, da s takim početjem pljuvajo na svoj jezik in na svojo domovino, da zaničujejo spomin vseh tistih, ki so padli v narodnoosvobodilni borbi».

Pevski zbor «Lipa» iz Bazovice je nato zapel žalostinko «Vigred», nakar je v imenu vsedržavnih borčevskih organizacij ANPI, ANPPIA in ANED spregovoril Willer Bordon. V svojem govoru je poudaril predvsem misel, da je treba na kraju ustrelitve štirih slovenskih junakov, kjer se vsako leto zbirajo slovenski in italijanski antifašisti ne glede na strankarsko pripadnost, združiti njihovo pravično borbo v duhu z borbo vseh tistih, ki se še danes po vsem svetu, od Španije in Grčije do Vietnama, od Južne Amerike do afriških držav, borijo proti vsakemu povratku fašističnega tiranstva in za uveljavitev najosnovnejših človekovih pravic.

Naj bi se italijanski antifašisti in demokrati še naprej pridruževali slovenskim ob spominu na bazoviške junake, padle za napredne cilje, in naj bi se za te cilje še naprej ramo ob rami skupno bojevali, je bila glavna misel tudi naslednjega govornika prof. Fausta Monfalcona, predstavnika vsedržavne organizacije FIAP.

Bazovski pevski zbor je zapel še «Bazoviško», nakar so predstavniki raznih organizacij položili pred spo-

Delegacije polagajo venec k spomeniku

menik, ob katerem so stali štirje mladi člani tabornikov rodu Modrega vala, vence s trakovi Odbora za proslavo bazoviških žrtev, SKGZ, ANPI, ANPPIA, ANED in Zveze borcev ter upokojencev iz Šempetra pri Novi Gorici, katere številni člani so prispeli v Bazovico s posebnim avtobusom.

Med številno množico, ki se je udeležila spominske svečanosti so bili tudi sorodniki žrtev, številni predstavniki slovenskih kulturnih, gospodarskih in političnih organizacij, med katerimi za SKGZ podpredsednik A. Kukanja in član vodstva Edvin Švab, predstavniki naprednih italijanskih organizacij in predstavnika generalnega konzulata SFRJ v Trstu gen. konzul inž. Marjan Tepina in konzul Drago Žvab.

Žalostinke je pel moški zbor «Lipa» iz Bazovice

ODGOVOR NOTRANJEGA MINISTRA POSLANCU ŠKERKU

Vlada ne bo premestila taborišča pri Padričah

Spričo pogostih izgredov, ki ogrožajo varnost in mir vaščanov na Padričah, je minister dejal, da je policijska služba v taborišču ojačena

Padriškega begunskega taborišča vlada ne namerava ukiniti ali premestiti. V tem smislu je minister za notranje zadeve posl. Franco Restivo odgovoril poslancu Albinu Škerku, ki je naslovil nanj vprašanje, v katerem ga je med drugim opozoril na nevšečnosti, ki jih morajo prenašati domačini zaradi nasilnih dejanj posameznih «političnih» beguncev.

V svojem odgovoru minister Restivo najprej omenja zgodovino tega taborišča, ki je bilo ustanovljeno leta 1966. Prej so begunce, ki so zaprosili za «politično zatočišče», zbirali v taborišču pri Sv. Soboti.

Taborišče, nadaljuje v svojem odgovoru minister za notranje zadeve, upravlja uprava za vsedržavno in mednarodno pomoč. Tu morajo ostati begunci nekaj časa, dokler se ne ugotovi utemeljenost njihove prošnje. To ugotovi posebna komisija, v kateri so poleg italijanskih predstavnikov tudi predstavniki visokega komisariata za begunce pri OZN.

Sprejem prošenj za politično zatočišče ureja ženevska konvencija iz leta 1951. Ko komisija ugotovi, če je prošnja utemeljena, ali tudi, da sicer ni utemeljena, da pa se prosilci več ne smejo vrniti v domovino, jih odpravijo v sorodni taborišči v Latini in Capui. Tu jim italijanska uradna organizacija, kakor tudi druge «prostovoljne zveze» pomagajo pri izbiri države, v katero se bodo pozneje izselili (ZDA, Kanado, Švedsko itd.). Če hoče begunec ostati v Italiji, mu oblasti izdajo posebno dovoljenje.

Glede predloga posl. Škerka, naj bi padriško taborišče premestili kam drugam, pa piše minister dobesedno tako: «Želimo precizirati, da se vprašanje ukinitve tega taborišča ne more postaviti, ker ureja podporno dejavnost drugi odstavek 10. člena republiške ustave in določila ženevske konvencije, ki jo je Italija ratificirala z zakonom št. 722 z dne 24. julija 1954.»

Glede primerov nasilja je poslanec Škerk navedel enega izmed tolikih primerov, glede katerega trdi minister, da je bil povzročitelj izgredov obsojen na štiri mesece zaporne kazni in denarno globo. Vsekakor, trdi minister, je bila policijska služba ob begunskem taborišču ojačena, «z očitnim namenom zaščite miru krajevnega prebivalstva».

V svojem vprašanju je posl. Albin Škerk omenil sicer primer z dne 21. junija t.l., ko je neki begunec razbil neki avtomobil, toda izrecno omenja, da so taki «izgredi, kraje, pretepi, nadlegovanje» vsakdanja stvar; zadnji po vrsti se je pripetil v teh dneh, ko je prišlo med begunci do pretepa, ki se je za nekatere končal v bolnišnici.

ZAČEL SE JE PRVI «KRAŠKI TEDEN»

Odprta razstava narodnih noš v muzeju «Kraška hiša» v Repnu

Včeraj se je začelo tudi tekmovanje gostilničarjev «Kako so jedli naši nonoti» - Prijeten vonj iz kuhinj vabi goste

Z otvoritvijo razstave narodnih noš s Tržaškega, ki je bila včeraj ob 17. uri v «Kraški hiši» v Repnu, se je začel «Kraški teden», ki se bo zaključil v nedeljo s Kraško ohcetjo. Na razstavi so lepo prikazane izvirne narodne noše z vsega tržaškega področja. Otvoritve razstave so se med drugim udeležili generalni konzul SFRJ inž. Marjan Tepina, repentabrski župan Mihael Guštin, dolinski župan in deželni svetovalec Dušan Lovriha, zgoniški župan Josip Guštin, prof. Paladini, predsednik pokr. turistične ustanove odv. Terpin, škofijski vikar msgr. Škerl, predsednik društva «Pravnik» dr. Tončič, predsednik Kmečke zveze Alfonz Guštin in tajnik Lucijan Volk, iz Sežane pa je prišla delegacija zastopnikov občinske skupščine in družbeno-političnih organizacij, ki jo je vodil tov. Alfonz Grmek. Ob otvoritvi je imel kratek nagovor predsednik zadruge «Naš Kras» Egon Kraus, ki je dejal:

«Niti leto dni ni minilo, odkar smo odprli našo «Kraško hišo», danes pa smo spet zbrani zato, da odpremo «Kraški teden» in «Razstavo narodnih noš» iz Trsta in okolice. Leto dni je kratka doba, v kateri je težko, zlasti v naših razmerah, kaj posebnega pokazati. In vendar nam je uspelo, da smo v tem času še nekoliko uredili našo kraško hišo, odprli smo Kraško galerijo, priredili razstave Špacala in Mascherinija, razstavo podob na steklu in danes odpiramo razstavo narodnih noš. Danes tudi začenjamo naš Kraški teden, katerega namen je, da prikliče v spomin delo, običaje in navade Kraševcev, da prikaže drobce iz dejavnosti Kraševca, njegovo tradicijo in kulturo. Tiste dejavnosti torej, ki jih poznamo, za katere ni nihče skrbel, a ki so vendar sestavni del življenja Kraševca Upamo samo, da bomo v tem uspeli. Želimo si samo, da bi v naših naporih naleteli na večje razumevanje, saj nas je premalo, da bi zmogli vse delo, ki je še pred nami. In s to željo odpiram v imenu zadruge «Naš Kras» letošnji prvi kraški teden in razstavo narodnih noš.»

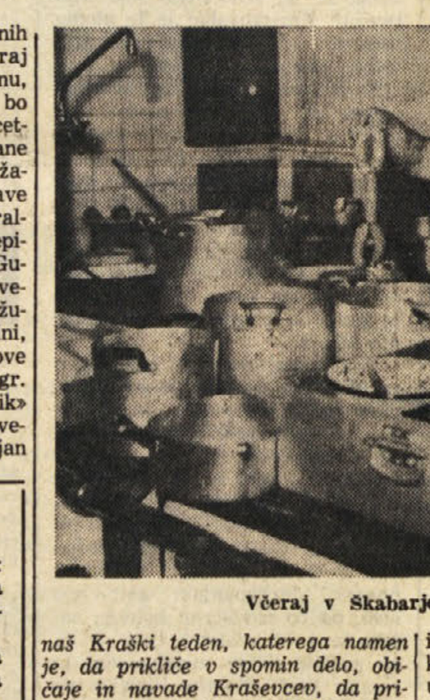

Včeraj v Škabarjevi kuhinji

Zanimivost letošnjega Kraškega tedna je tudi gastronomsko tekmovanje gostincev pod geslom: «Kaj so jedli naši nonoti.» Vsak dan se bodo zvrstile gostilne in restavracije, ki bodo pripravile tipične kraške jedi. Prva je bila včeraj na vrsti gostilna Škabar v Repnu. Domače, starinske «specialitete» so privabile precej gostov. Kuharice in natakarice so imele polne roke dela, iz kuhinje pa je prihajal prijeten vonj po klobasah, zelju in kuhanih štrukljih, ki so jih gostje zalivali s teranom. Zvečer je bilo še več gostov iz sosednih krajev in mesta.

Verjetno bi bilo bolj prijetno, če bi s specialitetami postregli gostom zvečer, ker marsikdo, ki bi sicer zelo rad prišel, ne more priti na kosilo zaradi dela, medtem, ko bi lahko prišel na večerjo.

Danes popoldne bo tekmovanje kamnarjev, ki bodo prikazali, kako so v starih časih ruvali kraški kamen, ter tekmovanje v preji s starinskimi kolovrati.

KRAŠKI TEDEN

Danes v repentabrski občini:

Od 17. do 20. ure razstava narodnih noš v Kraški galeriji v V. Repnu.

Ob 17. uri v kamnolomu na Glinci (blizu repentabrskega županstva) začetek tekmovanja kamnarjev v ruvanju kamna po starem načinu.

Ob 19. uri začetek tekmovanja predic na starih kolovratih v V. Repnu. Tekmujejo žene iz repentabrske občine in s Padrič.

Koncert domačega pevskega zbora, ki je bil napovedan za 21. uro odpade zaradi obolelosti nekaterih članov zbora.

GASTRONOMSKO TEKMOVANJE

Danes opoldne je v gastronomskem tekmovanju na vrsti restavracija hotela «KRAS» na Repentabru. Gostom bodo na razpolago sledeča jedila:

Domač pršut s hrenom, kokošja in mesna juha z domačimi rezanci, kaša, ajdova polenta s svinjskimi rebrci ali z «žvacetom». Domače klobase na žaru s kislim zeljem, kuhana govedina in kuhana kokoš, pohan piščanec. Krompir v kozici, radič in fižol. Mlinci z orehi in kruhom, repa s slanino, kuhana svinina, suhe klobase. Krompir v oblicah. Štruklji, potica, «fancli». Fige s črnim kruhom, pečenim v starih kraških pečeh.

Vsa jedila bo komisija ocenjevala med kosilom, na razpolago pa bodo tudi zvečer. Odprte so domače osmice.

Zaključek «tržaških zdravniških dni»

Z izročitvijo 26 poročil, ki so jih napisali v glavnem tržaški zdravniki, so se v nedeljo zaključili 23. vsakoletni «tržaški zdravniški dnevi», ki so bili letos posvečeni jatrogenim obolenjem, tj. obolenjem zaradi nesorazmernega ali pretiranega uživanja zdravil.

Skoraj petdeset predavanj na temo «jatrogenih obolenj» je podalo več strokovnjakov in zdravstvenih delavcev iz vseh mest Italije. Predavanja, ki so se vrstila, so zadevala predvsem posamezne primere, iz katerih so lahko udeleženci ob koncu «zdravniških dni» prišli do ustreznih zaključkov.

Zadnja predavanja so imeli prof. Cornia, v imenu prof. Daddija iz Milana, ki je podal poročilo o jatrogenih obolenjih pri zdravljenju pljučnih bolezni, nato prof. Starnich v imenu prof. Bianchija iz Parme, ki sta poročala o podobnih obolenjih pri zdravljenju jeter in jetrnih bolezni, končno pa prof. Bonati iz Modene, ki je ocenil nevarnost pretirane uporabe zdravil pri nosečnicah, obolenjih zaradi kortizonskih zdravil in insulina.

Nesreča na delu

Na zelenjadnem trgu na debelo na trgu Campo Marzio se je pripetila včeraj zjutraj okrog 9. ure nesreča 32-letnemu prodajalcu Antoniu Podgorniku iz Ulice Valmaura št. 25. Ko je nakladal zaboje zelenjave v svoj avtomobil, ga je od zadaj nehote zadel ter stisnil ob njegov avtomobil motofurgon ape z registracijo TS 34322, ki ga je upravljal 63-letni Ferdinando Haring iz Ulice Boccaccio št. 1. Haring je namreč hotel v vzvratni vožnji obrniti svoje vozilo, pri tem pa ni opazil Podgornika, ki je stal poleg svojega avtomobila in nič hudega sluteč nakladal zelenjavo.

Ko je zaslišal pretresljiv krik ranjenega Podgornika, je Haring sicer nemudoma zavrl svoj ape, a je bilo že prepozno: moškega je medtem že stisnilo med obe vozili in Haring je moral spet priključiti svojo prvo prestavo, da je ranjenca lahko osvobodil pločevine.

Zaradi hudih bolečin v prsnem košu je neki uslužbenec tržnice posadil ranjenega Podgornika v svoj avtomobil ter ga prepeljal v splošno bolnišnico, kjer so ga sprejeli na oddelku za pljučno kirurgijo. Zaradi hudega udarca v prsi, se bo moral prodajalec zdraviti na omenjenem oddelku približno deset dni.

> Ob priliki «Kraškega tedna» se bo v sredo, 10. t. m.
>
> **RESTAVRACIJA FURLAN REPENTABOR**
>
> tel. 227125 udeležila gastronomskega tekmovanja «Kaj so jedli naši nonoti», ki ga organizira tržaška turistična ustanova. Restavracija bo razpolagala z obširnim menujem tipičnih kraških jedil.
>
> Cenjeni klienti so vabljeni, da si pravočasno rezervirajo mize.

VČERAJ V MUZEJU ZA LIKOVNO UMETNOST

Začetek proslav ob 100-letnici barona Pasqualeja Revoltelle

Uvodni govor kuratorja muzeja dr. Babilleja in predavanje prof. Cervanija

Z zgodovinskim orisom osebnosti in pomena Pasqualeja Revoltelle, ki ga je podal univ. prof. Giulio Cervani, avtor znane knjige «Potovanje v Egipt», se je včeraj svečano pričela vrsta proslav ob 100-letnici smrti znanega tržaškega plemenitaša, trgovca in mecena, po katerem nosi ime muzej likovne umetnosti, ki ga je sam ustanovil in uredil v lastnem bivališču.

Svečanosti, ki se je pričela včeraj zvečer v veliki dvorani muzeja za sodobno likovno umetnost «Pasquale Revoltella», so se udeležili poleg predstavnikov krajevnih civilnih in vojaških oblasti, župana Spaccinija, podprefekta in komisarja za pokrajino dr. Molinarija in predsednika deželnega sveta dr. Ribezzija, tudi predstavniki tržaške kulture, gospodarstveniki, Revoltellovi sorodniki in drugi javni delavci.

Svečanost je odprl z uvodnim govorom kurator muzeja dr. Babille, ki je med drugim poudaril misel, da je morda Revoltella danes še bolj priljubljen kot nekoč, ko ni mesto, «ki je težilo po nacionalni spojitvi z Italijo», razumelo duha trgovca, ki je simpatiziral z avstrijsko monarhijo, hkrati pa «gojil daljnosežne načrte, katerih veličine se šele danes zavedamo». Omenil je tako, da nosijo osnove tržaškega gospodarstva pečat Revoltellove finančniške dejavnosti, od «Lloyda» do najnovejše tovarne Grandi motori Trieste, katere realizacija bi bila brez dvoma otežkočena brez bistvenega prispevka tovarne strojev «Sv. Andreja» in ladjedelnic, podjetij, v katerih je Revoltella imel važno vlogo. Babille je omenil nato krizo na Srednjem vzhodu in izrazil upanje, da bo Sueški prekop, ki je prav tako povezan z osebnostjo in gospodarsko dejavnostjo pokojnega tržaškega barona, čimprej spet odprt za promet, «kajti le tako bomo zares proslavili na dostojen način stoletnico smrti tega radodarnega mecena, bogatega trgovca in drznega finančnika».

Sledilo je predavanje prof. Cervanija, ki mu je občinstvo zbrano sledilo.

> *V soboto, 6. septembra, je naš pevec* EDI BERNHARDT *stopil v zakonski stan. Njemu in njegovi družici, gospe* HEDVIKI ČEBOHIN, *želijo pevci zbora «Jacobus Gallus» mnogo sreče v novem življenju.*

Poziv odbora za slovensko šolo

Sinoči je bila seja odbora za slovensko šolo, ki so se je udeležili predstavniki političnih strank in slovenskih prosvetnih organizacij ter razpravljali med drugim tudi o ustanovitvi slovenske industrijske šole v Trstu ter zlasti o vpisovanju v osnovno šolo. Ugotovili so, da ta redno poteka in da se bo zaključilo že 15. t. m.

Zato opozarja odbor slovenske starše, naj se zavedajo svoje narodne dolžnosti in vpišejo svojega otroka takoj v slovensko šolo, tako da jim jutri ne bo treba poslušati otrokovih upravičenih očitkov.

Zasedanje treh dežel o Mansholtovem memorandumu

Tri italijanske dežele s posebnim statutom Dolina Aosta, Furlanija-Julijska krajina in Tridentinska-Gornje Poadižje pripravljajo skupno študijsko zasedanje o Mansholtovem memorandumu in njegovih posledicah za kmetijsko gospodarstvo na hribovitih področjih. Zasedanje bo 17. t. m. v deželni palači v Tridentu. Glavno poročilo o temi na dnevnem redu bo imel načelnik kmetijskega odseka pri vodstvu EGS dr. Rajmond Craps. Sodelovali bodo deželni odborniki za kmetijstvo iz vseh treh dežel, to je Giuseppe Maquignaz za Dolino Aoste, prof. Aldo Ongari za Tridentinsko - Gornje Poadižje in dr. Antonio Comelli za Furlanijo - Julijsko krajino.

Protestna stavka na ladji Colombo

Zveza pomorščakov FILM-CGIL sporoča, da bo ladja C. Colombo, ki je sedaj v newyorškem pristanišču, zakasnila za 6 ur svoj odhod zaradi stavke pomorščakov, s katero bodo protestirali proti ameriškim konzularnim oblastem, ki so odrekle vstopno vizo pomorščaku Guidu Rossu, članu vodstvenega odbora tržaške sekcije FILM. Gre za diskriminacijo proti italijanskemu pomorščaku samo zato, ker pripada CGIL. Če bi pomorščaki mirno sprejeli ta krivični ukrep, bi to pomenilo, da pristajajo na nedemokratično vmešavanje ameriških oblasti v notranje zadeve naše države. Pri stvari namreč ne gre za izselitev v ZDA, marveč le za začasno izkrcanje v ameriškem pristanišču.

V filobusu se je udarila

Da bi preprečil trčenje z nekim avtomobilom, je voznik filobusa št. 711, ki vozi na progi št. 19, nenadoma zavrl težko vozilo. Nepričakovani manever pa je imel slabe posledice za 77-letno upokojenko Elisabetto Pecek iz Ulice Manzoni št. 17, ki se je peljala v filobusu. Zaradi nenadnega sunka jo je vrglo s sedeža in je z glavo udarila ob sosednji sedež.

Nesreča se je pripetila okrog 11. ure zjutraj na Trgu Garibaldi. Voznik filobusa je nato nemudoma obvestil bolničarje Rdečega križa, ki so z rešilnim avtomobilom prepeljali ranjenko v splošno bolnišnico. Poleg hudega udarca v tilnik, se je precej potolkla tudi nad levim očesom. Na nevrokirurškem oddelku se bo morala zato zdraviti 10 dni.

ZAPRT POKRITI BAZEN

Tržaško županstvo sporoča, da bo pokriti plavalni bazen «Bruno Bianchi» zaprt od 15. septembra do 16. novembra za redna vzdrževalna dela.

NALEZLJIVE BOLEZNI

V razdobju od 25. do 31. avgusta letos so zaznamovali v tržaški občini naslednje primere nalezljivih bolezni: 4 primere škrlatinke, 1 primer ošpic, 1 primer noric, 1 primer rdečk, 5 primerov jetrnega vnetja, 1 primer gastroenteritisa in 1 primer sklepnega revmatizma.

Preteklo soboto je v Trstu umrl Vittorio Poccecai, star komunist in antifašist. Po rodu je bil iz Umaga. L. 1928 je bil pred posebnim sodiščem v Neapiju obsojen na 12 let zapora. Leta 1948 se je pridružil kominformistom. Star je bil 73 let.

Šolske vesti

Ravnateljstvo državnega trgovskega tehničnega zavoda «Žiga Zois» v Trstu, Strada di Guardiella 13, obvešča, da so se začeli popravni izpiti dne 1. septembra s pismeno nalogo iz slovenščine. Razpored pismenih izpitov je objavljen na oglasni deski zavoda.

Vpisovanja za šolsko leto 1969/70 so vsak dan od 10. do 12. ure in se bodo zaključila 20. septembra. Informacije v tajništvu zavoda.

* * *

Ravnateljstvo državne srednje šole «Fran Erjavec» v Trstu (Rojan) obvešča, da so se začeli popravni izpiti 1. septembra t.l. Razpored pismenih in ustnih izpitov je na šolski oglasni deski. Vpisovanje za šolsko leto 1969/70 je vsak dan od 9. do 12. ure.

* * *

Ravnateljstvo državnega znanstvenega liceja «France Prešeren» sporoča, da so se začeli vsi popravni izpiti v jesenskem izpitnem roku šolskega leta 1968/69 na znanstvenem liceju, višji gimnaziji in klasičnem liceju **dne 1. septembra 1969 ob 8.30 s pismeno nalogo iz slovenščine.**

* * *

Ravnateljstvo državne srednje šole «Fran Levstik» na Proseku sporoča, da so se začeli popravni izpiti 1. septembra. Vpisovanje za šolsko leto 1969.70 je vsak dan do vključno 25. septembra.

* * *

Ravnateljstvo državnega učiteljišča «A. M. Slomšek» v Trstu, Ulica Caravaggio 4, obvešča, da so se začeli popravni izpiti dne 1. septembra s pismeno nalogo iz slovenščine Razpored pismenih izpitov je objavljen na oglasni deski zavoda.

Vpisovanja za šolsko leto 1969.70 so vsak dan od 10. do 12. ure in se bodo zaključila 20. septembra Informacije v tajništvu zavoda.

* * *

Vpisovanje v otroške vrtce. Vodstvo ONAIRC sporoča, da bo vpisovanje novih otrok v njegove otroške vrtce ter potrditev, da bodo otroci, ki so že hodili v vrtec, nadaljevali obiskovanje vrtca, od 22. do 25. septembra vsak dan od 8.30 do 12. ure. Prinesti je treba rojstne liste in zdravstvena spričevala.

* * *

Ravnateljstvo državnega znanstvenega liceja «France Prešeren» sporoča, da se vrši vpisovanje v vse razrede znanstvenega liceja, višje gimnazije in klasičnega liceja vsak dan od 10. do 12. ure do vključno 25. septembra 1969.

* * *

Na osnovni šoli na Katinari je vpisovanje vsak dan od 9. do 12 ure do 15. t.m.

* * *

Didaktično ravnateljstvo osnovne šole s slovenskim učnim jezikom v Nabrežini obvešča, da so vpisovanja za šolsko leto 1969.70 vsak delovni dan do 13. septembra od 9. do 12. ure. Za vpis v prvi razred je treba predložiti rojstni list in potrdilo o vseh prejetih cepljenjih. V druge razrede se vpisujejo učenci s predložitvijo šolskega spričevala.

* * *

Didaktična ravnateljstva sporočajo, da se na vseh slovenskih osnovnih šolah vrši vpisovanje za vse razrede vsak dan od 9. do 12. ure.

Učenci, ki se bodo letos vpisali v drugi, tretji, četrti ali peti razred, naj prinesejo s seboj zadnje spričevalo.

* * *

Ravnateljstvo državne srednje šole Fran Erjavec v Trstu, Ul. Montorsino 8, obvešča, da je vpisovanje v drugi in tretji razred vsak dan od 9. do 12. ure in se zaključi 25. septembra.

ŠOLA GLASBENE MATICE - TRST

Vpisovanje v šolo Glasbene matice se vrši vsak dan v pisarni Glasbene matice (Ul. R. Manna 29) od 9. do 12. ure do 13. septembra.

Vpisovanje v Trebčah bo danes, 9. septembra od 18. do 19. ure.

Vpisovanje na Proseku bo danes, 9. in v petek, 12. septembra od 18. do 20. ure.

Vpisovanje v Nabrežini bo v sredo, 10. septembra od 9. do 12. ure.

Pričetek pouka bo v ponedeljek, 15. septembra.

Razna obvestila

KASTA obvešča svoje člane in prijatelje, da se s četrtkom, 11. t.m. ob 20.30 v baru Kulturnega doma pričnejo redne odborove seje.

Včeraj - danes

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 8. septembra 1969 se je v Trstu rodilo 15 otrok, umrlo je 15 oseb.

UMRLI SO: 62-letni Giordano Kopun, 52-letni Ferdinando Giorgini, 62-letna Antonia Puntar por. Danieli, 68-letna Vida Flego, 57-letni Alberto Ferluga, 88-letna Antonia Valencich vd. Iust, 37-letni Alessio Di Natale, 62-letna Sonia Sofia Berstein por. Volpi, 87-letni Alberto Dolzani, 75-letni Attilio Cacus, 50-letni Erminio Vitassovich, 63-letna Nada Jerman por. Ferletti, 77-letni Carlo Manzutto, 81-letna Maria Gherghetta por. Radman, 73-letni Vittorio Poccecai.

Kino

PARK MIRAMARSKEGA GRADU: Danes tedenski počitek

* * *

Nazionale 15.30 «Exodus». Paul Newman. Technicolor.
Fenice 16.00 «Il dito nella piaga». Klaus Kinsky, George Hilton.
Grattacielo 16.00 «Prima che venga l'inverno». David Niven, Anna Karina.
Eden 16.00 «L'isola delle svedesi». K. Diamant, Ewa Creen. Technicolor. Prepovedano mladini pod 18. letom.
Excelsior 16.00 «La pelle giovane». Ann Linn, Keit Barron. Prepovedano mladini pod 18. letom.
Ritz 16.30 «Gli adoratori del sesso». Prepovedano mladini pod 18. letom.
Filodrammatico 16.30 «Comandos in azione». A. Murphy, M. Koch. Technicolor.
Alabarda 16.30 «Odissea sulla terra». P. Neal, F. Gruber. Technicolor.
Aurora 16.30 «Pendulum». George Peppard. Technicolor.
Cristallo 16.30 «La forza invisibile». George Hamilton. Panavision.
Capitol 16.30 «Sei simpatiche carogne». E. G. Robinson, M. G. Buccella, Adolfo Celi. Technicolor.
Impero 16.30 «Cracatoa, est di Giava».
Vittorio Veneto 17.00 «Il caso difficile del commissario Maigret». C. Stoll, K. Ungeheuer. Cinemascope.
Ideale 16.00 «Il cervello da un miliardo di dollari». M. Caine, K. Malden. Technicolor.
Abbazia 16.30 «Desperado Trail». L. Barker, P. Brige. Technicolor.

KINO NA OPČINAH

danes ob 18. uri Eastmancolor cinemascope kriminalni film:

COLPO DOPPIO DEL CAMALEONTE D'ORO

Igrajo: Mark Damon, Magda Konopka in Liz Barrett

KINO «IRIS» PROSEK

danes ob 19.30 Technicolor zabavni film:

SILVESTRO E GONZALES: SFIDA ALL'ULTIMO PELO (XI. program)

Igrajo: Gatto Silvestro. Speedy Gonzales. Titi kanarček in Bunny zajček.

Izleti

Prosvetno društvo v Skednju organizira v nedeljo, 28. septembra izlet v Bovec in Trento. Vpisovanje v društvenih prostorih vsak ponedeljek, torek, četrtek in petek od 19.30 do 21. ure.

SPDT priredi v nedeljo, 21. t.m. avtobusni izlet v Collino pri Forni Avoltri, ki je krasna turistična točka v Karniji. Od tod se bodo najbolj vneti povzpeli na Coglians, najvišji in najrazglednejši vrh v Karnijskih Alpah.

Društvena gostilna na Opčinah prireja dne 28. 9. 1969 izlet z vlakom v Novo Velenje. Vpisovanje pri Društveni gostilni na Opčinah do 21. t.m. vsak dan od 17. do 20. ure.

Darovi in prispevki

V počastitev spomina pok. Franca Stoke daruje družina Jožko Lukeš 2000 lir za Dijaško matico. V počastitev spomina Tončke Daneu daruje Marta Zupan 3000 lir za športno društvo Polet. Ob deveti obletnici smrti Danila Križmančiča daruje družina Zofke Sajsnikove 1000 lir za prosvetni dom v Bazovici. Namesto cvetja na grob pok. Ivanke Ciletove 500 lir daruje družina Zofke Sajsnikove lir za prosvetni dom v Bazovici. Namesto cvetja na grob Vid. Flego daruje družina Taučer 1000 lir za prosvetno društvo v Skednju in 1000 lir za Dijaško matico.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN (od 13. do 16. ure)

Al Lloyd, Ul. Orologio 6. Alla Salute, Ul. Giulia 1. Picciola, Ul. Oriani 2. Vernari, Trg Valmaura 11.

NOČNA SLUŽBA LEKARN (od 19.30 do 8.30)

Alla Basilica, Ul. S. Giusto 1. Croce Verde, Ul. Settefontane 39. Ravasini, Trg Libertà 6. Testa d'Oro. Ul. Mazzini 43.

ZAHVALA

Globoko ganjeni se zahvaljujemo vsem, ki so na kakršen koli način počastili spomin naše nepozabne

Kristine Peric vd. Ienco

Posebna zahvala dr. Carlu Dellemiju za skrbno nego drage pokojnice.

DRUŽINA IENCO

Trst, 9. septembra 1969.

I.T.F. — Ulica Zonta 3

✝

Za vedno nas je zapustila naša ljubljena sestra in teta

VIDA FLEGO

Pogreb drage pokojnice bo danes, 9. septembra ob 15.45 iz glavne bolnišnice na pokopališče pri Sv. Ani.

Žalujoči bratje Darko, Branko, Mladen sestri Danica in Nada, svakinja Olga in svak Tone, nečaka Saško in Marko ter drugo sorodstvo

Trst, Ljubljana, 9. septembra 1969.

✝

Po dolgi mučni bolezni nas je za vedno zapustila naša mama in žena

TONČKA PUNTAR por. DANEU

Pogreb drage pokojnice bo danes, 9. sept. ob 16. uri iz mrtvašnice glavne bolnišnice na Prosek.

Žalostno vest sporočajo: mož Anton, hčerka Nataša in drugo sorodstvo

Opčine, Prosek, 9. septembra 1969.

ZAHTEVE SINDIKATA KOVINARJEV FIM-CISL

V škedenjski železarni Italsider je treba znatno razširiti obrate

Predvsem naj se postavi obrat za proizvodnjo posebnih vrst jekla, zgradi pa naj se tudi livarna za jeklene ingote

Pokrajinski odbor sindikalne organizacije FIM - CISL je pripravil obsežen dokument o perspektivnem razvoju proizvodnje v škedenjski železarni. V njem ugotavlja, da so tržaške sindikalne organizacije večkrat postavile pred IRI in vlado zahtevo, naj bi škedenjski obrat izpopolnili tako, da bi postal V. železarsko središče z integralnim proizvodnim ciklusom v državi.

Študijski odbor, ki je zbral in predelal gradivo za dokument, navaja, da so sindikalne organizacije v zadnjem času nekoliko zanemarile to vprašanje, ker jih je močno prevzelo delo okrog ladjedelnice Sv. Marka. Sedaj pa ponovno ugotavljajo, da je nova ureditev tržaške železarne, do katere je prišlo na pritisk delavstva, le delno rešila osnovni problem proizvodnje in prav tako le delno prispevala k oživitvi tržaškega gospodarstva. Tudi po novi ureditvi je namreč obseg zaposlenosti v Italsider ostal nespremenjen. Proizvodnja kokil ne more računati na hitro povečanje povpraševanja na domačem in mednarodnem tržišču in specializacija delavstva v livarstvu se še daleč ne izkorišča tako, kakor bi lahko. Celotno področje torej tako stagnira.

Da bi proizvodnja v železarni lahko računala na trdnejši položaj v prihodnje, je treba po mnenju študijske skupine FIM-CISL pripraviti nov investicijski načrt, ki naj zagotovi obratu večji obseg zaposlitve in občutno povečanje proizvodnje. Načrt naj bi se oslanjal na naslednje točke: a) v železarni je treba postaviti obrat za proizvodnjo specialnih jekel in ladijske pločevine, slednje predvsem za potrebe bližnje ladjedelnice Italcantieri, ki absorbira na leto okoli 100.000 ton pločevinastih proizvodov; b) v okviru novega obrata je treba zgraditi livarno za jeklene ingote; c) bo zahtevalo postavitev vrste električnih jaškovnih peči in naprave za ohlajanje počevine; č) obrat Italsider naj se sporazume za tesno proizvodno sodelovanje z Grandi Motori Trieste.

Pločevino, ki bi jo proizvajali v škedenjski železarni na osnovi razširjenih zmogljivosti, bi lahko dobavljali tržiški ladjedelnici, poleg tega pa tudi bližnjim jugoslovanskim ladjedelnicam in drugim sorodnim delavnicam v Podonavju.

Glede možnostnega razvoja železarne v poznejšem času pa študijska skupina meni, da bo italijanska potrošnja jekla dosegla v letu 1975 25 milijonov ton, medtem ko je skupna zmogljivost domačih železarn danes 17 milijonov ton. Zaradi razkoraka med tema dvema podatkoma, ki ga še povečuje dejstvo, da Italija redno izvaža znatne količine jekla na tuja tržišča, in posebno na tržišča ob Sredozemskem morju, je italijansko tržišče še danes prisiljeno uvažati iz drugih članic EGS po 3 milijone ton jekla na leto.

Železarne v državni režiji prispevajo danes približno 55 odst. celotne domače proizvodnje jekla in okrog 90 odst. proizvodnje surovega jekla, zato bodo prav one tudi v prihodnje glavni nosilec italijanske jeklarske politike. To velja za vse obrate Italsider in — širše vzeto — Finsider, še posebno pa velja za tržaški obrat, ki mora računati ne le na krajevne potrebe po jeklarskih proizvodih, ampak tudi na možnost dobav številnim obratom v okolju. FIM-CISL zato zahteva od ministrstva za državne udeležbe, državnega zavoda za industrijsko obnovo IRI, krajevnih uprav, deželne finančne družbe in samega vodstva Italsider, da nemudoma sestavijo za škedenjsko železarno razvojni investicijski načrt, ki naj upošteva omenjena dejstva in nakazane možnosti. To je toliko bolj potrebno, ker so se začele v zadnjem času širiti vesti, da nameravajo podvojiti večjo jeklarno v neposredni bližini ladjedelnice Italcantieri v Tržiču.

Pokrajinski odbor FIM - CISL v zvezi s tem poudarja, da tržaško in deželno delavstvo ne bi moglo sprejeti nobenega načrta, ki bi ga bili pripravili brez njegovega sodelovanja, in tako rekoč za njegovim hrbtom. Zato tudi zahteva razgovor s predstavniki ravnateljstva škedenjske železarne in hkrati vabi k sodelovanju pri tej akciji vse druge sindikalne organizacije iz tržaške pokrajine.

Pisma uredništvu

O pokolu na ladji «Granefors»

Čeprav vsebuje naslednje pismo s polnim podpisom, a brez naslova, trditve, ki so dokaj nenavadne in jih je tudi težko preveriti, ga objavljamo, ker menimo, da bi s tem lahko utegnili pomagati sodni oblasti pri čim temeljitejši preiskavi, ki naj bi privedla do ugotovitve resnice in kaznovanja krivcev. Iz pisma objavljamo najbolj bistveni del, ki se glasi:

Spoštovani Primorski!

Sem Tržačan in obiskujem določene boljše kroge v Tržiču, ki je oddaljen 20 minut vožnje z avtom od Trsta. Ko sem šel predvčerajšnjim v Tržič v neki tak krog, ki ga ne navajam po imenu, sem zvedel o aretaciji 18-letnega pomorščaka Vukića, jugoslovanskega državljana, v Genovi.

Gre za dogodek, ki se tiče umora kapitana iz Tržiča, kateri se je pripetil v tujini. Na podlagi kazenskega postopnika (člen 10) je bil aretiran na osnovi brezimnega pisma, podpisanega v imenu neke Oninga, filipinskega ladijske oficirja.

Kakor sem zvedel, je bilo pismo napisano v Tržiču in v njem se obtožujejo jugoslovanski državljani, vkrcani na ladji, umora in sovraštva proti Italiji. Pismo je bilo izročeno neki hostess družbe «Alitalia» v Milanu, da bi ga dala na pošto v inozemstvu. Ob tej vesti sem se zgrozil in na moje vprašanje, zakaj je bilo storjeno to, so mi odgovorili: «Tanto xe s'ciavi, salterà ben fora qualcosa.» (Saj so ščavi, se bo že kaj izcimilo iz tega).

M. D.

Zopet zapostavljanje slovenskih šolnikov

Prejeli smo:

Pri letošnjem sestavljanju prednostnih lestvic za pouk na slovenskih nižjih srednjih šolah na Tržaškem so izključili iz lestvic šolnike, ki že več let poučujejo slovenščino in druge literarne predmete, čeprav imajo ti že več let zahtevani državni usposobljenostni izpit ter so nekateri celo dovršili dveletno pedagoško akademijo v Ljubljani za pouk materinega jezika. To ravnanje je še toliko bolj nesmiselno, če pomislimo, da je do nedavnega zahtevalo šolsko skrbništvo v svojih uredbah za namestitev šolnikov na slovenskih srednjih šolah omenjeni usposobljenostni izpit, ne da bi oporekalo pravice do poučevanja tistim šolnikom, ki imajo doktorat iz prava, političnih ved ali iz kakega drugega predmeta. Prav zato je tembolj nerazumljivo, zakaj šolske oblasti razpisujejo že več let in prav v Trstu usposobljenostni izpit iz slovenskega jezika ali slovstva, ki daje po uradni določbi pravico do poučevanja tega predmeta na vseh državnih srednjih šolah. Čudno je še, zakaj šolske oblasti že več let v uredbah zahtevajo kot pogoj za namestitev na slovenski srednji šoli prav ta usposobljenostni izpit. Prav surdno, da so nekateri šolniki dosegli stalno namestitev na slov. srednji šoli, zato ker imajo ta izpit. Da so oblasti upoštevale ta izpit, je pravilno, vendar ne more biti dvojnega merila, kajti zakon je za vse enak in ne more biti dvojnega tolmačenja zakonskih predpisov. Poleg tega šolske oblasti še vedno pošiljajo v Ljubljano na izpopolnitveni tečaj za pouk materinega jezika šolnike, katerim potem odrekajo pravico do poučevanja. Tako ravnanje je nedosledno in krivično za šolnike, ki so se upravičeno zanesli na predpise šolskih oblasti in imajo za seboj že več let poučevanja na slovenski šoli.

Občinski odbor v Tržiču pričel z delom

V Tržiču se je sinoči sestal na prvi seji novoizvoljeni občinski odbor. Župan Versace je včeraj zjutraj prisegel na goriški prefekturi. Nocoj bo že druga seja občinskega odbora, na kateri bodo pripravili dnevni red za čimprejšnjo sejo občinskega sveta.

Vesti iz tržiške bolnišnice

V tržiško bolnišnico so včeraj sprejeli na zdravljenje 40-letnega delavca Walterja Ingija, ki so mu na delu v kamnoseški delavnici padle na roko nekatere marmornate plošče. Ingi je precej poškodovan na levi roki.

V isti bolnišnici so pridržali za štirideset dni 4-letnega Luco Vinzija iz San Pier, ki ga je na ulici pred domom včeraj podrl avtomobil. Deček je precej poškodovan.

Goriško-beneški dnevnik

PRIJETEN DOGODEK V KRAŠKI METROPOLI

Kovanje prisrčnega prijateljstva med prebivalci Doberdoba in Polzele

Gostje iz Polzele so nastopili s Finžgarjevo «Razvalino življenja» - Napolnjena prosvetna dvoranica - Pozdravni govori

V nedeljo smo imeli v Doberdobu ponovno v gosteh rojake iz Polzele, prijaznega industrijskega mesta na Štajerskem, ki so se predstavili kraskemu občinstvu s Finžgarjevo dramo «Razvalina življenja». Tudi tokrat, kakor že poprej letos spomladi, so si gostje ogledali novo šolsko poslopje, čitalnico in nekatere zanimivosti v naši okolici. Podrobneje so se zanimali za potek pouka pri nas in za počutje otrok v novih učilnicah. Z zanimanjem so si ogledali spomenik padlim partizanom, ki ga gradimo v vasi in ga bomo odkrili v prihodnjem mesecu, sprehodili so se po vasi in sklenili tudi nekatera znanstva. Kosilo smo gostom iz Štajerske pripravili «pri Roži».

Ob napovedani uri je bila dvorana že nabito polna domačega občinstva, tako da so se morali zakasneli gledalci vrniti domov. To dokazuje, da je za nekatere prireditve večjega značaja dvorana sicer premajhna, da pa nam izvrstno služi za vse druge prireditve, ki jih prireja društvo. Morda bi za prihodnje kazalo razmišljati, da bi ob takšnih prilikah napravili dve gostovanji, eno popoldne in drugo zvečer, pa bi si prireditev mogli ogledati vsi vaščani in pa še prebivalci okoliških vasi, katerim je dvorana prav tako namenjena.

Ob otvoritvi je predsednik društva «Jezero» Jože Jarc na kratko pozdravil goste in jim želel prijetno popoldne med našimi ljudmi, režiser Jaka Jeršič pa je v odgovor dejal:

«Veseli smo, da smo prišli med vas, in po številnem obisku imam občutek, da smo prišli med svoje prijatelje, med naše drage rojake. Skupina se vam bo predstavila s Finžgarjevo igro «Razvalina življenja». To je zgodba iz kmečkega življenja, ki nam pravi, da brez ljubezni ni srečnega zakona. Drama pa ima še drugo osnovno idejo: kdor ni zmožen, da se bori za svojo srečo, je obsojen na propad. Ob naši predstavi vam želim mnogo užitka.»

Občinstvo v dvoranici PD «Jezero»

Občinstvo je z zanimanjem sledilo poteku dogodkov na odru. Posebnega odobravanja je bila deležna glavna igralka Alica Kumrova, ki je nastopila kot gostinja celjskega mestnega gledališča. Tudi drugi igralci so se čudovito vživeli v svoje vloge. Jože Puk je igral očeta Urha, Jože Anžner pa Ferjana, Toni Kraševec je bil Martin, Franci Vratnik — Sirk, Marija Slokar pa dekla Tona.

Dolgo in prisrčno ploskanje je potrdilo zadovoljstvo občinstva nad delom in pa dokazalo simpatije, ki jih goji do svojih znancev iz tega kraja. Po prireditvi so v dvorani razmetali mize ,okoli katerih so posedli gostje in pa domačini. Predstavnik Slovenske prosvetne zveze prof. Silvan Križmančič je goste iz Polzele prisrčno pozdravil ter jim želel, da bi se ponovno vrnili med kraške ljudi, predsednik Stanko Novak pa se je za pozdrave zahvalil. Zaradi dobre volje, ki je nastala tudi zavoljo domačega kraškega vina, se je kmalu oglasila pesem, tista prava slovenska pesem, ki nam dviga srca.

S tem drugim obiskom ostajajo prosvetarji iz Doberdoba še bolj dolžni, da čimprej vrnejo obisk štajerskim prijateljem, in kot so se predstavniki obeh društev tudi dogovorili, bo do tega obiska prišlo po vsej verjetnosti že prihodnjo spomlad. J.

Pripravljajo mladinsko manifestacijo za mir

V Gorici ali Novi Gorici bodo v prihodnjih mesecih priredili mladinsko manifestacijo za mir, na kateri naj bi sodelovali mladinci iz Italije, Jugoslavije in Avstrije.

Do tega sklepa so prišli v soboto v Novi Gorici, kjer so se mladinci KD sestali s predstavniki nekaterih mladinskih in kulturnih organizacij iz Nove Gorice. Sobotni sestanek je nadaljevanje srečanj, ki so bila v prejšnjih mesecih in na katerih so sodelovali tudi mladi demokristjani iz Trsta.

OB 50-LETNICI OBNOVITVE DRŽAVNE KNJIŽNICE

Bogata razstava goriškega tiska

Slovenski tisk je častno zastopan - Sodelovala je tudi Goriška knjižnica iz Nove Gorice - Sestanek knjižničarjev občinskih knjižnic

V okviru prireditev ob 50-letnici obnovitve goriške državne knjižnice so v nedeljo zjutraj v prostorih knjižnice v palači Werdenberg v Ulici Mameli odprli tudi bogato razstavo goriškega tiska v zadnjih dveh stoletjih .Razstavo je vodstvo priredilo v sodelovanju s semeniščno knjižnico, s pokrajinskim muzejem in z Goriško knjižnico v Novi Gorici. Na razstavi je 277 del, ki so razdeljena v pet, po jezikih ločenih oddelkih. Imamo tako italijanski, slovenski, nemški, furlanski in latinski oddelek. Ogled razstave priporočamo vsakomur, ki se zanima za našo zgodovino. K njej se bomo še povrnili v našem listu. Razstava bo odprta ves september ob delavnikih od 16. do 19. ure.

V nedeljo zjutraj so bile tudi svečanosti ob 50-letnici ponovne ustnovitve knjižnice, ki je prišla po prvi svetovni vojni pod okrilje italijanske vlade. V isti palači pa je bila knjižnica jezuitov že leta 1629 in knjižnica je pod različnimi upravami delovala v Gorici vse do prve svetovne vojne.

Po drugi svetovni vojni so prof. Battistiju dali nalog preurediti knjižnico. Delal je pet let in leta 1924 je bila knjižnica odprta za javnost. Sam prof. Battisti je v nedeljo zjutraj prisotnim predstavnikom oblasti povedal, kako je bilo treba delati v tistih časih, ki so že daleč za nami. Za njim je na kratko spregovoril sedanji ravnatelj prof. Manzini. Oba govornika, zlasti v zvezi z otvoritvijo razstave goriškega tiska, sta omenila važnost, ki jo je vedno imelo naše mesto, v katerem so se v teku stoletij srečale kulture različnih narodov. Ta značaj mora Gorica ohraniti tudi v današnji dobi.

V nedeljo popoldne se je pričel sestanek knjižničarjev občinskih knjižnic, ki so pri nas zelo razširjene. Sestanek se je nadaljeval včeraj. Knjižničarji so si ogledali tudi nekatere knjižnice v mestu in v drugih vaseh.

Deželni tehnični odbor odobril nova javna dela

Deželni tehnični odbor, ki se je pred kratkim sestal pod predsedstvom odbornika za javna dela Masutta, je proučil razna javna dela v Furlaniji - Julijski krajini. Najvažnejši načrt, ki ga je odbor proučil, se tiče prvega in drugega obroka del za dograditev novega vodovoda za Gorico. V prvem obroku del bodo gradili rezervoar za 4000 kub. metrov na Kalvariji v višini 129 metrov. Načrt predvideva tudi zgraditev ceste do tega rezervoarja in poslopja za osebje pri črpalnih napravah. Drugi obrok del predvideva položitev cevi s premerom 550 milimetrov od dvigalne postaje do rezervoarja v dolžini 1800 metrov ter zgraditev napeljave, ki bo povezala rezervoar z že obstoječo vodovodno mrežo. Skupni izdatek bo znašal 590 milijonov lir, za kar bo dala prispevek dežela.

Odbor je odobril tudi načrt za turistično cesto, dolgo 20 km, ki bo peljala s Stare gore v Spodnji in Zgornji Trbilj, ter do pokrajinske ceste v dolini Košice pri Rukinih. Cesta bo stala 300 milijonov lir in bo dala zanjo prispevek dežela.

Odbor je nadalje odobril načrt goriškega občinskega podjetja o električnem vodu 220 voltov za razsvetlitev industrijskega področja v Ulici Trieste. Nadalje je odobril še nekatera druga javna dela v Furlaniji.

Odvzeto šofersko dovoljenje

Prefektura javlja, da so odvzeli vozniško dovoljenje Goričanu Vittoriu Lupiju, bivajočem v Ul. sv. Gabrijela. Lupiju so dovoljenje odvzeli, ker je bil zapleten v smrtno cestno nesrečo, ki se je pripetila 31. avgusta na državni cesti Gorica — Videm pri Šlovrencu.

NA POBUDO KMEČKE ZVEZE

Slovenski kmetje z Goriškega na poučnem izletu na Dolenjskem

Ogled plantažnih nasadov pri Krškem, razstave slikarja Jakca v Kostanjevici in vinskega sejma v Ljubljani

V nedeljo, 31. avgusta, je Kmečka zveza priredila poučen izlet na Dolenjsko, združen z ogledom plantažnih nasadov Agrokombinata Krško v Krškem in v Kostanjevici.

Avtobus nas je preko Cola in Črnega vrha popeljal do Vrhnike, kjer smo se malo okrepčali in nato po lepi avto cesti srečno pripeljal v Krško, kjer so nas že čakali člani uprave Agrokombinata. Peljali so nas v središče nasadov hrušk in jabolk in nam razložili težave, s katerimi se srečujejo pa tudi uspehe, ki jih dosegajo pri svojem delu. Razložili so nam, kako sodelujejo z malimi kmeti, kako obdelujejo, katere sorte sadja pri njih uspevajo, kako se branijo pred boleznimi in škodljivim mrčesom itd. Spoznali smo tako, da imajo enake težave kot mi, le v toliko so si na boljšem, ker nimajo problemov s prodajo. Videli smo nasade hrušk, kjer se vejevje domala lomi pod težo pravih grozdov sočnih sadov.

Pokazali so nam še nove hladilnike, ki jih dokončujejo, kamor bodo lahko vskladiščili letošnji pridelek jabolk in jih ohranili do pomladi ter jim ne bo treba prodati vsega pridelka takoj sedaj, ko so cene nižje.

Ko smo si ogledali nasade, smo šli še v vinograde slavnega dolenjskega cvička, ki se raztezajo po gričih, ki obkrožajo Krško. Marsikateremu od nas je bil cviček še nepoznan in ga je ob prvem požirku streslo, ker je vajen čisto drugih okusov, potem pa je žlahtna dolenjska kapljica kar tekla po grlu, tako da so se kasneje poznali drugačni učinki.

V Kostanjevico smo prišli z uro zamude in takoj sedli h kosilu, apetit je bil dober. Po zelo dobrem in izdatnem kosilu smo se odzvali vabilu marljivih turističnih delavcev Kostanjevice in si ogledali slikarsko razstavo Božidarja Jakca, imeli smo tako edinstveno priložnost videti v tako malem mestu kar 80 del enega največjih slovenskih slikarjev. Ogledali smo si še Gorjupovo galerijo, t.j Osnovno šolo, kjer je zbranih nič koliko umetnin, ki so jih razni umetniki poklonili šoli, galeriji. Tu so zbrane slike in kipi umetnikov iz vse Jugoslavije in z vsega sveta, poleg bolj skromnih del domačih učencev, ki so lahko ponosni, da imajo tako šolo. Priliko smo imeli govoriti z ravnateljem šole in učiteljem likovne vzgoje, ki so nam s ponosom povedali, da je pri njih gostoval goriški Aleksander Vodopivec, profesor na šoli Glasbene matice v Gorici.

V načrtu je bil še ogled kleti, vendar je zaradi nesporazuma odpadel; ogledali smo si še kiparsko razstavo na prostem, slavni kiparski simpozij «Forma viva».

Čas je pritiskal in morali smo se posloviti od lepe in prijazne Dolenjske in njenih prebivalcev. Čakala nas je še mednarodna vinska razstava v Ljubljani. Škoda, da smo prišli tja prepozno, da bi lahko okusili žlahtno kapljico, ki je tu zbrana iz vseh dežel: od Avstralije, Amerike pa do vseh mogočih vin Evrope.

Veseli in polni nepozabnih vtisov z lepe Dolenjske, smo si ob povratku zaželeli, da bi se še videli na podobnih izletih, da bi še bolje spoznali svojo domovino in njene posebnosti.

UDELEŽENEC

V NEDELJO V PORTOROŽU

Zaključek letošnje «Sončne jeseni»

V Portorožu je bila v nedeljo zvečer zaključna prireditev letošnje turistične sezone «Sončna jesen». S to prireditvijo, ki bo postala tradicionalna, so začeli že lani, ko je nastopila znana italijanska pevka Mina. Letos pa so povabili italijansko pevko Patty Pravo, Beograjčana Lea Martina in Sepetov orkester s pevko Majdo Sepetovo. Za prireditev je bilo veliko zanimanje in se je na vrtu hotela Central zbralo nad 1500 gledalcev.

Občinstvo je nagradilo s toplimi ovacijami zlasti mladega beograjskega popevkarja Lea Martina, ki je brez dvoma odkritje jugoslovanske zabavne glasbe, tako kar zadeva glasovni register, tehniko petja in svojstvenost v interpretacijah. Ugajala je tudi pevka Majda Sepe ob odlični spremljavi orkestra njenega soproga, medtem ko je pevka Patty Pravo občinstvo dokaj hladno sprejelo. Verjetno ni bila najbolj razpoložena pa tudi njen orkester je bil premočan, da bi se lahko njen glas bolj uveljavil. Občinstvo ji je tudi zamerilo, ker je na odru ob koncu zavrnila darilo domačega turističnega društva. Za domače organizatorje vsekakor ena izkušnja več, kadar bodo sklepali aranžmaje s tujimi pevci.

* * *

V Šebreljah na Cerkljanskem je bila v nedeljo velika proslava ob petdesetletnici KP in SKOJ Jugoslavije in ob stoletnici gasilstva na Slovenskem. Domačini so se tudi spomnili 25-letnice požiga Šebrelj in drugih cerkljanskih vasi. Slavnostni govor je imel republiški poslanec Franjo Kordiš. Delegacija mladine, Zveze borcev in občinske skupščine je položila vence ob spomeniku padlim v Šebreljah. Kljub mladih je odprl razstavo o razvoju KP in SKOJ. V okviru prireditev so tudi razvili prapor domačega gasilskega društva, gasilske skupine pa so prikazale reševalne vaje. V kulturnem delu sporeda sta sodelovala idrijska rudarska godba in domači pevski zbor.

Nesreča kolesarke iz Rožne doline

V soboto okoli 22. ure so z rešilnim avtomobilom Zelenega križa pripeljali v splošno bolnišnico 35-letno Marjeto Bitežnik, poročeno Dekleva, rojeno na Jesenicah in bivajočo v Rožni dolini 73. Pridržali so jo na zdravljenju zaradi udarca v trebuh in desno nogo. Ponesrečenka se je s kolesom zaletela v avtomobil.

V SOBOTO PONOČI V UL. BAIAMONTI

Krvav obračun med bratoma zaradi materialnih vprašanj

Starejši brat Stanislav Kosič je z nožem predrl dlan mlajšemu bratu Josipu - 10 dni bolnišnice

Skupni gospodarski interesi med dvema bratoma so — kakor se zdi — povzročili vročo kri in pretep, zavoljo katerega je moral mlajši v bolnišnico s preluknjano dlanjo. Imenuje se Josip Kosič, rojen je bil v Doberdobu ter sedaj stanuje v Morellijevi ulici 27.

Josip Kosič, star 27 let, ter njegov brat 30-letni Stanislav Kosič, stanujoč v Doberdobu, sta se v soboto zvečer srečala. Razlogi za to srečanje nam niso znani. Kmalu po eni uri po polnoči pa se je med njima razvnel prepir. Zdi se, da sta razpravljala o razdelitvi premoženja, ki sta ga ustvarila, ko sta skupno delala v samostojnem gradbenem podjetju. Pozneje sta se ločila, vendar se zdi, da obstaja med njima še vrsta nerešenih vprašanj gospodarskega značaja, zavoljo katerih sta se v soboto ponoči — po izjavi policije — v Ul. Baiamonti dejansko spoprijela. Posledica hudih besed je bila ta, da je Stanislav prijel za nož. Mlajši brat mu ga je hotel potegniti iz rok, vendar se je pri tem nasadil nanj z dlanjo. Krvaveč je Josip odšel najprej na kvesturo, od koder so ga odpeljali v bolnišnico na zdravljenje za deset dni, pozneje pa se je oddelek policije odpeljal še na kraj dogodka, kjer pa ni bilo več nikogar. O tem so nato obvestili karabinjerje v Doberdobu, ki so Stanislava zaslišali.

Razširjen pokrajinski odbor PSI

V soboto zvečer se je prvič po razkolu sestal pokrajinski odbor Socialistične stranke (PSI). Na sestanku je tajnik Dellago podal zelo izčrpno poročilo o stanju v stranki po razkolu, o sestavi sekcij in tudi o sestavi svetovalskih skupin po posameznih občinah. Z zadovoljstvom je bilo ugotovljeno, da je večina voditeljev in članov ostala v PSI in ni sledila razkolnikom. Osem od enaintrideset članov pokrajinskega odbora stranke je podalo ostavko na svoj položaj: vendar niso vsi šli v socialdemokratsko stranko, umaknili so se raje s politične pozornice. Z drugimi osmimi člani so dopolnili pokrajinski odbor stranke. Med njimi naj omenimo Karla Sošola iz Pevme in Maria Del Bena iz Gorice. Drugi so iz furlanskih vasi naše pokrajine. Opuščena je bila ločitev po kongresnih strujarskih formulah.

V deželni odbor stranke so soglasno kooptirali podtajnika Vittoria Semolo. V nadaljevanju razprave so razpravljali o nastalem položaju v občinah Tržič in Gradiška ter o upravnih problemih v drugih krajevnih upravah, kjer je politično življenje po poletnem premoru spet oživelo.

MLADINSKI ENODNEVNI IZLET V KOZJE pri Rogaški Slatini

priredi komisija za mladino in šport pri SKGZ v nedeljo, 14. septembra ob 50. obletnici SKOJ.

Vpisovanje pri SPZ v Gorici, Ul. Ascoli 1/I, tel. 24-95. Potni stroški po 1200 lir na osebo.

NESREČA STAREGA UPOKOJENCA

Padel je v opuščen kamnolom in je dolgo čakal na pomoč

Končno so ga rešili gasilci, ki so ga odpeljali v bolnišnico

Štiri dolge ure je pretrpel v objemu robidovja, preden so ga gasilci in bolničarji potegnili iz nekaj metrov globokega prepada pri Konkonelu. Nenavadna nesreča se je pripetila v nedeljo zjutraj 83-letnemu Enricu Ferlugi iz Ul. dell'Erica 2, ki se je z ženo zgodaj zjutraj odpravil na Konkonel. Domenila sta se, da bo žena odšla najprej k maši, on pa na kratek izlet po okoliški gmajni, nakar se bosta dobila v vaški gostilni.

Žena se je po končani maši res oglasila v eni izmed gostiln, a moža še ni bilo v njej. Pogledala je tudi v sosednjo gostilno, a tudi v tej ji nihče ni vedel nič povedati o možu. Nekaj minut je še počakala, nato pa se je kar sama odpravila proti domu, misleč, da je mož storil isto. Pa ni bilo tako. Enrica tudi doma ni bilo, pač pa so kmalu nato prispele o njem novice. Prinesel jih je neki gasilski častnik, ki je zaskrbljeni ženski povedal, da je Enrico v bolnišnici in bo moral v njej ostati približno deset dni. Pretresena od žalostne novice je ženska nemudoma odšla v bolnišnico, kjer je na nevrokirurškem oddelku ležal njen mož, ves obvezan in s hudim glavobolom.

Kar se je bilo pripetilo po ločitvi na Konkonelu, je ženi in bolniškemu osebju razložil sam Ferluga. Odpravil se je res na kratek izlet, a ravno to je bilo zanj usodno. Izsledil je komaj viden kolovoz ter se napotil nanj. Kmalu pa se je kolovoz spremenil v ozek prehod, pod katerim je zazijal prepad, v katerem je bil včasih kamnolom, postlan z gostim robidovjem. Nesreča se je pripetila, ko je tudi ozki prehod zmanjkal in je bila pred njim sama živa skala. Nepričakovano mu je namreč spodrsnilo in je z vso svojo težo zdrknil v približno deset metrov globok prepad. Mogoče bi bile njegove poškodbe še hujše, če bi ne bilo robide, vendar tudi na njej ni bilo prijetno ležati, kajti ob najmanjšem premiku so se mu ostre bodice zabadale v telo. Zaradi tega je moral ostati negiben in upati le na tujo pomoč. Njegove obupne klice pa je odnašal veter in morale so preteči štiri ure, da je slučajno prišla v bližino neka domačinka, ki stanuje na številki 476 na Konkonelu. Domačinka je o nesreči obvestila svojega moža, ta pa je poklical rešelni avto in gasilce, ki so Ferlugo potegnili iz prepada in odpeljali v splošno bolnišnico.

Nesreča v Podgori

Med snemanjem zaves v spalnici je padla z lestve 61-letna Teodora Marchi, vdova Sturm, stanujoča v Podgori, Ul. Attems 29. Zlomila si je levo zapestje. Odpeljali so jo v splošno bolnišnico, kjer so jo pridržali na zdravljenju.

PROMETNA NESREČA ZARADI OKVARE NA GUMI

Smrt mehanika v Fari pri trčenju avta v tovornjak

Eugenio Coceani je bil na mestu mrtev, potnica Laura Santossa je zelo poškodovana

Okvara na gumi je v noči od sobote na nedeljo povzročila v Fari smrtno prometno nesrečo, v kateri je izgubil življenje šofer, njegova potnica pa se je tako hudo poškodovala, da se bo zdravila vsaj 90 dni. Žrtev nesreče je 25-letni Eugenio Coceani iz Gorice, Ul. Orzoni 61, ki se je z osebnim avtomobilom fiat 1300 zaletel v nasproti vozeči tovornik s prikolico podjetja Avtoprevoz iz Tolmina, ponesrečenka pa je 19-letna Laura Santessa iz Ul. Garzarolli 38. Coceani je bil skorajda pri priči mrtev, Santessa pa je v splošni bolnišnici zaradi zloma stegnenice, poškodb v trebuhu in okvare na hrbtenici.

Coceani, ki je po poklicu mehanik ter ima brata dvojčka, s katerim sta si docela enaka, da ju je težko razločiti, se je po večeru v kavarni Garibaldi ter v družbi prijateljev odpeljal z mladenko v Faro na sladoled. Vozil je izredno hitro, tako vsaj so pravili očividci, ki so bili priče nesreči. Verjetno zaradi okvare na gumi (ni pa izključena tudi brzina), je fiat na blagem ovinku zanesio na nasprotno stran ceste. Fiat je direktno trčil v sprednji del tovornjaka. Od kraja nesreče dalje je bilo po cesti raztresenih vse polno avtomobilskih delov, motor, vrata, streha itd., zakaj pri trčenju se je vozilo razpolovilo na dvoje, voznika pa je vrglo na asfalt.

Eugenio Coceani, žrtev nesreče

Tovornjak se je ustavil nekaj metrov dalje na svoji desni, vendar pa so tudi na njem opazni znaki hudega trčenja. Desna stran kabine je stisnjena do samega sedeža. Ciril Abram, star 29 let, doma iz Orehka, je med nesrečo spal na levem, se pravi na notranjem sedežu. Na srečo je držal noge na polici pri vetrobranu, sicer bi mu jih pri trčenju stisnilo in kdo ve kako zmečkalo. V trenutku nesreče je tovornjak upravljal 31-letni Stanko Frelih iz Cerknega.

Pokojnika so včeraj pokopali ob veliki udeležbi. Eugenio je bil namreč izredno priljubljen med mladino, ki se je zbirala v kavarni Garibaldi. Pripadal je levičarskim mladinskim grupacijam ter se je skupno z bratom aktivno udeleževal v političnem gibanju.

ROJSTVA, SMRTI

V goriški občini se je 8. septembra rodilo devet otrok, štiri osebe so umrle.

Rojstva: Alessandra Coceani, Monica Perlon, Barbara Gioiello, Patrizia Santin, Sabrina Selva, Claudio Deltin, Alan Tonzar, Edi D'Addato, Elena Terpin.

Smrti: 79-letna upokojenka Ersilia Pessotto vd. Del Piero, 97-letni mizar Michele Kenda, 4 mesece star Domenico Panuzzi, 77-letna gospodinja Teresa Orzan vd. Luisa.

Kino

VERDI. 17.30—22: «Gli intoccabili», J. Cassavetes in B. Ekland. Kinemaskope v barvah; mladini pod 14. letom prepovedan.

CORSO. 17.30—22: «Gli anni impossibili», D. Niven in L. Albricht. Ameriški kinemaskope v barvah.

MODERNISSIMO. 17.30: «Les stripteaseuses», S. Sun in C. Beauclair, francoski film, prepovedan mladi pod 18. letom.

VITTORIA. 17.15: «La scuola delle vergini», črno-beli češkoslovaški film, prepovedan mladini pod 14. letom.

CENTRALE. 17—20.30: «Exodus», Paul Newmann in Eva Marie Saint, ameriški barvni film v kinemaskopu.

Tržič

EXCELSIOR. 17.30—22: «La pulce nell'orecchio», R. Harrison, angleški kinemaskope v barvah.

AZZURRO. Zaprto.

PRINCIPE. 18—22: «Metti una sera a cena», J. L. Trintignant in F. Bolkan. Kinemaskope v barvah.

Nova Gorica

SOČA (Nova Gorica): «Kekčeve Ukane», slovenski barvni film — ob 18. in 20.

DESKLE: «Rebecca», ameriški film — ob 20.

SVOBODA (Šempeter): «Veliki ponarejevalec», francoski barvni film — ob 18 in 20.

ŠEMPAS: Prosto.

PRVAČINA: Prosto.

RENČE: «Molk», švedski film — ob 20.

KANAL: Prosto.

DEŽURNI LEKARNI

GORICA

Danes ves dan in ponoči je odprta lekarna Tavasani, Korzo Italija 10; tel. 25-76

TRŽIČ

Danes ves dan in ponoči je v Tržiču odprta lekarna dr. Rismondo, Ul. Toti 52, tel. 72701.

šport šport šport šport šport šport

NOGOMETNI TURNIR NA 11. SŠI: ZMAGI KRASA IN REPNA NEODLOČENO MED ENAJSTERICAMA BREGA IN DOBERDOBCEV

NA STADIONU «PRVI MAJ»

ŠDB-MLADOST 1:1 (0:0)

ŠDB: Žerjal (od 38' p.p. Favento), Kuret, Berdon, Rodella, Švara, Bandi, Kermec, Čuk, Zocchi, Grahonja, Zahar.

MLADOST: Gergolet, Devetak, Gerin, Uljan, Jarc, Peric, Šuligoj, Dužman, Marson, Ferfolja, Frandolič.

SODNIK: Štoka.

STRANSKA SODNIKA: Corbatti in Jarc.

KOTI: 3 — 0.

STRELCA: d.p. v 15' Frandolič, v 21' Zocchi.

V nedeljo sta se na stadionu na Vrdelski cesti spoprijeli moštvi Brega in Mladosti iz Doberdoba. Obe ekipi nastopata na članskem nogometnem turnirju 11. SŠI ter sta v izločilni skupini skupno z bazoviško Zarjo. Direktna srečanja med posameznimi ekipami bodo odločila, katero moštvo bo izpadlo iz nadaljnjega tekmovanja. Težko je za sedaj predvidevati, kdo se bo uvrstil v polfinalno srečanje kajti prva tekma je v vseh pustila veliko dvomov ter je popolnoma razočarala občinstvo.

Mladost in ŠDB sta namreč prikazala zelo skromno igro, ki ni pokazala ničesar konkretnega, kar bi dalo upati, da se bosta moštvi prebili kam više. Nobena ekipa ni imela vnaprej določene podlage, na kateri bi gradila svojo igro. Tako smo bili priča silno revnemu nogometu, v katerem smo le nekajkrat zasledili lepe, prave igre. Večinoma so igralci nastopali apatično, brez prave volje in zanimanja. Poleg tega so se prepuščali individualizmu, ter polagali premajhno pažnjo na sodelovanje s tovariši. Le redkokateri na obeh straneh se je resno potrudil in skušal koordinirati igro, toda brez pravega uspeha. Vsakdo je bil prepuščen le lastni iznajdljivosti. Nič čudnega torej, če je bila tekma vseskozi slaba in nezanimiva. To je potrdilo občinstvo, ki je videlo rahlo premoč goriških predstavnikov.

Moštvo ŠDB je sestavljeno iz igralcev Brega, ki so že večkrat nastopili na raznih turnirjih in prvenstvih. Vodstvo je na igrišče poslalo predvsem mladince, ojačene z nekaterimi starejšimi in bolj izkušenimi nogometaši, kot Švara, Grahonja, Favento. Tako sestavljeno moštvo se je na igrišču prvič predstavilo skupaj ter popolnoma razočaralo. Med posameznimi sektorji ni obstajala nobena povezava, obramba je v glavnem slonela na prostem igralcu Švari, ki je pri drugih našel le malo pomoči. Medtem ko sredina igrišča sploh ni obstajala, je napad životaril v ospredju ter se prenekaterikrat znašel v zagati, ko je imel rešitev že v rokah. Napadalci so iz ozadja dobivali vse premalo žog, da bi lahko bili učinkoviti proti ne preveč solidni obrambi nasprotnika, ki je v prenekateri priložnosti imela izredno srečo. Kot mnogim drugim ekipam se je tudi Brežanom poznalo pomanjkanje izkušenega realizatorja, ki bi se znašel pred še tako zaprto obrambo ter bil učinkovit v svojih zaključkih. Tako pa so se napadalci ŠDB večkrat znašli v komičnih situacijah, ko so si zapravili že narejene gole. Z nekoliko večjo vnemo ter s sinhronizacijo posameznih odsekov bi Brežani prav gotovo dosegli boljši rezultat, posebno še, če upoštevamo, da je bilo pri Mladosti le šest igralcev, ki se vedno ukvarjajo z nogometom. Brežani pa so nastopili s fanti, ki znajo obvladati žogo ter imajo nad igro določen pregled, čeprav se posebno mlajši preradi spuščajo v nepotrebno preigravanje.

Kot se večkrat zgodi, je prav šibka ekipa prekrižala račune na papirju bolj kvotiranemu nasprotniku. Ne da so Doberdobci pokazali kaj izrednega, le nekoliko bolje so se znašli na igrišču ter skoro skozi celo tekmo imeli pobudo v svojih rokah. Za to gre zasluga napadalni vrsti, ki je bila sestavljena iz igralcev, ki nastopajo za razne klube, kot npr. Bruno Marson in mladi Frandolič, ki nastopata za Gorico, nadalje član Juventine Ferfolja ter Šuligoj, ki nastopa za tržiški CRDA. Aktiven igralec je tudi Dužman, tako da je bil praktično napad Mladosti izredno močan, ni pa imel zavarovanega hrbta, tako da so se napadalci večkrat znašli v obrambi, ki ni bila preveč srečno izbrana ter je imela le malo izkušenj v primerjavi z doberdobsko prednjo vrsto. Le s težavo so zadrževali sicer ne zelo nevarne napade Brežanov, ki kar niso mogli vsiliti svojega tempa igre ter nadkriliti nasprotnika. Pri Doberdobcih sta se med vsemi najbolje izkazala Frandolič in Marson, ki pa ni imel podpore tovarišev ter je bil ves njegov trud zaman. Po dejanskem stanju na igrišču pa gre vsa pohvala Mladosti, ki se je precej več potrudila v iskanju zmage.

Tekma se je pričela s petnajstminutno zamudo ter prvi četrt ure potekala v znamenju napadov Brega. V 4' akcija Kermec — Zahar, toda Gergolet je ujel nenevaren strel. V 7' je pred Gergoletovimi vrati gneča, napadalci Brega bi to lahko izkoristili, pa so streljali previsoko. V 12' zgreši Grahonja iz ugodne pozicije, takoj nato pa Čuk nevarno strelja od strani, vratar pa prisebno ujame. V 17' je Kermec sam pred praznimi vrati, strelja, toda Gerin ustavi na črti. V 22' izvede Frandolič lepo akcijo, strelja, toda previsoko. V 30' mora Gergolet ponovno poseči, tokrat na nevaren Zocchijev strel, ki se je osvobodil branilcev Mladosti. V 34' izvede napad Doberdobcev lepo akcijo čez celotno igrišče, toda Šuligoj strelja previsoko. V 38' se ponesreči vratar Brega Žerjal, ko nerodno brani Marsonov strel na poprejšnjo podajo Dužmana. Poškodoval si je nekoliko roko, nadomestil pa ga je titularni vratar Brega Favento. V 42' Švara nepravilno ustavi srednjega napadalca Mladosti, ki izvede kazenski strel, pa neučinkovito. Minuto pred koncem močan strel Marsona, Favento se je vrgel ter v loku rešil vrata pred skoro gotovim golom.

Marson se izkaže za nevarnega že v 1' drugega polčasa, ko silovito strelja ter se žoga dotakne prečke, nato pa gre ven. V 9' si Brežani zapravijo gol. Gergolet se vrže na žogo, toda zaman, Kermec strelja ter zadene drog, žoga se odbije navznoter, vendar Gerin neverjetno reši v zadnjem trenutku. V 15' pade gol za Mladost po zaslugi Frandoliča, ki se je žoge samo dotaknil ter jo poslal v prazna vrata, medtem ko je bil Favento drugje. V 20' je poskušal srečo Grahonja, ki je preigral Uljana, a je naletel na Gerina. Minuto kasneje je Zocchi izenačil potem ko je bila pred vrati Mladosti gneča ter so žogo dolgo odbijali. Ko je prišla ta iz gneče, jo je napadalec Brega silovito poslal v mrežo mimo presenečenega Gergoleta. Tekma se je s tem praktično končala, kajti kazalo je, da sta obe moštvi zadovoljni z izenačenjem. Do konca tekme je prišlo le še do treh težavnejših situacij. V 30' je Marson od blizu streljal visoko, v 32' je Dužman izvedel prosti strel ter zadel zid Brežanov, v 37' pa je Zocchi streljal ven na lepo podajo Čuka.

Radi

NA NABREŽINSKEM IGRIŠČU

Kras - Kontovel 1:0 (0:0)

STRELEC: Živec (18. d. p.).

KRAS: Kante, Husu, Budin, Meteljko, Živec Stanko in Srečko, Blažina, Puntar, Rustja, Černjava, Valentino, Rez.: Businell in Furlan.

KONTOVEL: Kante, Košuta D. in E., Pertot, Sardoč, Starc, Štoka, Ukmar, Štok, Milič, Daneu. Rez.: Bogatec.

SODNIK: A. Mužina; stranska sodnika: Štrekelj in Daneu.

PRIPOMBE: nekoliko vetrovno vreme; nebo jasno; gledalcev približno 50. Sodnik je opomnil Černjavo (Kr) v 30' p.p.; v d.p. je pri Kontovelu namesto Štoke nastopil Bogatec. Koti: 5:5 (3:2).

V nedeljo je bila v Nabrežini na sporedu tekma prvega kola članskega nogometnega turnirja 11. SŠI med Krasom in Kontovelom. Obe ekipi sta predstavili na igrišču razmeroma mlade igralce.

Takoj moramo pripomniti, da srečanje ni izpolnilo pričakovanj in ni zadovoljilo. Posebno prvi polčas je potekal ob zelo počasni igri in lahko rečemo, da je bil v glavnem dokaj nezanimiv.

V napadu so skoraj vso tekmo diktirali tempo igre Kontovelci, enajsterica Krasa pa se je bolj odlikovala v obrambi in v hitrih protinapadih. Od kontovelske ekipe smo vsekakor pričakovali več. Res je, da to ni bilo isto moštvo, kot je nastopilo na SŠI pred dvema letoma, toda na ta turnir bi se lahko vsekakor bolje pripravilo. Včasih se nam je zdelo, kot da igralci prvič nastopajo skupaj. Močno pa je presenetil Kras, ki je pokazal ne le organizirano, ampak tudi tehnično bolj izpopolnjeno igro.

Kronika: prvi polčas se je začel z zelo počasno igro. Kazalo je, da skušata obe ekipi najprej proučiti sposobnosti svojih nasprotnikov. Do prve zanimivejše akcije je tako prišlo šele v 20.', ko je Kras streljal kazenski strel. Ostro je streljal Ukmar, ki je poslal žogo naravnost v mrežo, vendar je sodnik zadetek razveljavil.

Od tedaj pa do konca polčasa se je igra odvijala pred vrati Krasa. V 30.' je sodnik dosodil kazenski strel v korist Kontovelcev, Černjava se s sodnikovo odločitvijo ni strinjal, ker pa je svoje mnenje uveljavljal nekoliko preglasno si je prislužil opomin. Do konca tega polčasa so Kontovelci sprožili še dve omembe vredni akciji. V 35.' je Milič streljal tik nad prečko, v 40.' pa je Štok zadel vratnico.

V drugem polčasu se je igra do gola odvijala pretežno na sredini igrišča. V 18' je Živec prestregel iz kota podano žogo, ji spremenil smer in presenetil kontovelskega vratarja. Po tem dogodku se je teža igre zopet pomaknila na polovico Krasa. V 27.' se je Štok znašel sam pred nasprotnim vratarjem a je žogo poslal visoko preko vrat. Dve minuti kasneje je Černjava izvedel bliskovit protinapad, toda nasprotni obrambi ga je uspelo ustaviti. Tik pred koncem so imeli Kontovelci še nekaj priložnosti, a jih niso izkoristili.

Bojan Brezigar

NA NOGOMETNEM IGRIŠČU V KRIŽU

Repen-Barkovlje 5:2 (1:2)

STRELCI — V 11' p.p. Husu (B), 18' Šuber (R), v 44' Lasič (B); v 15' d.p. Hrovatič (R). 20' Purič, 25' Purič (R), 32' Hrovatič (R).

REPEN: Verginella. Sluga, Milan Škabar, Šuber, Škrk, Emil Škabar, Albin Škabar, Guštin, Purič, Hrovatič, Vojko Škabar, R. Kralj.

BARKOVLJE: Kafol (Martelanc), Močnik, Scheimer, Grdovič, Krečič, Lasič, Fučka, Svetina, Husu, Ugrin, Starec.

SODNIK: Rupel.

KOTOV: 5-5.

Lepa tekma med Reponom in Barkovljami na kriškem igrišču. Zmaga je pripadla bolj uigranim Repencem, ki so kot celota izkoristili svojo premoč in spravili na kolena žilave Barkovljane, ki so se jim uspešno upirali le prvi polčas.

Ritem igre je bil zelo hiter in kaj kmalu je bilo očitno, da bo končna zmaga pripadla tistemu, ki bo vzdržal vseh 90 minut.

Igra Bargovelj je praktično slonela na dveh igralcih, Lasiču v sredini igrišča in Husuju v napadu. Barkovljanska ekipa je pa kaj kmalu prišla ob srednjega napadalca (očitno izven treninga) in tako ni kapetanu Lasiču ter obrambi preostalo drugega kot da skuša rezultat ohraniti v častnih mejah.

Moč ekipe iz Repna je bila v sredini igrišča, kjer je gospodaril Šuber in v drugem polčasu Renato Kralj. Za povezavo z napadom je pa skrbel Hrovatič. Ta igralec, ki se je zelo izkazal, je v prvem polčasu s svojo preosebno igro bolj škodil ekipi, saj je po nepotrebnem preigraval in sam skušal priti do gola s streli od daleč, medtem ko so njegovi soigralci v ugodnih položajih zaman čakali podajo, ki bi njemu in moštvu olajšala trud.

Z vstopom Renata Kralja v drugem polčasu na mesto krilca in ko Šuberju ni bilo potrebno stati Husuju toliko za petami, je ekipa Repna znatno povečala svojo moč

Hrovatič je zaigral bolj nesebično in tako je prišel do izraza tudi srednji napadalec Purič z ostalimi napadalci. Napadi so si sledili kot na tekočem traku in zmaga je bila samo še vprašanje časa.

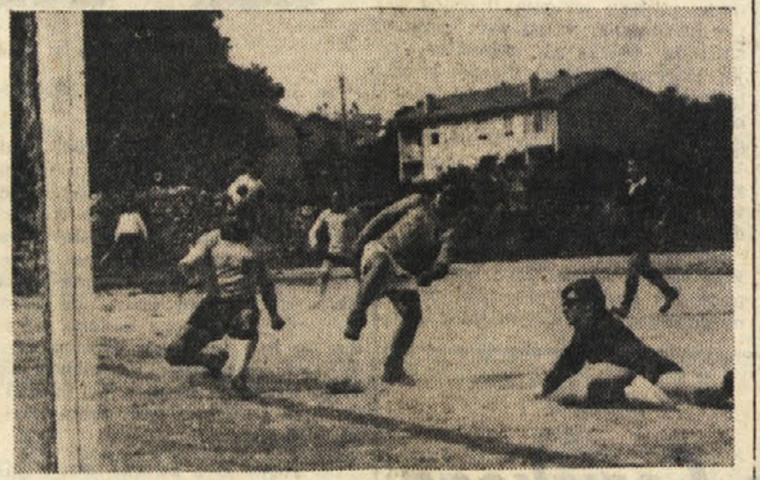

S tekme Repen — Barkovlje

Kronika. Začetne minute so v korist Barkovljanov, ki po Husuju nevarno pritiskajo na vratarja Repna Verginello, ki v 5' in 10' pokaže z dvema posegoma svoje znanje. V 11' pa mora kloniti. Z desne strani pride žoga pred vrata, Verginella jo brani, toda žoga se mu izmuzne iz rok do Husuja, ki jo z bližine brez težav potisne v mrežo. Repen odgovori in Škabar A. pošlje za las čez prečko. V 18' se spusti v napad Šuber in z roba kazenskega prostora pošlje močan strel na barkovljanska vrata. Vratar skuša prestreči žogo vendar prepozno in Repen doseže izenačenje. V 25' efekten strel Hrovatiča in Kafol s težavo ubrani.

Tik pred koncem prvega polčasa Barkovljani izvedejo dva protinapada. V prvem Fučka pošlje za las čez prečko z glavo. V drugem se izkaže Lasič z osebno akcijo ter z diagonalnim prizemnim strelom povede svoje barve v vodstvo.

V začetku drugega polčasa skuša barkovljanski napad zvišati rezultat, toda obramba Repna se ne pusti presenetiti in odbije dve nevarni akciji. V 15' d.p. prosti strel Hrovatiča do Renata Kralja, ki s strelom zadene prečko. Na odbito žogo starta Hrovatič, ki z glavo doseže izenačenje. Pet minut nato prodor desnega krila, točna podaja v sredo kazenskega prostora in Purič z glavo preusmeri žogo v mrežo ter povede Repen v vodstvo. V 25' d.p., osebni prodor Hrovatiča — strel — in žoga se vratarju izmuzne iz rok do Puriča, ki brez težav realizira. V 32' d. p. izmenjava med Puričem in Hrovatičem, prodor slednjega, nato močan prizemen strel, ki zadnjič zatrese barkovljansko mrežo.

K. Košuta

Branilec Mladosti odbija žogo

Vratar Kontovela v akciji

Totocalcio

Livorno - Fiorentina	(0:0)	X
Cagliari - Catania	(2:2)	X
Como - Milan	nev.	
Varese - Verona	(2:1)	1
Inter - Genoa	(3:0)	1
Pisa - Samdoria	(2:1)	1
Juventus - Brescia	(3:1)	1
L. Vicenza - Torino	(1:3)	2
Napoli - Casertana	(3:1)	1
Reggina - Foggia	(3:0)	1
Perugia - Ternana	(0:0)	X
Lazio - Roma	nev.	
Modena - Bologna	(0:3)	2

KVOTE

11 — 1.212.800

Ostale športne vesti na drugi strani

JUGOSLOVANSKA NOGOMETNA PRVENSTVA

I. ZVEZNA LIGA

Izidi

Sloboda - Hajduk	2:0	(1:0)
Partizan - Radnički (K)	1:4	(0:2)
Radnički (N) - Vojvodina	2:0	(2:0)
Dinamo - Olimpija	3:2	(1:1)
Željezničar - Sarajevo	1:2	(1:1)
Vardar - Zagreb	1:0	(1:0)
Velež - Maribor	5:0	(2:0)
Bor - C. zvezda	2:2	(1:0)
Beograd - Čelik	1:0	(0:0)

Lestvica

Radnički (N)	3	3	0	0	4:0	6
Dinamo	3	2	1	0	8:3	5
Sloboda	3	2	1	0	6:2	5
Velež	3	2	0	1	7:6	4
Hajduk	3	2	0	1	5:4	4
Partizan	3	2	0	1	5:5	4
Vardar	3	2	0	1	4:4	4
C. zvezda	3	1	1	1	9:5	3
Radnički (K)	3	1	1	1	6:5	3
Bor	3	0	3	0	3:3	3
Sarajevo	3	1	1	1	3:3	3
Beograd	3	1	1	1	2:2	3
Železničar	3	1	1	1	2:2	3
Maribor	3	1	1	1	2:5	3
Čelik	3	0	1	2	2:4	1
Olimpija	3	0	0	3	2:6	0
Vojvodina	3	0	0	3	2:7	0
Zagreb	3	0	0	3	0:6	0

Pari prihodnjega kola (14. IX.)

Hajduk - Čelik, C. zvezda - Beograd, Maribor - Bor, Zagreb - Velež, Sarajevo - Vardar, Olimpija - Željezničar, Vojvodina - Dinamo, Radnički (K) - Radnički (N), Sloboda - Partizan.

SLOVENSKA LIGA

Izidi

Celje Kladivar - Aluminij	2:1	(0:1)
Kovinar - Drava	2:0	(1:0)
Ilirija - Rudar	2:2	(1:2)
Nafta - Mura	2:1	(1:1)
N. Gorica - Svoboda	1:0	(1:0)
Slavija - Izola	0:1	(0:1)

Lestvica

Izola	2	2	0	0	2:0	4
Kovinar	2	1	1	0	4:2	3
Mura	2	1	0	1	7:2	2
Svoboda	2	1	0	1	4:1	2
Slavija	2	1	0	1	2:1	2
Rudar	2	0	2	0	4:4	2
Aluminij	2	1	0	1	3:3	2
Nova Gorica	2	1	0	1	1:1	2
Celje-Kladivar	2	1	0	1	2:3	2
Nafta	2	1	0	1	2:5	2
Ilirija	2	0	1	1	2:8	1
Drava	2	0	0	2	1:4	0

Pari prihodnjega kola (14. IX.)

Izola - Celje-Kladivar, Svoboda - Slavija, Mura - N. Gorica, Rudar - Nafta, Drava - Ilirija, Aluminij - Kovinar

2. ZVEZNA LIGA — ZAHOD

Izidi

Železničar - Varteks	1:1	(0:1)
Metalac - Lokomotiva	2:0	(0:0)
Orijent - Šibenik	2:3	(1:2)
BSK - Zadar	1:1	(0:1)
Karlovac - Borac	1:2	(0:1)
Ljubljana - Rijeka	0:3	(0:1)
Split - Trešnjevka	0:2	(0:1)
Jedinstvo - Rudar	1:0	(1:0)

Lestvica

Metalac	3	3	0	0	4:0	6
Borac	3	2	1	0	14:4	5
Jedinstvo	3	2	1	0	3:1	5
Rijeka	3	2	0	1	5:1	4
Železničar	3	1	2	0	5:3	4
Karlovac	3	2	0	1	4:2	4
Trešnjevka	3	2	0	1	4:3	4
Orijent	3	1	1	1	8:5	3
Rudar	3	1	1	1	4:3	3
Šibenik	3	1	1	1	3:3	3
Varteks	3	1	1	1	3:3	3
Ljubljana	3	0	1	2	3:7	1
Split	3	0	1	2	0:4	1
Zadar	3	0	1	2	1:6	1
BSK	3	0	1	2	2:13	1
Lokomotiva	3	0	0	3	2:7	0

Pari prihodnjega kola (14. IX.)

Varteks - Rudar, Trešnjevka - Jedinstvo, Rijeka - Split, Borac - Ljubljana, Zadar - Karlovac, Šibenik - BSK, Lokomotiva - Orijent, Železničar - Metalac.

ZCNL

Izidi

Tabor - Tolmin	0:2	(0:1)
Koper - Adria	5:1	(4:1)
LTH - Primorje	1:0	(1:0)
Zagorje - Hrastnik	4:0	(1:0)
Lesce - Triglav	2:2	(0:1)
Sava - Usnjar	2:2	(1:0)

Lestvica

Triglav	2	1	1	0	7:3
Usnjar	2	1	1	0	3:2
Koper	2	1	0	1	6:3
Tabor	2	1	0	1	4:2
Zagorje	2	1	0	1	5:5
LTH	2	1	0	1	2:2
Primorje	2	1	0	1	2:2
Adria	2	1	0	1	6:7
Tolmin	2	1	0	1	4:5
Hrastnik	2	1	0	1	2:3
Lesce	2	0	1	0	2:3
Sava	2	0	1	1	2:6

Pari prihodnjega kola (14. IX.)

Usnjar - Tabor, Triglav - Sava, Hrastnik - Lesce, Primorje - Zagorje, Adria - LTH, Tolmin, Koper

Italijanski nogometni pokal 1969-1970

Najboljši v četrtfinalu Milan in Napoli izpadla

1. skupina

*Livorno - Fiorentina 0:0

*Arezzo - Bari 0:0

Fiorentina	3	2	1	0	9	0	5
Bari	3	1	1	1	2	8	3
Livorno	3	0	2	1	1	2	2
Arezzo	3	0	2	1	0	2	2

Fiorentina v četrtfinalu

2. skupina

*Cagliari - Catania 2:2

*Palermo - Catanzaro 1:1

Cagliari	3	2	1	0	6	2	5
Catanzaro	3	1	1	1	2	2	3
Palermo	3	1	1	1	5	5	3
Catania	3	0	1	2	3	7	1

Cagliari v četrtfinalu

3. skupina

Milan - *Como 5:2

*Varese - Verona 2:1

Varese	3	2	1	0	5	2	5
Milan	3	1	2	0	6	3	4
Verona	3	1	1	1	5	5	3
Como	3	0	0	3	5	11	0

Varese v četrtfinalu

4. skupina

*Pisa - Sampdoria 2:1

*Inter - Genoa 3:0

Inter	3	2	1	0	4	0	5
Pisa	2	1	0	1	2	2	2
Sampdoria	3	0	2	1	2	3	2
Genoa	2	0	1	1	1	4	1

Inter v četrtfinalu

5. skupina

*Juventus - Brescia 3:1

*Mantova - Atalanta 3:2

Juventus	3	1	2	0	4	2	4
Mantova	3	1	2	0	5	4	4
Atalanta	3	1	1	1	5	5	3
Brescia	3	0	1	2	4	7	1

Juventus v četrtfinalu

6. skupina

*Torino - L. Vicenza 3:1

*Monza - Piacenza 0:0

Torino	3	1	2	0	5	3	4
Monza	3	1	2	0	3	2	4
Piacenza	3	1	2	0	2	1	4
L. Vicenza	3	0	0	3	2	6	0

Torino v četrtfinalu

7. skupina

*Napoli - Casertana 3:1

*Reggina - Foggia 3:0

Foggia	3	2	0	1	2	3	4
Reggina	3	1	1	1	4	2	3
Napoli	3	1	1	1	4	3	3
Casertana	3	1	0	2	2	4	2

Foggia v četrtfinalu

8. skupina

Roma - *Lazio 1:0 (prek. v 44' d. p. zaradi pomanjkanja električnega toka)

*Perugia - Ternana 0:0

Roma	2	1	1	0	2	1	3
Ternana	3	0	3	0	0	0	3
Perugia	3	1	1	1	2	2	3
Lazio	2	0	1	1	0	1	1

9. skupina

Bologna - *Modena 3:0

Cesena - *Reggiana 1:0

Bologna	3	3	0	0	8	1	6
Cesena	3	1	1	1	2	3	3
Modena	3	0	2	1	2	5	2
Reggiana	3	0	1	2	2	5	1

Bologna v četrtfinalu

GEORGE SAND

Indiana

64.

Marsikdaj sem sam sedel na tej skali, besno vil roke in poslušal vse te pomladne ljubezenske klice, ki jih skriva gora, gledal ptice sladkosnedke, kako se preganjajo in dražijo, žuželke, ki so v nasladnem objemu zaspale v cvetnih čašah in vsrkavale žareči prah, ki si ga pošiljajo palmovci, zračne prenose, drobne slasti, katerim je postelja mehka poletna sapica. Ves pijan sem bil, ves nor; prosil sem za ljubezen cvetlice, ptice, šum hudournika. Besno sem klical neznano srečo, ki me je blaznila že sama misel nanjo. Zagledal sem vas, ki ste razposajeni in nasmejani tekli k meni tam zdolaj po stezi, tako majceni od daleč in tako nespretni pri preskakovanju skal, v beli oblekci in rjavih las, da bi vas človek imel za avstralskega pingvina; tedaj se mi je kri umirila, ustnice mi niso več gorele, pred sedemletno Indiano sem pozabil na petnajstletno Indiano, o kateri sem pravkar še sanjal; objel sem vas s čistim veseljem, vaše ljubkovanje mi je hladilo čelo, bil sem srečen, bil sem oče.

Koliko svobodnih in mirnih dni sva preživela na dnu tega brezna! Kolikokrat sem okopal vaše drobne nožice v tej čisti jezernici! Kolikokrat sem vas gledal spečo v tem trsju, zasenčeno s sončnikom palmovega lista. Tedaj so me kdaj zopet popadale muke. Bil sem žalosten, ko sem vas gledal še tako majhno; ugibal sem, ali bom v takšnih tesnobah sploh kdaj doživel dan, ko me boste mogli razumeti in se mi odzvati. Rahlo sem odvzdignil vaše svilnato mehke lase in jih ljubeče poljubljal. Primerjal sem jih z drugimi kodrčki, ki sem jih bil odstrigel na vašem čelu v prejšnjih letih, in sem jih hranil v svoji listnici. Z naslado sem ugotavljal, da jim daje vsaka pomlad temnejše odtenke. Potem sem ogledoval na deblu bližnjega datljevca vrezana znamenja, ki sem jih delal, da bi zabeležil postopno rast vaše postave v štirih ali petih letih. Drevo ima še vedno te brazgotine, Indiana, našel sem jih, ko sem prišel zadnjikrat sem in trpel svoje muke. Joj, zastonj ste rasli, zastonj je spolnila vaša lepota obljube, zastonj so vam postali lasje črni kot ebenovina; niste zrasli zame, vaši čari se niso razvili zame; prvikrat vam je utripalo srce za drugega.

Se spominjate, Indiana, kako sva letala, lahka kot grlici, ob grmih jamerož? Se spominjate, kako sva se kdaj tudi zgubila v savanah, ki se razprostirajo nad nama? Nekoč sva se odpravila proti zameglenim vršacem Salazov, vendar nisva pričakovala, da bodo postajali pri vzponu sadeži čedalje redkejši, slapovi vedno manj dostopni, veter pa vedno hujši in zajedljivejši.

Ko ste opazili, da rastlinstvo beži za nama, ste se hoteli vrniti, toda ko sva pustila praprotni pas za seboj, sva našla vse polno jagodičja, in tako vneto ste polnili svojo košarico z jagodami, da vas nisem mogel spraviti naprej. Hodila sva samo še po vulkanskem, kot prepečenec luknjastem skalovju, poraščenem z volnatim rastlinjem; ob teh skromnih travicah, ki so jih zbičali vetrovi, sva pomislila na boga, ki jim je očitno dal toplo obleko, da morejo prenašati neprilike ozračja. Potem se je megla tako zgostila, da nisva vedela več ne kod ne kam in sva se morala vrniti. Nosil sem vas na svojih rokah. Previdno sem sestopal po strmih pobočjih gore. Na začetku prve hoste, ki je rasla v tretjem pasu, naju je zajela noč. Za vas sem obiral granatna jabolka, sam pa sem si tešil žejo z obilno sočnostjo lijan, trgal njih liste, ki dajejo čisto in hladno vodo. Tedaj sva se spomnila pustolovščine najinih najljubših junakov, ki sta se zgubila v hosti Rdeče reke. Toda midva nisva imela ne nežnih mater ne skrbnih slug niti zvestega psa, ki bi naju iskali. No, bil sem zadovoljen, kar ponosen, ker sem bil edini, ki mu je bila dolžnost bedeti nad vami, in srečnejši kot Paul.

Da, navdihovali ste me s čisto ljubeznijo, z globoko in resnično ljubeznijo. Noun je imela okoli deset let, bila je za glavo večja od vas, kreolka v najširšem pomenu besede, že razvita, mokro oko se ji je že brusilo v posebnem izrazu, bila je po obnašanju in značaju že mladenka. Toda nisem ljubil Noun, ali bolje, rad sem jo imel samo zaradi vas, ker se je igrala z vami. Niti na um mi ni prišlo, da bi se vprašal, ali je že lepa, ali bo čez nekaj dni še lepša. Nisem je gledal. Zame je bila otrok, bolj kot vi. Zato, ker sem vas ljubil. Na vas sem se zanašal: bili ste družica mojega življenja, sanja moje mladosti...

Zanašal sem se, nisem pa računal s prihodnjostjo. Zaradi bratove smrti sem bil obsojen, da se oženim z njegovo zaročenko. O tisti dobi mojega življenja vam ne bom pravil, dasi ni bila najbolj grenka, Indiana, vendar sem bil mož ženske, ki me je sovražila in je nisem mogel ljubiti. Postal sem oče, zgubil svojega otroka, ovdovel, in zvedel, da ste se omožili!

Ne bom vam pripovedoval o dnevih pregnanstva v Angliji, o tisti dobi trpljenja. Če sem komu storil krivico, vam je gotovo nisem, in če je bil kdo meni krivičen, se ne bom pritoževal. Tam sem postal še bolj *samoljuben*, to se pravi, bolj žalosten in nezaupljiv kot kdajkoli. Kakor sem dvomil o sebi, so me prisilili, da sem postal ošaben in se zanašal nase. Edino pričevanje mojega srca mi je pomagalo, da sem prenesel vse te preizkušnje. Očitali so mi, da ne ljubim ženske, ki se je poročila z menoj samo po sili in me je vedno le zaničevala! Pozneje so odkrili poglavitno značilnost moje samoljubnosti v tem, da ne maram otrok. Zaradi tega me je Raymon kruto zbadal, češ da se potrebna skrbnost otroške vzgoje slabo sklada s strogo metodičnimi navadami starega samca. Mislim, da ni vedel, da sem bil oče in da sem vas vzgojil jaz. Toda nihče med vami ni maral razumeti, da me je spomin na mojega sina še po mnogih letih prav tako skelel kot prvi dan, in da se mi je ranjeno srce paralo, ko sem gledal plavolase glavice, ki so me spominjale nanj. Nesrečnega človeka se bojiš zato, ker se ti nemara ne zdi dovolj kriv, in te je strah, da bi ga moral pomilovati.

Toda nikoli ne bo mogel nihče razumeti globokega ogorčenja, temnega obupa, ki se me je lotil tedaj, ko so me iztrgali tem krajem, ubogega otroka pustinje, ki mu živa duša ni privoščila usmiljenega pogleda, in so me zvezali z družbenimi vezmi, ki so mi ukazali, naj zavzamem prazno mesto v družbi, ki me je zavrgla, ko so mi hoteli dopovedati, da moram izpolnjevati dolžnosti do ljudi, ki so prezirali svoje do mene. Glejte! Nobeden izmed mojih mi nikoli ni maral biti v oporo, naenkrat pa so me poklicali na zbor njihovih koristi, in me silili, naj jih branim! Niso mi privoščili, da bi užival v miru česar ne odrekajo niti parijem, zrak samote! En sam zaklad sem imel v življenju, eno samo upanje, eno samo misel, in sicer, da boste za vse čase moja; vzeli so mi ga, povedali so mi, da zame niste dovolj bogata. Grenak posmeh! Zame, ki so me zredile gore in me je očetova hiša zavrgla! Zame, ki me niso naučili, kako je treba ravnati z bogastvom, in so mi na vsem lepem naložili breme, naj skrbim za uspevanje bogastva drugih!

Vdal sem se. Nisem imel pravice prositi, naj prizanesejo moji plahi sreči, že dovolj so me prezirali, in če bi se bil upal, bi me vsi zasovražili. Mati je bila neutolažljiva zaradi smrti drugega sina, in mi je grozila, da jo bom pognal v smrt, če se ne bom vdal v svojo usodo. Oče mi je oponašal, da ga ne znam potolažiti, kakor da sem sam kriv, če me je tako malo ljubil, in mi je grozil, da me bo preklel, če bom poskusil uiti njegovemu jarmu. *(Nadaljevanje sledi)*

UREDNIŠTVO: TRST — UL. MONTECCHI 6, II., TELEFON 93-808 in 94-638 — Poštni predal 559 — PODRUŽNICA: GORICA: Ulica 24 Maggio 1/1, Telefon 33-82 — UPRAVA: TRST — UL. SV. FRANČIŠKA št. 20 — Telefon 37-338, 95-823 — NAROČNINA: mesečno 800 lir — vnaprej, četrtletna 2.250 lir, polletna 4.400 lir, celoletna 8.100 lir, SFRJ posamezna številka v tednu in nedeljo 50 para (50 starih dinarjev), mesečno 10 din (1.000 starih dinarjev), letno 100 din (10.000 starih dinarjev) — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za SFRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stari trg 3/1., telefon 22-207, tekoči račun pri Narodni banki v Ljubljani — 501-3-270/1 — OGLASI: Cena oglasov: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 150, finančno-upravni 250, osmrtnice 150 lir — Mali oglasi 50 lir beseda — Oglasi za tržaško in goriško pokrajino se naročajo pri upravi — Iz vseh drugih pokrajin Italije pri «Società Pubblicità Italiana» — Odgovorni urednik: STANISLAV RENKO — Izdaja in tiska Založništvo tržaškega tiska, Trst